@KUASARDENEME

NET 30 TYT

YKS 'DE EN ÇOK SORULAN MODEL SORULAR

SOSYAL BİLİMLER

ÖSYM'NİN ANAHTARI

Video Çözümlü

BÜLENT KARAKURD
EMRİHAN ÖZCAN
NURTEN GÜRLE
SELVER GENÇ

aromat+ yayınları

YAYIN KOORDİNATÖRÜ
Şehmus KARAMAN

EDİTÖR
Leyla Kapukaya MİSKAN

YAZARLAR
Tarih • Bülent KARAKURD
Coğrafya • Emrihan ÖZCAN
Felsefe • Nurten GÜRLE
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi • Selver GENÇ

GRAFİK TASARIM
Konca AKA KARSLI
DİZGİ
Rana Esma ERDEMİR

BASIM YERİ VE TARİHİ

@KUASARDENEME

SOSYAL BİLİMLER

TARİH 4-19

COĞRAFYA 20-35

FELSEFE 36-49

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ 50-63

TYT SOSYAL BİLİMLER DENEME SINAVI-1 64-69

TYT SOSYAL BİLİMLER DENEME SINAVI-2 70-74

TYT SOSYAL BİLİMLER DENEME SINAVI-3 75-79

TYT DENEME CEVAP ANAHTARI 80

NET 30

YKS'DE EN ÇOK SORULAN MODEL SORULAR

BİLSEN YETER

İlk Türk Devletlerinde Güç ve Yönetim Yapısı

✓ Asya Hun Devleti'nden başlayarak İç Asya'da kurulan Türk devletlerinde hâkimiyetin kaynağı, ilahî bir güç olan Gök Tengri'ye dayanıyordu. Bu anlayışa göre Gök Tengri, yeryüzünü Türk hakanı eliyle yönetiyordu. Buna rağmen hakanın tanrısal bir güce sahip olduğu düşünülmezdi. Hükümdarlık, kan yolu ile babadan oğula geçer ve aynı kana sahip tüm hanedan üyeleri, hükümdar olma hakkına sahipti.

K KILAVUZ SORU

İslamiyet öncesi Türk devletlerinde egemenlik anlayışının temeli kut inancına dayalıdır.

Aşağıdakilerden hangisi bu durumun oluşturduğu sonuçlar arasında gösterilemez?

A) Türklerde teokratik yönetim anlayışının gelişmesi

B) Hakanın halk üzerindeki meşruiyetinin sağlanması

C) Ülkenin hanedan üyelerinin ortak malı sayılması

D) Merkezî otoritenin zayıflaması

E) Hanedan üyeleri arasında taht kavgalarının yaşanması

M AROMAT MODELİ

Türk devlet anlayışında yönetme yetkisi kurucu hanedana özgü sayılmıştır. Bu durum Gök Tengri'nin isteği olarak kabul edilmiş ve o aile kutsal sayılmıştır. Bu nedenle başka bir aile saltanat mücadelesinde bulunmamıştır.

Bu bilgilere bakılarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Hükümdar ailesinin dinî yetkilere sahip olduğuna

B) Hanedanın en yaşlısının ve akıllısının hükümdar olma hakkına sahip olduğuna

C) Yazılı hukuk kurallarının gelişmediğine

D) Ülkenin hanedan üyelerinin ortak malı sayıldığına

E) Hatunun ülke yönetiminde etkin rol oynadığına

BENZER MANTIKTA 2018 MSÜ, 2023 TYT'de soruldu.

Kılavuz-A Model-D

BİLSEN YETER

Türk Göçleri

✓ Türk göçleri genel olarak ekonomik sıkıntılar, dış baskılar, kuraklık, nüfus artışı ve otlakların yetersizliği gibi nedenlerle olmuştur. Bunun yanı sıra boylar arası siyasi mücadele, yeni yurtlar fethetme (Türk - cihan hakimiyeti) ve yeni devletler kurma isteği rol oynamıştır. Türkler gittikleri bölgelerdeki toplumları genelde ordu, devlet teşkilatlanması ve maden kullanımı konularında etkilemiştir.

K KILAVUZ SORU

Orta Asya'da yaşayan Türk topluluklarının ana yurtlarından göç etmelerinde çeşitli nedenler etkili olmuştur.

Buna göre;

I. Çin baskısı,

II. boylar arası mücadele,

III. Türk - cihan hâkimiyeti düşüncesi

nedenlerinden hangilerinin siyasi nitelikte olduğu söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II

D) II ve III E) I, II ve III

M AROMAT MODELİ

Aşağıdakilerden hangisi Türklerin ana yurtlarından ayrılışının sebepleri arasında gösterilemez?

A) İklim değişikliği

B) Ekonomik faaliyetler

C) Siyasi baskılar

D) Dinlerini yayma isteği

E) Özgür yaşama isteği

BENZER MANTIKTA 2019 TYT'de soruldu.

Kılavuz-E Model-D

@KUASARDENEME

BİLSEN YETER

Türklerde Askeri Kültür

✓ Orta Asya'nın zor coğrafi şartları Türklerde göçebe yaşamı zorunlu kılmıştır. Göçebe hayat Türk topluluklarının her an tehlikelerle karşı karşıya kalmalarına sebep olmuş. Bu durum halkın tamamını (kadın - erkek, genç - yaşlı) her an savaşa hazır bir hâl olmasına sebep olmuştur. Bu yüzden yabancılar Türklere ordu - millet demiştir. Türkler atı çok iyi kullanarak hızlı ve manevra üstünlüğü sağladıkları gibi demirden yaptıkları ok, yay, mızrak, dayanıklı silahlar ve uyguladıkları savaş taktikleri ile düşmana karşı üstünlük kurmuşlardır.

K KILAVUZ SORU

Orta Asya Türk devletlerinin ordularında paralı askerler olmadığı gibi askerlik özel bir meslek sayılmazdı.

Bu duruma Türklerin yaşam biçiminde görülen

I. göçebe yaşamdan dolayı her an tehlikelerle karşı karşıya olmaları,

II. tehlike anında eli silah tutan herkesin asker sayılması,

III. güçlü merkezî bir devlet teşkilatlanmasına sahip olmaları

özelliklerinden hangilerinin ortam hazırladığı söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) II ve III

M AROMAT MODELİ

Türklerin Çin, Roma ve Sasani gibi devletler karşısında üstünlük kurabilmelerine imkan sağlayan en önemli unsur kendine has özellikler taşıyan Türk silahlarıdır. Büyük çoğunluğu okçu süvarilerden oluşan Türk savaş birlikleri at sayesinde ağır hareket eden yabancı ordulara karşı üstünlük kazanmıştır.

Bu bilgilere bakılarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Türkler, çok geniş coğrafyalarda savaşmışlardır.

B) Türkler, girdikleri tüm savaşları kazanmışlardır.

C) Orduda piyadeler önemli bir yere sahiptir.

D) Türkler, genelde turan ve hilal gibi savaş taktiklerini kullanmışlardır.

E) Türkler, askerî alanda birçok toplumu etkilemiştir.

BENZER MANTIKTA 2018 TYT'de soruldu.

Kılavuz-D Model-A

BİLSEN YETER

Türklerin İslamiyet Kabulü

✓ Allah ve Gök Tengri inancının benzerliği, ahiret hayatı, ruhun ebedîliği, kadere iman, kıyamet hayatı, ahlak anlayışı, cennet - cehennem inancı, cihat ile cihan hakimiyeti düşüncelerinin benzerliği, adalet ve eşitlik gibi kavramların benzerliği Türklerin İslam'a geçişini kolaylaştırmıştır.

K KILAVUZ SORU

Aşağıdakilerden hangisi Türklerin İslam'ı kabul etmelerinde etkili olmamıştır?

A) Kurban kesimi ibadetinin her iki toplumda olması

B) Ruhban (din adamı) sınıfının benzerliği

C) Türklerdeki cihangirlik ile İslam'daki cihat anlayışının benzemesi

D) Türk töresindeki ahlak anlayışı ile İslam'daki ahlak anlayışının benzemesi

E) Ahiret, cennet, cehennem kavramlarının Türklerde de olması

M AROMAT MODELİ

I. Allah inancı ve Gök Tengri inancının benzemesi

II. Cihangirlik ve cihat anlayışlarının benzemesi

III. Din adamlarının ayrıcalıklı bir sınıf oluşturmaması

Türklerin İslamiyet'i kabul etmesinde etkili olan ve aynı zamanda Türklerde sosyal sınıflaşmanın olmadığını gösteren etken yukarıda verilenlerden hangileridir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III

BENZER MANTIKTA 2022 TYT'de soruldu.

Kılavuz-B Model-C

BİLSEN YETER

Yurt Bulma Çabaları

✓ Selçuklular Horasan Bölgesi'nde sayıları her geçen gün artan Türkmenlere yurt bulunması için büyük bir çaba içerisine girmiştir. 1015 - 1021 yılları arasında Çağrı Bey Anadolu'ya keşif seferleri yapmış. Daha sonra Gazneliler ile 1035 Nesa, 1038 Serahs Savaşları yapılmış. 1040 Dandanakan Savaşı ile bir müddet Horasan Bölgesi'nde hâkimiyet kurmuşlardır. Daha sonra, batıya doğru gerçekleşen bu yurt bulma girişimi sonucu Bizans ile 1048 Pasinler ve 1071 Malazgirt Savaşları yapılmıştır.

K KILAVUZ SORU

Büyük Selçuklu Devleti Türkmenlere yurt bulmak amacıyla batıda Bizans ile büyük mücadeleler etmiştir.
Aşağıda verilen savaşlardan hangisi Büyük Selçuklu Devleti'nin Anadolu hakimiyetine yönelik olduğu söylenebilir?

A) Nesa B) Serahs C) Dandanakan
D) Pasinler E) Katvan

BİLSEN YETER

İslamın Koruyucuları

✓ Türkler İslamiyet'i kabul ettikten sonra İslam'ın geniş alanlara yayılmasında etkili oldukları gibi tüm Müslümanların hatta Halifeliğin de koruyucusu olmuşlardır. Gazneli Mahmut ve Büyük Selçuklu hükümdarı Tuğrul Bey bu faaliyetlerinden dolayı halife tarafından bazı ünvanlarla ödüllendirilmişlerdir.

K KILAVUZ SORU

Abbasi halifesi Kaim Bin Emrullah Şii Büveyhoğulları'na karşı kendisini koruduğu için Selçuklu hükümdarı Tuğrul Bey'e "Doğu'nun ve Batı'nın Sultanı" ünvanını vererek ona siyasi yetkilerini devretmiştir.
Bu bilgilere bakılarak

I. Halifelik makamı Türklere geçmiştir.
II. İslam dünyasının siyasi liderliği Türklere geçmiştir.
III. Türkler İslam dünyasındaki mezhep ayrılıklarına son vermiştir.

yargılardan hangilerine ulaşılamaz?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

aromat+

M AROMAT MODELİ

Türklerin Anadolu'ya yönelme nedenleri arasında;

I. doğudan Çinlilerin baskı yapması,
II. Anadolu'nun Türklerin yaşamına uygun bir coğrafya olması,
III. göçebe Türkmenlere yurt bulma isteği

ifadelerinden hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

M AROMAT MODELİ

Gaznelilerin aşağıda verilen özelliklerinden hangisinin İslam dünyasındaki itibarını artırdığı söylenebilir?

A) Devlet içinde farklı etnik grupları barındırmaları
B) Gazneli Mahmut'un Abbasi halifesini koruyarak sultan ünvanını alması
C) Resmî ve bilim dili olarak Arapçayı kullanmaları
D) Savaş esirlerinden Gulam adı verilen bir ordu oluşturmaları
E) Halkının refah seviyesini yükseltmesi

BENZER MANTIKTA 2020 MSÜ, 2021 MSÜ, 2022 AYT'de soruldu.

Kılavuz-D Model-E

BENZER MANTIKTA 2019 TYT'de soruldu.

Kılavuz-C Model-B

BİLSEN YETER

Anadolu'da Kurulan İlk Beylikler

✓ Malazgirt Savaşı'yla Selçuklu Devleti Türk topraklarına girmiş ve bizansın buradaki hakimiyeti azalmıştır. Ardından bu bölgede Anadolu'nun fethi için görevlendirilen komutanlar tarafından ilk Türk beylikleri kurulmuştur. Bu beylikler Anadolu'nun Türkleşmesinde çok önemli bir yere sahiptir.

K KILAVUZ SORU

Aşağıdakilerden hangisi Malazgirt Savaşı sonrası Anadolu'da kurulan birinci beylikler arasında gösterilemez?

A) Artukoğulları
B) Danişmentoğulları
C) Saltukoğulları
D) Çaka Beyliği
E) Dulkadiroğulları

M AROMAT MODELİ

Sultan Alparslan Malazgirt Savaşı'ndan sonra Anadolu'nun fethi için komutanlarını görevlendirmiş. Komutanlara, fethettikleri yerlerin kendilerine ait olacağını belirtmiştir. (Kılıç hakkı)

Sultan Alparslan bu politikasıyla aşağıdakilerden hangisini amaçlamıştır?

A) Merkezî otoriteyi güçlendirmek
B) Anadolu'nun fethini hızlandırmak
C) Haçlı Seferleri'ne karşı önlem almak
D) Bizans Devleti'ni doğu yönünde olduğu gibi batı yönünden de sıkıştırmak
E) Taht kavgalarının önüne geçmek

BENZER MANTIKTA 2022 MSÜ'de soruldu.

Kılavuz-E Model-B

BİLSEN YETER

Veraset Sistemi

✓ Hunlardan bu yana kurulan tüm Türk devletlerinde "Kut" anlayışından dolayı ülke hanedan üyelerinin ortak malı sayılmıştır. Bu sistem Türk devletlerinin merkezî otoritesini sarsmış, taht kavgalarına sebep olmuş ve devletin çok çabuk yıkılmasına neden olmuştur.

K KILAVUZ SORU

I. Süleymanşah'ın Suriye Selçuklu Meliki Tutuş ile mücadele etmesi
II. İkinci Kılıçarslan'ın ülkeyi iki oğlu arasında paylaştırması
III. Türkiye Selçuklu hükümdarlarının Anadolu'daki beylikler ile mücadele edip onların varlığına son vermesi

Yukarıda verilenlerden hangileri eski Türk geleneği olan veraset sisteminin Türkiye Selçuklu Devleti'nde de uygulandığının göstergesidir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

M AROMAT MODELİ

- Antalya, Sinop, Suğdak gibi liman şehirlerinin alınması
- Rüknettin Süleyman Şah'ın Saltukoğullarına son vermesi
- Haçlılara karşı mücadele edip Anadolu'yu savunmaları
- Anadoluda birçok eser inşa ederek imar faaliyetleri yapmaları

Türkiye Selçukluları ile ilgili bu gelişmelere bakılarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Veraset sisteminin uygulandığına
B) Gaza ve cihat politikası sergilediklerine
C) Deniz ticaretini geliştirmek istediklerine
D) Anadolu Türk Siyasi birliğini sağlama yolunda çalışmalar yaptıklarına
E) Anadolu'yu bayındır hâle getirmeye çalıştıklarına

BENZER MANTIKTA 2018 MSÜ'de soruldu.

Kılavuz-C Model-A

BİLSEN YETER

Türk - Cihan Hâkimiyeti Amacı

- ✓ Tarih boyunca Türk hükümdarlarının dünyadaki diğer devlet ve milletleri hâkimiyeti altına alarak yönetmesi fikridir.
- ✓ Türkler bu hâkimiyet düşüncesi ile tüm dünyayı fethedip huzur ve refah getirmeyi amaç edinmişlerdir.

K KILAVUZ SORU

"Tanrı devlet güneşini Türklerin burcunda doğurmuş, göklerdeki dairelere benzeyen devletleri onun saltanatı etrafında döndürmüş, yeryüzünün hâkimi yapmıştır." (Kaşgarlı Mahmut)

Osmanlı Devleti'nde yaşanan

I. Yıldırım Bayezid ile Timur arasında Ankara Savaşı'nın yapılması,

II. Balkanlarda birçok devlet ve Prensliklere son verilmesi,

III. kardeş katlinin yasal hâle getirilmesi

gelişmelerinden hangileri Kaşgarlı Mahmut'un yukarıdaki ifadesi doğrultusunda gerçekleşmiştir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

M AROMAT MODELİ

Osmanlı Devleti ile ilgili aşağıdaki olayların hangisinde I. de verilenin II. ye ortam hazırladığı söylenebilir?

	I	II
A)	Tanzimat Fermanı'nın ilan edilmesi	Halkın ülke yönetimine katılması
B)	Türk - Cihan hâkimiyeti düşüncesi	Doğu ve batı yönünde fetihlerin gerçekleşmesi
C)	Yeniçeri Ocağı'nın kurulması	Tımar Sisteminin bozulmaya başlaması
D)	Kardeş katlinin yasal hâle getirilmesi	Taht kavgalarının sona ermesi
E)	31 Mart İsyanının gerçekleşmesi	Ülkedeki rejim şeklinin değişmesi

BENZER MANTIKTA 2019 MSÜ'de soruldu.

Kılavuz-C Model-B

BİLSEN YETER

Türkiye Selçuklularında Ekonomik Faaliyetler

- ✓ Türkiye Selçuklu Devleti'nin ekonomisi tarım, hayvancılık ve ticarete dayanıyordu. Ticarete ayrı bir önem veren Türkiye Selçuklu Devleti ülke içindeki ve uluslararası ticaretini geliştirmek amacıyla şu faaliyetlerde bulunmuştur:
  - › Yollar üzerine kervansaraylar kurmuştur.
  - › Düşük gümrük vergisi uygulamıştır.
  - › Venedik, Ceneviz gibi devletler ile ticari antlaşmalar yapmıştır.
  - › Sinop, Antalya, Alanya, Suğdak gibi liman şehirlerini almıştır.
  - › Malı zarar gören tüccarlar için sigortacılık usulünü geliştirmiştir.

K KILAVUZ SORU

Aşağıdakilerden hangisi Anadolu Selçuklu Devleti'nin ticari hayatı geliştirmesine yönelik uygulamalardan biri değildir?

A) Lonca teşkilatının kurulması

B) Kervansarayların yapılması

C) Venedik ve Cenevizliler ile ticari antlaşmalar yapılması

D) Sigorta uygulamasını başlatması

E) Anadolu Türk siyasi birliğini sağlaması

M AROMAT MODELİ

Türkiye Selçuklu Devleti Dönemi'nde

- Antalya, Sinop, Alanya gibi liman şehirlerinin fethedilmesi
- Ticaret yollarının güvenliğinin sağlanması
- Ticaret yolları üzerinde kervansaraylar yapılması ve güvenliğinin sağlanması

gibi gelişmelerin ortak amacı aşağıdakilerden hangisi olamaz?

A) Türk - cihan hâkimiyetini sağlamak

B) Devletin gelirlerini artırmak

C) Ticareti sürekli hâle getirmek

D) Ekonomik hayatı canlandırmak

E) Ülkenin refah seviyesini artırmak

BENZER MANTIKTA 2020 TYT'de soruldu.

Kılavuz-E Model-A

BİLSEN YETER

Jeopolitik

✓ Bir yerin bulunduğu coğrafyanın o bölgeye kazadırdığı önem doğrultusunda devletlerin ürettiği politikadır.

K KILAVUZ SORU

Harita üzerinde Osmanlı Devleti'nin kurulduğu ve hâkim olduğu toprakları anlatan Sedat Öğretmen, öğrencilerden görsele bakarak konu başlığı oluşturmalarını istemiştir.

Buna göre öğrencilerden hangisi bu görsele ve döneme uymayan bir başlık oluşturmuştur?

A) Yiğit: Coğrafyanın Devletlerin Politikalarındaki Önemi
B) Ali: Jeopolitiğin Uluslararası İlişkilerdeki Önemi
C) Zeynep: Anadolu, Üç Kıtanın Kesiştiği Yer
D) Mehtap: Devletin Gücünün Parçası Olan Coğrafya
E) Bülent: Yeraltı Kaynaklarının Zenginliği

M AROMAT MODELİ

Osmanlı Devleti'nin kısa sürede büyümesinde ve üç kıtaya yayılmasında etkili olan birçok faktör vardır.

Buna göre bu faktörlerden hangisi Osmanlı Devleti'nin jeopolitiği ile ilgilidir?

A) Bizans'a yakın olup tarıma, ticarete, hayvancılığa uygun bir yerde kurulması
B) Merkeziyetçi bir devlet yapısına sahip olması
C) Adalet ve hoşgörü politikası
D) Balkanlarda uygulanan iskan politikası
E) Başlangıçta eğitimli, otoriter, tecrübeli padişah ve devlet adamlarının başa geçmesi

BENZER MANTIKTA 2020 MSÜ, 2021 MSÜ, 2022 AYT'de soruldu.

BİLSEN YETER

Kapitülasyonlar

✓ Osmanlı Devleti'nin Avrupa Hristiyan birliğini parçalamak, Akdeniz ticaretini canlandırmak amacıyla Avrupalı devletlere verdikleri ticari ve hukuki ayrıcalıklardır. Bu ayrıcalıklar ilk zamanlar Osmanlıyı pek etkilemezken ileriki dönemde Osmanlı Devleti'nin siyasi ve ekonomik bağımsızlığını zedeleyici bir durum hâlini almıştır.

K KILAVUZ SORU

Fatih Devri'nde Venediklilerle yapılan savaşlarda bir sonuç alınamayınca Venedikliler ile bir antlaşma yapılmıştır. Bu antlaşma ile Venediklilere bazı ticari ayrıcalıklar ile İstanbul'da elçi bulundurma hakkı verilmiştir.

Osmanlı Devleti bu antlaşma ile;

I. Avrupa Hristiyan birliğini engellemek,
II. İpek ve Baharat yolunun ticari hacmini artırmak,
III. toprak bütünlüğünü sağlamak

amaçlarından hangilerine ulaşmak istemiştir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

M AROMAT MODELİ

Osmanlı Devleti 1535'te Fransa'ya verdiği ayrıcalıklarda hem ekonomik hem de siyasi kazanç elde etmek istemiştir.

Fransa ile yapılan bu anlaşmasının;

I. Fransız tüccarlar ile Osmanlı vatandaşları arasındaki davalara Osmanlı mahkemeleri bakacak,
II. Fransız tüccarları Osmanlı limanlarında düşük gümrük vergisi ödeyecek,
III. Fransız tüccarların ödemediği borçları Fransa kralı üstlenecek

maddelerinden hangileri ticari ilişkilerin devlet güvencesine alındığının kanıtıdır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) II ve III E) I, II ve III

BENZER MANTIKTA 2020 TYT'de soruldu.

BİLSEN YETER

Divan-ı Hümayun

✓ Osmanlı'da divan, devlet işlerinin görüşülüp karara bağlandığı, savaşa ve barışa karar verildiği, önemli üst düzey davaların görüldüğü, halkın şikayetlerinin dinlendiği yerel mahkemelerin verdiği kararlara itiraz (temyiz) etme makamıdır. Divanda alınan kararlarda son söz hükümdara ait olduğu için bir çeşit danışma meclisidir.

K KILAVUZ SORU

Osmanlı'da divan, devlet işlerinin görüşüldüğü padişahın yetkilerine dayalı bir hükümet gibi çalışırdı.

Bu durum Divan-ı hümayunun aşağıda verilen yetkilerden hangisini kullandığının göstergesidir?

A) Karar B) Saltanat C) Yargı
D) Yürütme E) Yasama

M AROMAT MODELİ

Divan-ı hümayun üç temel sınıftan oluşuyordu. Bunlar: Seyfiye, İlmiye ve Kalemiye sınıflarıdır.

Aşağıda verilenlerden hangisi dış ilişkilerin artması, diplomatik faaliyetlerin hızlanması ile önemi artan kalemiye sınıfına mensup görevlidir?

A) Sadrazam B) Reisülküttap C) Kazasker
D) Nişancı E) Kaptan–ı Derya

BİLSEN YETER

Osmanlı Toprak Sistemi

✓ Osmanlı topraklarının büyük bir kısmı devlet arazisi olarak kabul edilmiştir. Topraklar miri arazi (devlete ait), vakıf arazi (geliri hayır kurumları için harcanan arazi), mülk arazi (şahıslara ait arazi), hazine arazisi anlamına gelen miri arazi kullanım şekillerine göre dirlik(has, zeamet, tımar), yurtluk, ocaklık, paşmaklık, mukataa, malikane olarak bölümlere ayrılır.

K KILAVUZ SORU

Osmanlı Devleti'nde dirlik (has, zeamet, tımar) araziler devlet hizmeti altında çalışan asker ve memurlara rütbe ve dereceleri karşılığında verilirdi.

Bu durum aşağıda verilenlerden hangisinin göstergesidir?

A) Arazilerin maaş karşılığında verildiğinin
B) Arazilerin asker yetiştirmek amacıyla verildiğinin
C) Devletin hazine gelirlerinin arttığının
D) Merkezî otoritenin güçlendirilmek istendiğinin
E) Devletin toprak sahiplerini korumaya çalıştığının

M AROMAT MODELİ

Osmanlı Devleti'nde devlet memurlarına ve askerlere hizmetleri karşılığında verilen, mülkiyeti devlete ait olan toprağa dirlik arazi denir. Dirlik sahipleri ürün üzerinden elde ettikleri gelirlerle "cebelü" adı verilen askerler yetiştirirlerdi.

Bu bilgilere göre aşağıdakilerden hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Hazine giderleri azaltılmak istenmiştir.
B) Savaşa hazır bir ordu oluşturulması amaçlanmıştır.
C) Boş kalan topraklar değerlendirilmek istenmiştir.
D) Özel mülkiyet kavramı geliştirilmek istenmiştir.
E) Derebeylik sisteminin oluşması engellenmiştir.

BENZER MANTIKTA 2019 TYT'de soruldu.

BENZER MANTIKTA 2020 MSÜ, 2021 MSÜ, 2022 AYT'de soruldu.

BİLSEN YETER

17. Yüzyıl Islahatları

✓ Islahat, bir devletin mevcut, kötü giden veya bozuk olan kurumlarını düzeltme çabasıdır. 17. yüzyılda çeşitli sebeplerden dolayı idari, mali ve askerî alanlarda ıslahatlar yapılmıştır. Bu ıslahatlarda Avrupa'nın etkisi ve Avrupa'dan etkilenme söz konusu değildir.

BİLSEN YETER

XIX. Yüzyıl Islahatları

✓ 17. ve 18. yüzyıl ıslahatları devletin kötü gidişatını durdurma amacı taşırken 19. yüzyıl ıslahatlarının amacı ise milliyetçi hareketler ve sömürgecilik faaliyetlerinden dolayı devleti dağılma ve çöküşten kurtarmaktı. Bu yüzden 19. yüzyılda diğer dönemlerden farklı olarak ilk kez hukuk, yönetim ve toplum alanında ıslahatlar yapılmıştır.

K KILAVUZ SORU

17. yüzyılda Osmanlı Devleti'nde özellikle askerî ve mali alanda ıslahat yapılmasına gerek duyulmuştur.

Bu durumun nedeni olarak aşağıdakilerden hangisi gösterilemez?

A) Avrupa'nın askerî ve teknik açıdan ilerlemesi

B) Coğrafi keşifler sonucunda Avrupa'nın zenginleşmesi ve ticaret yollarının yön değiştirmesi

C) Askerî başarısızlıkların artması

D) Ulusal nitelikte isyanların artması sonucu Osmanlı Devleti'nin gücünün azalması

E) Devletin bozulan ekonomik yapısının düzeltilmek istenmesi

K KILAVUZ SORU

II. Mahmut Dönemi'nde;

- Yeniçeri Ocağı kaldırılmıştır.
- Posta teşkilatı kurulmuştur.
- Müsadere usülü kaldırılmıştır.
- Kumaş fabrikaları kurulmuştur.

Buna göre yapılan bu yeniliklere bakılarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Merkezî otorite güçlendirilmeye çalışılmıştır.

B) Özel mülkiyet kavramı geliştirilmeye çalışılmıştır.

C) Ekonomide dışa bağımlılık azaltılmaya çalışılmıştır.

D) Köklü yenilikler yapılmıştır.

E) Yönetimde demokratik usullere başvurulmuştur.

M AROMAT MODELİ

17. yüzyılda Osmanlı Devleti'nin gelir kaynakları azalma gösterdiği gibi giderleri de artmış, orduda disiplin bozulmuş, tımar sistemi etkisini kaybetmiş, savaşlarda yenilgiler artmıştır.

Bu durum öncelikle aşağıdakilerden hangisinin meydana gelmesine zemin hazırlamıştır?

A) Osmanı egemenlik anlayışının değişmesine

B) Yönetim şekline karşı askerî ve sivil ayaklanmaların yaşanmasına

C) Islahat hareketlerinin yapılmasına

D) Avrupalı devletlerin Osmanlı'nın iç işlerine karışmalarına

E) Azınlık isyanlarının yaygınlaşmasına

M AROMAT MODELİ

Aşağıdaki gelişmelerin hangisinde Avrupalı devletlerin etkisinden bahsedilebilir?

A) Müsadere usulünün kaldırılması

B) Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılması

C) Islahat Fermanı'nın ilan edilmesi

D) Ayanlar ile Sened-i İttifak'ın yapılması

E) Köylere muhtarların atanması

aromat+

BENZER MANTIKTA 2020 MSÜ, 2021 MSÜ, 2022 AYT'de soruldu.

BENZER MANTIKTA 2020 TYT, 2023 TYT'de soruldu.

BİLSEN YETER

Tanzimat ve Islahat Fermanları

✓ Tanzimat (1839) ve Islahat Fermanları'nın (1856) yayımlanma amacı şunlardır:

- Avrupalı devletlerin Osmanlı'nın iç işlerine müdahalesini önlemek istenmiştir.
- Milliyetçi fikirlerden kaynaklanan azınlık isyanlarını önlemek istenmiştir.
- Tanzimat Fermanı ile Osmanlı sınırları içerisindeki din, dil, ırk ayrımı yapmaksızın herkese eşit haklar verilmesi istenmiştir.
- Islahat Fermanı'da, Tanzimat Fermanı'nın tamamlayıcısı olup sadece gayrimüslimlere yönelik haklardan oluşmuştur.

K KILAVUZ SORU

1839'da ilan edilen Tanzimat Fermanı'nın;

- Halkın can, mal ve namus güvenliği sağlanacak.
- Kimse yargılanmadan cezalandırılmayacak, idam edilmeyecek.
- Herkes mal, mülk edinebilecek; dilerse bunları satabilecek veya miras bırakabilecek.
- Bu fermanda yayımlanan bütün yasalara padişahta bağlı kalacak.

hükümlerine bakılarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) Padişah kendi gücünün üstünde kanun gücü olduğunu kabul etmiştir.

B) Adalet ve eşitlik kavramları güçlenmiştir.

C) Özel mülkiyet kavramı geliştirilmiştir.

D) Padişahın yetkileri kısıtlanmıştır.

E) Osmanlı'nın egemenlik anlayışı değişmiştir.

M AROMAT MODELİ

Islahat Fermanı'nın aşağıdaki maddelerinden hangisi yabancıların Osmanlı ülkesinde yatırım yapmasına imkan tanımıştır?

A) Gayrimüslim halka okul, hastane, ibadet yeri açma ve tamir etme hakkı verilmesi

B) Yabancı uyrukluların vergisini vermek koşuluyla mal ve mülk edinebilmesi

C) Gayrimüslimlerin devlet memuru ve asker olabilmesi

D) Gayrimüslimlerin il genel meclislerine üye olabilmesi

E) Gayrimüslimlerden askere gitmek istemeyenlerin nakdi bedel ödeyerek askere gitmemesi

BENZER MANTIKTA 2020 MSÜ, 2021 MSÜ, 2022 AYT'de soruldu.

Kılavuz-E Model-B

BİLSEN YETER

Osmanlı'da Fikir Akımları

✓ Osmanlı Devleti 19. yüzyılda özellikle Fransız ihtilalinin getirdiği Milliyetçilik ve Sanayi İnkılabı'nın yaygınlaştırdığı Sömürgecilik hareketleri ile dağılma dönemine girmiş; Osmanlı Devleti'nde bu durumu engellemek, birlik ve bütünlüğü korumak amacıyla fikir akımları ortaya çıkmıştır. Bunlar: Batıcılık, Osmanlıcılık, Ümmetçilik (İslamcılık), Türkçülük (Turancılık), Ademi Merkeziyetçiliktir.

K KILAVUZ SORU

Tanzimat Fermanı'nda yer alan ve daha sonraki dönemlerde de etkili olan "Osmanlı sınırları içinde yaşayan (din, dil, ırk ayrımı yapmadan) herkes eşittir." **maddesi aşağıdakilerden hangisine uygundur?**

A) Mülkiyet hakkının dokunulmazlığına

B) Osmanlıcılık düşüncesine

C) Her millet için ayrı bir statü oluşturulmasına

D) Uluslararası ilişkilerde denge siyasetine

E) Halkın yönetime ortak olmasına

M AROMAT MODELİ

19. yüzyılda ayrılıkları önlemek amacıyla benimsenen Osmanlıcılık düşüncesi Balkan Savaşları'ndan sonra etkisini kaybetmiş ve Türkçülük ön plana çıkmıştır.

Bu durumun ortaya çıkmasında;

I. ulusal egemenlik fikrinin kabul edilmesi,

II. ulusal devlet anlayışının benimsenmesi,

III. milliyetçilik düşüncesinin önem kazanması

ifadelerinden hangileri etkili olmuştur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II

D) II ve III E) I, II ve III

BENZER MANTIKTA 2018 MSÜ, 2020 TYT'de soruldu.

Kılavuz-B Model-D

BİLSEN YETER

Mondros Ateşkes Antlaşması

- ✓ Bulgaristan'ın savaştan çekilmesi ile Osmanlı - Almanya kara bağlantısının kopması
- ✓ Savaşı Almanya'nın kaybedeceğinin görülmesi
- ✓ Osmanlı devlet adamlarının Wilson İlkeleri'ne güvenmesi
- ✓ Osmanlı'nın savaşı tek başına sürdürecek güçte olmaması

gibi sebeplerden 30 Ekim 1918'de Osmanlı Devleti ile İtilaf devletleri adına İngiltere ile yaptığı ateşkes antlaşmasıdır.

K KILAVUZ SORU

Mondros Ateşkes Antlaşması'nın;

I. Boğazlar bütün devletlere açılacak, boğazlardaki istihkamlar (güvenlik noktaları) İtilaf Devletleri'ne teslim edilecek,

II. İtilaf Devletleri güvenliklerini tehlikede gördükleri bölgeleri işgal edebilecek,

III. Doğuda 6 ilde (vilayet-i sitte) karışıklık çıkarsa İtilaf Devletleri buraları işgal edebilecek

maddelerinden hangilerinin Osmanlı Devleti'nin egemenlik haklarına sınırlama getirdiği söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III

M AROMAT MODELİ

Mondros Ateşkes Antlaşması'nın aşağıda verilen maddelerinden hangisi İtilaf Devletleri'nin ileride yapacakları işgaller sırasında çıkabilecek direniş hareketlerini önlemeye yöneliktir?

A) Osmanlı orduları terhis edilecek, silah ve cephaneleri İtilaf Devletleri'nin kontrolüne bırakılacak.

B) İtilaf Devletleri güvenliklerini tehlikede buldukları bölgeleri işgal edebilecek.

C) Çanakkale ve İstanbul Boğazı açılacak, bölgedeki istihkamlar İtilaf Devletleri'nin kontrolüne bırakılacak.

D) Liman, tersane, demir yolu ve köprülerin denetimi İtilaf Devletleri'ne bırakılacak.

E) Osmanlı, elinde bulundurduğu savaş esirlerini ve Ermeni suçlularını serbest bırakacak.

BENZER MANTIKTA 2021 TYT, 2022 MSÜ'de soruldu.

BİLSEN YETER

Erzurum Kongresi

(23 Temmuz - 7 Ağustos 1919)

- ✓ Kongrenin toplanma amacı Doğu Anadolu'daki Ermeni ve Doğu Karadeniz'deki Pontus Rum cemiyetlerine karşı halkı bilinçlendirip teşkilatlandırmaktır. Bu kongreden tüm yurdu ilgilendiren ulusal kararlar çıkmasını sağlayan temel faktör Mustafa Kemal'in bu kongreye katılıp başkan seçilmesidir.

K KILAVUZ SORU

Erzurum Kongresi'nin aşağıda verilen maddelerinden hangisi kongrenin "bölgesel" **amaçlı toplandığına kanıt olarak gösterilebilir?**

A) Kuvâ-yi Milliye etkin İrâde-i Milliye hakim kılmak esastır.

B) Manda ve himaye kabul edilemez.

C) Hristiyan azınlıklara siyasi hâkimiyet ve sosyal dengemizi bozan ayrıcalıklar verilemez.

D) Doğu illerini temsil eden 9 kişiden oluşan bir temsili heyet oluşturulmalıdır.

E) Sömürü amacı taşımaması şartı ile her türlü dış yardım kabul edilebilir.

M AROMAT MODELİ

Erzurum Kongresi'nde alınan kararlardan bazıları şunlardır:

- Sömürge amacı taşımaması şartı ile her türlü dış yardım kabul edilebilir.
- Kuvâ-yi Milliye etkin kılmak esastır.
- Manda ve himaye kabul edilemez.

Bu kararlara bakılarak Erzurum Kongresi'nde önceliğin aşağıdakilerden hangisine verildiği söylenebilir?

A) Ulusal egemenliğe

B) Uluslararası diplomasiye

C) Ulusal bağımsızlığa

D) Demokratik esaslı devlet yapısına

E) Dünya barışına

BENZER MANTIKTA 2020 MSÜ, 2021 MSÜ, 2022 AYT'de soruldu.

BİLSEN YETER

Sivas Kongresi (4 - 11 Eylül 1919)

- ✓ Bu kongrenin toplanmasına Amasya Genelgesi'nde karar verilmiştir. Bu kongre toplanış amacı ve aldığı kararlar açısından ulusal bir kongredir. Temsil Heyeti tüm yurdu temsil eder şekline dönüştürülmüş, bir hükûmet gibi yürütme yetkisini kullanmıştır. Yurttaki tüm cemiyetler "Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti" adı altında birleştirilmiş, yapılan faaliyetleri halka duyurmak amacıyla "İrade-i Milliye" gazetesi çıkarılmıştır.

K KILAVUZ SORU

Sivas Kongresi'nden sonra tüm yurdu temsil eder şekline dönüştürülen ve başkanlığına Mustafa Kemal'in seçildiği Temsil Heyeti, Ali Fuat Paşa'yı Batı Cephesi Kuvâ-yi Milliye Komutanlığına atamıştır.

Bu durum aşağıdakilerden hangisinin göstergesidir?

A) Silahlı mücadelede emir-komuta zincirine önem verildiğine

B) Yürütme yetkisinin Temsil Heyeti'nde olduğuna

C) Millî Mücadele'nin öncelikle Batı Cephesi'nde başlayacağına

D) Kuvâ-yi Milliye'den düzenli orduya geçileceğine

E) Ulusal egemenliğin sağlanacağına

M AROMAT MODELİ

Sivas Kongresi'nde alınan kararlar ve sonrasında gelişen;

I. Anadoludaki tüm cemiyetlerin birleştirilmesi,

II. İrâde-i Milliye gazetesinin çıkarılması,

III. Ali Fuat Paşa'nın Batı Cephesi Kuvâ-yi Milliye Komutanlığına atanması

faaliyetlerinden hangileri millî mücadeleyi tek elden yönetip halkı bilinçlendirmeye yöneliktir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II

D) II ve III E) I, II ve III

BİLSEN YETER

I. TBMM

- ✓ 16 Mart 1920'de İstanbul'un işgal edilmesi ve Mebusan Meclisi'nin dağıtılıp kapatılması üzerine 23 Nisan 1920'de Ankara'da açılmıştır.
- ✓ Kurucu, milliyetçi, çok sesli, halkçı özelliklere sahip bu mecliste "güçlerbirliği" ilkesi benimsenmiştir. Ayrıca bu mecliste siyası parti yoktur. Gruplar vardır.

K KILAVUZ SORU

23 Nisan 1920 ile Nisan 1923 yılları arasında görev yapan I. TBMM'nin faaliyetlerinden hangisi I. TBMM'nin "Kurucu Meclis" **olduğuna kanıt olarak gösterilebilir?**

A) Farklı görüştü olan insanlara bünyesinde yer vermesi

B) Teşkîlât-ı Esâsiye (Anayasa) Kanunu'nu kabul etmesi

C) Saltanatı kaldırması

D) Kurtuluş Savaşı'nı organize edip İstiklal Marşı'nı kabul etmesi

E) Yasama, yürütme, yargı yetkilerini bünyesinde toplaması

M AROMAT MODELİ

I. TBMM'nin aldığı

I. TBMM'nin üzerinde hiçbir güç ve makam yoktur.

II. Geçici bir padişah vekili atamak doğru değildir.

III. Yasama, yürütme, yargı yetkileri TBMM'ye aittir.

kararlarından hangileri mevcut saltanat yönetiminin yok sayıldığının göstergesidir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve III E) I, II ve III

BENZER MANTIKTA 2020 MSÜ'de soruldu.

BENZER MANTIKTA 2020 MSÜ, 2021 MSÜ, 2022 AYT'de soruldu.

BİLSEN YETER

I. TBMM'ye Karşı Ayaklanmalar

✓ Kurtuluş Savaşı'nın en tehlikeli ve sıkıntılı dönemi iç ayaklanmaların çıktığı dönemdir. Bu ayaklanmalar;

- Doğrudan İstanbul Hükûmeti'nin çıkardığı ayaklanmalar
- Ahmet Anzavur, Kuvâ-yi İnzibâtiye
- İstanbul Hükûmeti ile itilaf devletlerinin ortaklaşa çıkarttığı ayaklanmalar
- Bolu, Düzce, Adapazarı, Çapanoğlu, Çapur Musa, Delibaş Mehmet, Millî Aşiret...
- Azınlıkların çıkarttığı ayaklanmalar
- Pontus Rum ve Ermeni
- Önceden Kuvâ-yi Milliye'ci olup da sonradan düzenli orduya katılmamak için ayaklananlar: Çerkez Ethem, Yörük Ali Efe, Demirci Mehmet Efe…

K KILAVUZ SORU

Aşağıdakilerden hangisi birinci TBMM'ye karşı çıkartılan ayaklanmalardan biri değildir?

A) Çerkez Ethem

B) Ahmet Anzavur

C) Menemen Olayı

D) Kuvâ-yi İnzibâtiye

E) Demirci Mehmet Efe

M AROMAT MODELİ

Aşağıdakilerden hangisi birinci TBMM'ye karşı çıkan ayaklanmalarla ilgili doğru bir bilgi değildir?

A) İtilaf devletleri tarafından desteklenmişlerdir.

B) Çıkarları zedelenen bazı Kuvâ-yi Milliye komutanları bu ayaklanmalarda yer almışlardır.

C) İşgallerin yayılması ve millî mücadelenin gücünün azalmasına sebep olmuşlardır.

D) Yönetim şekline ve yapılan yeniliklere karşı yapılmışlardır.

E) Ulusal bilinci yok etmek amaçlanmıştır.

BENZER MANTIKTA 2019 MSÜ'de soruldu.

BİLSEN YETER

Kurtuluş Savaşı

✓ Milli mücadelenin en büyük savaşları Batı Cephesi'nde gerçekleştirilmiştir.

- I. İnönü → Savunma (Kazanıldı)
- II. İnönü → Savunma (Kazanıldı)
- Kütahya – Eskişehir → Savunma (Kaybedildi)
- Sakarya → Savunma (Kazanıldı)
- Başkomutanlık → Saldırı (Kazanıldı)

K KILAVUZ SORU

Londra Konferansı'ndan istediği sonucu alamayan İtilaf Devletleri Yunanlıları bir kez daha harekete geçirmiş, bu ikinci saldırıda Türk ordusu, Yunanlıları püskürtmüş; Yunanlılar, Afyon'u boşaltmak zorunda kalmıştır. Mustafa Kemal, İsmet Paşa'ya gönderdiği telgrafla "Siz orda yalnız düşmanı değil; milletin ters giden talihini de yendiniz." demiştir.

Bu bilgilere bakılarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Londra Konferansı'ndan bir sonuç alınamamıştır.

B) İtilaf devletleri Türk halkının direncini kırmak istemiştir.

C) Düzenli orduya olan güven artmıştır.

D) Millî Mücadele başarıyla sonuçlanmıştır.

E) TBMM'nin Anadolu'da etkinliği ve otoritesi artmıştır.

M AROMAT MODELİ

Kurtuluş Savaşı sırasında İtilaf Devletleri Yunanistan'ı

- TBMM'ye Sevr'i kabul ettirmek
- Ankara'yı alıp Millî Mücadele'ye son vermek
- Çerkez Ethem isyanından faydalanmak

gibi sebeplerden harekete geçirip saldırıya yönlendirdikleri savaş aşağıdakilerden hangisidir?

A) I. İnönü Savaşı

B) II. İnönü Savaşı

C) Kütahya – Eskişehir Savaşları

D) Sakarya Meydan Muharebesi

E) Başkomutanlık Meyan Muharebesi

BENZER MANTIKTA 2023 MSÜ'de soruldu.

BİLSEN YETER

Kurtuluş Savaşı Sırasında Türk - Sovyet İlişkileri

- ✓ Birinci Dünya Savaşı devam ederken Rusya'da Bolşevik İhtilali çıkmış, Çarlık Rusyası yıkılmış, yerine Sovyet Rusya kurulmuştur.
- ✓ Sosyalist ve komünist çizgide olan Sovyet Rusya'nın İtilaf Devletleri için tehlike durumunda olması I. Dünya Savaşı'ndan sonra İtilaf Devletleri'nin Sovyet Rusya'ya karşı tavır almalarına sebep olmuştur. Bu durum karşısında Sovyet Rusya ve TBMM;
  - › Düşmanlarının ortak olması,
  - › Boğazlardaki İtilaf Devletlerinin varlığı,
  - › TBMM'nin uluslararası arenada Sovyet Rusya gibi bir devletin siyasi ve ekonomik desteğine ihtiyaç duyması gibi sebeplerden yakınlaşmış, iki taraf arasında 16 Mart 1921'de Moskova Antlaşması yapılmıştır.

K KILAVUZ SORU

Komünizmin gelişmesini çıkarlarına ters bulan İtilaf Devletleri, Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra Sovyet Rusya'ya karşı düşmanca tavır sergilemişlerdir. Bu durum karşısında Sovyet Rusya, o dönemde İtilaf Devletleri ile savaş hâlinde olan TBMM ile olan ilişkilerini geliştirmeye çalışmıştır.
Bu bilgilere bakılarak aşağıdakilerden hangisi Türk - Sovyet yakınlaşmasının sebepleri arasında gösterilebilir?

A) Sovyet Rusya'nın Doğu Cephesi'nde yenilmesi
B) Her iki tarafın düşmanlarının ortak olması
C) İtilaf Devletleri'nin TBMM'yi kendi yanlarına çekmek istemesi
D) Sovyet Rusya'nın kendi rejimini TBMM'ye kabul ettirmek istemesi
E) TBMM'nin Sovyet Rusya'nın ekonomik desteğine ihtiyaç duyması

M AROMAT MODELİ

Aşağıdakilerden hangisi Millî Mücadele Dönemi'nde emperyalist güçlere karşı mücadele eden TBMM'ye Sovyet Rusya'nın destek vermesinin sebeplerinden biri değildir?

A) Güney sınırını güvence altına almak
B) Ortak düşmana karşı birlikte hareket etmek
C) Politik yalnızlığa düşmemek
D) Osmanlı Devleti'nin varlığının korunmasını sağlamak
E) Kendi rejimini Anadolu'da yaymak

BENZER MANTIKTA 2022 MSÜ'de soruldu.

BİLSEN YETER

Lozan Barış Antlaşması (24.07.1923)

- ✓ Kurtuluş Savaşı'ndan sonra TBMM ile İtilaf Devletleri arasında yapılan barış antlaşmasıdır. Bu antlaşma ile Dünya devletleri Yeni Türk devletinin varlığını resmen tanımış, Mîsâk-ı Millî büyük ölçüde gerçekleşmiş, Osmanlı'dan kalan birçok sorun çözümlenmiştir.

K KILAVUZ SORU

Lozan Barış Konferansı'nda TBMM heyeti ile İtilaf Devletleri arasında kapitülasyonlar, boğazlar, azınlıklar, Osmanlı borçları, Musul gibi konular tartışılmıştır.
İtilaf Devletleri'nin bu tartışmaları açmalarının sebebi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Emperyalist düşüncelerinden vazgeçmediklerinin
B) TBMM'yi yok saydıklarının
C) Osmanlı'dan kalma sorunları önemsemediklerinin
D) Dünya barışına katkı sağlamak istediklerinin
E) Uluslararası eşitliğe önem verdiklerinin

M AROMAT MODELİ

Lozan Barış Antlaşması'nda yer alan aşağıdaki maddelerden hangisi ileriki zamanlarda yeni Türk devletinin dışa bağımlı olmayan ulusal bir ekonomi oluşturmasında ve ayrıca egemenlik haklarının tam olarak sağlanmasına büyük bir katkı sağlamıştır?

A) Türkiye'deki tüm azınlıkların Türk vatandaşı sayılması
B) Kapitülasyonların kaldırılması
C) Boğazlardan ticaret gemilerinin geçişinin serbest olması
D) Osmanlı'dan kalan borçların taksitli bir şekilde Türk lirası olarak ödenmesi
E) Karaağaç bölgesinin savaş tazminatı olarak Türkiye'ye bırakılması

BENZER MANTIKTA 2020 MSÜ, 2021 MSÜ, 2022 AYT'de soruldu.

BİLSEN YETER

Tevhid-i Tedrisat Kanunu

✓ Osmanlı'da medreselerin dışında azınlık okulları, yabancı okullar ve Osmanlı'nın açtığı batı tarzı okulların varlığı, Osmanlı toplumunda kültür çatışmasına sebep olmuştur. Ayrıca yabancı devletlerin Osmanlı topraklarında açtığı bu okullar aracılığı ile iç işlerimize karışmalarına neden oluyordu. Bu yüzden Cumhuriyet'in ilanından sonra 3 Mart 1924'te Tevhid-i Tedrisat Kanunu kabul edilerek eğitim - öğretim işleri Millî Eğitim Bakanlığı çatısı altında toplanmış; laik, ulusal, modern eğitim yolunda önemli bir adım atılmıştır.

K KILAVUZ SORU

Atatürk; "Milletimizin ilim, irfan yuvaları bir olmalıdır. Bütün memleket evladı, kadın ve erkek aynı suretle oradan çıkmalıdır." **sözleri ile**

I. modern, eşitlikçi bir eğitim sistemine geçilmesini,
II. eğitim ve öğretimin birleştirilmesini,
III. ülkede hukuk birliğinin sağlanmasını

durumlarından hangilerini amaçlamıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

M AROMAT MODELİ

Atatürk, Türk eğitim sisteminin batı taklitçiliğine dönüşmemesi, millî değerlerle yoğrulmuş eşitlikçi bir hâle gelmesi için bir dizi önlemler almış; gelecek nesillerin kendi özdeğerleriyle barışık, çağdaş ve evrensel esaslara uygun şekilde yetişmesini amaçlamıştır.

Atatürk'ün bu hedefi doğrultusunda aşağıdakilerden hangisi gerçekleştirilmemiştir?

A) Tevhid–i Tedrisat Kanunu'nun kabul edilmesi
B) Maarif Teşkilatı hakkında kanunun kabul edilmesi
C) Türk Tarih Kurumunun kurulması
D) Harf inkılabının yapılarak millet mekteplerinin açılması
E) Kapitülasyonların kaldırılması

BENZER MANTIKTA 2020 MSÜ, 2021 MSÜ, 2022 AYT'de soruldu.

Kılavuz-C Model-E

M AROMAT MODELİ

Cumhuriyet Dönemi'nde gerçekleştirilen aşağıdaki inkılaplardan hangisi millî eğitim ve kültürün geliştirilip çağdaş bir Türk toplumu oluşturma hedefine yönelik değildir?

A) Şeriye ve Evkaf vekaletinin kaldırılması
B) Medreselerin kapatılması
C) Tevhid–i Tedrisat Kanunu'nun kabul edilmesi
D) Türk Dil ve Tarih Kurumlarının kurulması
E) Yabancı okulların kapatılması

M AROMAT MODELİ

Türkiye Cumhuriyeti'nde eğitim seviyesinin yüksek duygu ve düşüncede birleşen, aynı ülküyü paylaşan bir toplum oluşturulmasında;

I. Harf inkılabının yapılması,
II. Millet mekteplerinin açılması,
III. Tevhid-i Tedrisat Kanunu'nun kabul edilmesi

gelişmelerinden hangilerinin katkı sağladığı söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) II ve III E) I, II ve III

BENZER MANTIKTA 2018 TYT, 2020 MSÜ, 2022 TYT'de soruldu.

Model - A - E

BİLSEN YETER

Millî Mücadele'de Basın - Yayın

✓ Kurtuluş Savaşı'nda silahlı mücadele kadar öneme sahip olan basın - yayın aracılığı ile propaganda için, ilk önce Sivas Kongresi sırasında İrâde-i Milliye gazetesi sonra Hâkimiyeti Milliye gazetesi sonra da Anadolu Ajansı kurulmuştur. Bu sayede Türk kamuoyunu yanlış bilgilendirerek ulusal mücadeleye zarar verici iç ve dış propagandalara karşı millet aydınlatılmıştır.

K KILAVUZ SORU

İtilaf Devletleri ve İstanbul Hükûmeti'nin Anadoludaki bozguncu propagandasını önleyebilmek için TBMM Hükûmeti, İstanbul ile tüm haberleşmeyi kesmiştir. Düzenli ordunun kurulup düşmanla savaşın halka yayılıp halkın millî mücadeleye destek olmasının sağlanması için İrâde-i Milliye gazetesi, Anadolu Ajansı ile Matbuat ve İstihbarat Müdürlüğü kurulmuştur.

Bu bilgilere bakılarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Millî Mücadele halka mâl edilmek istenmiştir.

B) Millî Mücadele'de basın - yayın önemli bir propaganda aracı olmuştur.

C) Basın yayın yolu ile hem iç hem de dış güçlerle mücadele edilmiştir.

D) Millî Mücadele hakkında İtilaf Devletleri tarafından olumsuz propaganda yapılmıştır.

E) Resmî Gazete TBMM'nin yaptığı atamaları, görevlendirmeleri ve faaliyetleri halka duyurmak amacıyla çıkarılmıştır.

M AROMAT MODELİ

Kurtuluş Savaşı yıllarında İrâde-i Milliye, Hâkimiyet-i Milliye ve Anadolu Ajansı gibi yayın organlarının kurulması ve bizzat Mustafa Kemal'in buralarda yazılarının yayımlanması;

I. propagandaya önem verildiğinin,

II. gelişmelerin halka ulaştırılmak istendiğinin,

III. meclisin toplanmasının önünün açılmak istendiğinin

ifadelerinden hangilerinin göstergesidir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

BENZER MANTIKTA 2023 MSÜ'de soruldu.

Kılavuz-E Model-C

BİLSEN YETER

Atatürk'ün Kişiliği ve Özellikleri

✓ Atatürk'ün Türk ve Dünya siyasetinde kendisine yer bulmasında kişisel özelliklerinin ve çok yönlü bir insan olmasının rolü büyüktür. Atatürk'ün başlıca özellikleri:

- Vatan ve millet sevgisi ile doludur.
- Mantıklı ve gerçekçidir.
- Dikkatli, ihtiyatlı ve ölçülüdür.
- Yaratıcı düşünceye sahiptir.
- İdealisttir.
- Birleştirme ve bütünleştirme gücüne sahiptir.
- İnkılapçıdır.

K KILAVUZ SORU

İngiltere başbakanı Loyd George, İngiliz parlamentosunda yaptığı bir konuşmada Atatürk hakkında şunları söylemiştir: "Arkadaşlar, insanlık tarihi birkaç yüzyılda bir dahi lider yetiştirebiliyor. Şu talihsizliğimize bakın ki dünyanın beklediği son dahi bir anda Türkiye'de ortaya çıktı, hem de imparatorluğumuza karşı, politikalarımıza karşı arkasından kalabalıkları sürükleyecek, elden ne gelir ki!"

Bu bilgilere bakılarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) İngiltere'nin yayılmacı bir politika sergilediğine

B) Atatürk'ün yabancılar tarafından kabul gördüğüne

C) Atatürk'ün vatansever politikalar sergilediğine

D) Atatürk'ün önder bir kişiliğe sahip olduğuna

E) Atatürk'ün çağdaş, laik bir devlet kurduğuna

M AROMAT MODELİ

Atatürk'ün cenaze törenine çeşitli ülke ve uluslararası kuruluşların temsilcileri katılmıştır.

Bu durum Atatürk'ün;

I. yurtta sulh cihanda sulh ilkesi ile hareket etmesi,

II. millî iradeyi her şeyin üstünde tutmasıyla,

III. ülkesini bağımsız çağdaş bir ülke hâline getirmesiyle

özelliklerinin hangileriyle ilişkilendirilebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) I ve III E) I, II ve III

BENZER MANTIKTA 2021 MSÜ'de soruldu.

Kılavuz-E Model-D

BİLSEN YETER

Atatürk İlkeleri

- ✓ Türk milletinin tam bağımsız ve huzur içinde yaşaması
- ✓ Devletin ulusal egemenliğe dayandırılması
- ✓ Aklın ve bilimin rehber alınması
- ✓ Toplumun ihtiyaçlarından kaynaklanması gibi esasları içermektedir.

Bu ilkeler;

- **Milliyetçilik:** Ait olunan milletin varlığının sürdürülmesi ve yüceltilmesidir.
- **Cumhuriyetçilik:** Devlet yönetimi ve düzeninde millet iradesinin egemen olmasıdır.
- **Laiklik:** Din ve devlet işlerinin birbirinden ayrılmasıdır.
- **İnkılapçılık:** Türk inkılabının korunması, aklın ve bilimin yol göstericiliğiyle geliştirilmesi ve yenilenmesidir.
- **Halkçılık:** Kanun önünde eşit, sınıfsız, ayrıcalıksız bir toplum oluşturmaktır.
- **Devletçilik:** Türk toplumunun çağdaş ve modern bir düzene ulaşması için gerekli olan ekonomik çalışmaların devlet tarafından yapılmasıdır.

K KILAVUZ SORU

Ülkenin geleceğinin belirlenmesinde seçmen olabilmek için vergi verme şartının kaldırılması;

I. Halkçılık,
II. Cumhuriyetçilik,
III. Devletçilik

ilkelerinden hangilerini uygulamaya yönelik olduğu söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

M AROMAT MODELİ

Türkiye'de;

- Halk bankasının kurulması
- Beş yıllık kalkınma planının uygulanması
- Toplumun temel ihtiyaçlarına yönelik devletin şeker ve kumaş fabrikaları açması

meydana gelen bu gelişmeler Atatürk'ün hangi ilkesi ile doğrudan ilişkilendirilebilir?

A) İnkılapçılık B) Devletçilik C) Cumhuriyetçilik
D) Halkçılık E) Laiklik

BENZER MANTIKTA 2020 MSÜ, 2021 MSÜ, 2022 AYT'de soruldu.

M AROMAT MODELİ

- Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir.
- Özgürlüğün, eşitliğin, adaletin dayanak noktası ulusal egemenliktir.

Atatürk'ün bu ifadeleri onun hangi ilkesiyle ilgilidir?

A) Cumhuriyetçilik B) Devletçilik C) Milliyetçilik
D) Laiklik E) Halkçılık

M AROMAT MODELİ

Sosyal adalet, ekonomik kalkınma ve halkın refah seviyesinin yükselmesi için uygulanmaya konulan Atatürk ilkesi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Laiklik B) Cumhuriyetçilik C) İnkılapçılık
D) Devletçilik E) Milliyetçilik

M AROMAT MODELİ

Osmanlı Devleti'nin son dönemlerinde sanayi ve ticaret büyük oranda azınlıkların ve yabancıların elindeydi. Kapitülasyonlar nedeniyle ülke ticaretinde Türklerin etkinliği azalmıştı. Cumhuriyet'in ilanından sonraki yıllarda Türkiye'nin sanayi ve ticaret alanlarında gelişmesi için yabancı şirketlerin birçoğu satın alınmış, tüccarlara ihtiyaç duydukları krediyi sağlamak için İş Bankası kurulmuş, 1933'te I. Beş yıllık sanayi planı hazırlanmış ve devlet birçok alanda fabrikalar açarak kamu iktisadi teşekküllerini kurmuştu.

Cumhuriyeti'in ilk yıllarında ekonomik alanda gerçekleştirilen bu yenilikler;

I. Milliyetçilik,
II. Devletçilik,
III. Halkçılık

ilkelerinden hangileriyle ilgilidir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

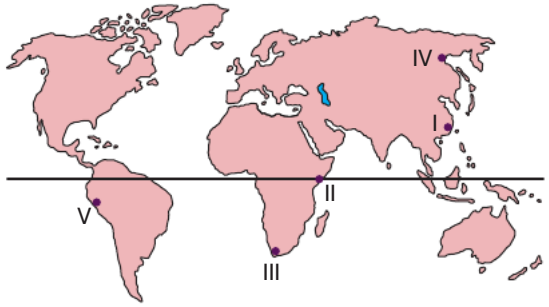
BENZER MANTIKTA 2018 MSÜ, 2022 MSÜ, 2019 TYT'de soruldu.

BİLSEN YETER

- ✓ Gece ile gündüz süreleri arasındaki zaman farkı yıl boyunca ekvatora yakın yerlerde daha azdır.
  - › Güneş, daima doğuda daha erken doğar ve daha erken batar.
  - › 21 Mart ve 23 Eylül (Ekinoks) tarihlerinde aynı boylam üzerinde Güneş aynı anda doğar ve batar.
  - › 21 Aralık'ta bulunduğumuz merkezden daha güneye gidersek gündüzler uzar.

K KILAVUZ SORU

Aşağıda bazı merkezler numaralandırılarak gösterilmiştir.

Haritada numaralandırılan merkezler ile ilgili olarak aşağıdaki bilgilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) 3 Ocak'ta gece ve gündüz süreleri arasındaki farkın en fazla olduğu merkez IV'tür.

B) Güneş'in en geç battığı merkez V'tir.

C) Sonbahar ekinoksunda I ve II numaralı merkezlerde gece ve gündüz süresi birbirine eşittir.

D) Gece gündüz süresinin yıl boyunca eşit olduğu tek merkez II'dir.

E) 21 Aralık'ta IV numaralı merkezde yaşanan gündüz süresi, III numaralı merkezde yaşanan gündüz süresinden daha uzundur.

M AROMAT MODELİ

Ekinoks tarihlerinde gerçekleşen olaylar arasında aşağıdakilerden hangisi <u>yer almaz</u>?

A) Aynı boylam üzerindeki yerlerde Güneş'in aynı anda doğması

B) Dünya'daki tüm noktalarda gece - gündüz eşitliğinin yaşanması

C) Güney Yarım Küre'de yaz mevsiminin başlaması

D) Aydınlanma çemberinin kutup noktalarından geçmesi

E) Güneş ışınlarının Ekvator'a dik açıyla gelmesi

BENZER MANTIKTA 2021 TYT, 2023 MSÜ'de soruldu.

Kılavuz-E Model-C

BİLSEN YETER

- ✓ 21 Mart ve 23 Eylül tarihlerinde (Ekinoks) dünyanın her yerinde gece ve gündüz süreleri birbirine eşittir.
- ✓ Güneş ışınları 21 Haziran'da öğle vakti Yengeç Dönencesi'ne dik gelirken 21 Aralık'ta öğle vakti Oğlak Dönencesi'ne dik gelir.

K KILAVUZ SORU

37° kuzey enlemi üzerinde yer alan Kahramanmaraş'ta;

I. Gündüzlerin uzamaya başladığı tarih ----

II. En uzun gece süresinin yaşandığı tarih ----

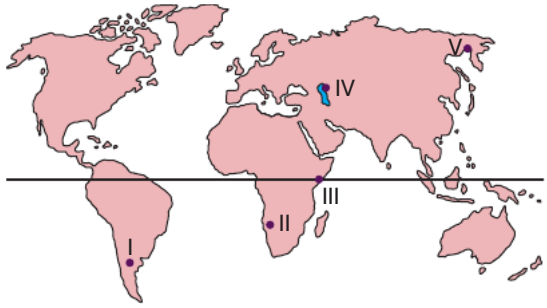
III. Güneş ışınlarının en dik açıyla düştüğü tarih ----

Buna göre, boş bırakılan yerlerde yer alan I, II ve III numaralı tarihler aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak gösterilmiştir?

	I	II	III
A)	21 Haziran	21 Aralık	21 Haziran
B)	21 Aralık	21 Aralık	21 Haziran
C)	21 Aralık	21 Haziran	21 Haziran
D)	21 Haziran	21 Aralık	21 Aralık
E)	21 Haziran	21 Haziran	21 Aralık

M AROMAT MODELİ

Aşağıdaki haritada bazı merkezler numaralandırılarak gösterilmiştir.

Bu numaralı merkezlerle ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) 21 Aralık'ta V numaralı merkezde yaklaşık 24 saat gece yaşanır.

B) Gece - gündüz süre farkının en az olduğu merkez III'tür.

C) 23 Eylül'de III ve IV numaralı merkezlerde gece ve gündüz süresi birbirine eşittir.

D) 21 Haziran tarihinde IV numaralı merkezde yaşanan gece süresi I ve II numaralı merkezden daha fazladır.

E) I numaralı merkezde gündüz süresi 21 Haziran'dan sonra uzamaya başlar.

BENZER MANTIKTA 2021 TYT, 2023 MSÜ'de soruldu.

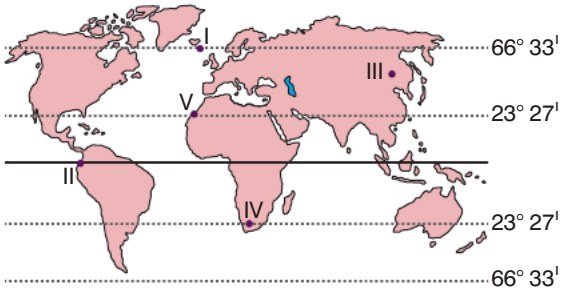
Kılavuz-B Model-D

BİLSEN YETER

- ✓ Ekvatorda gece ve gündüz süreleri yıl boyunca eşittir.
  - › Güneş ışınlarının dik geldiği yerlerde öğle vakti gölge oluşmaz.
  - › Kutup dairelerinde 21 Haziran ve 21 Aralık'ta bir gün süreyle Güneş hiç batmaz ya da hiç doğmaz.
  - › 21 Haziran'da herhangi bir merkezden daha kuzeye gidildikçe gündüz süresi uzar.

K KILAVUZ SORU

Aşağıdaki haritada bazı merkezler numaralandırılarak gösterilmiştir.

Haritada numaralandırılan merkezlerle ilgili olarak 21 Haziran'da verilen bilgilerden hangisi söylenemez?

A) I numaralı merkezde 24 saat gündüz yaşanır.

B) II numaralı merkezde gece - gündüz süresi eşittir.

C) III numaralı merkezde gece süresi diğer merkezlerden daha uzundur.

D) IV numaralı merkezde kış başlar.

E) V numaralı merkezde öğle vakti gölge oluşmaz.

M AROMAT MODELİ

21 Haziran'da A noktasında 13 saat gündüz yaşanırken B noktasında 18 saat gündüz yaşanmaktadır.
Buna göre bu iki nokta ile ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) A noktası Kuzey Yarım Küre'de bulunmaktadır.

B) A noktasında 21 Haziran'da yaz mevsimi yaşanır.

C) B noktasının Ekvator'a olan uzaklığı daha fazladır.

D) B noktasında gece - gündüz süre farkı daha fazladır.

E) B noktası A noktasına göre Greenwich'e daha uzaktır.

BENZER MANTIKTA 2021 TYT, 2023 MSÜ'de soruldu.

Kılavuz-C Model-E

BİLSEN YETER

- ✓ 21 Aralıkta Kuzey Yarım Küre'de en uzun gece yaşanırken Güney Yarım Küre'de en uzun gündüz yaşanır.
- ✓ Kuzey Yarım Küre'de gündüzler 21 Aralık'tan 21 Haziran'a kadar uzarken Güney Yarım Küre'de gündüzler 21 Haziran'dan 21 Aralık'a kadar uzamaktadır.

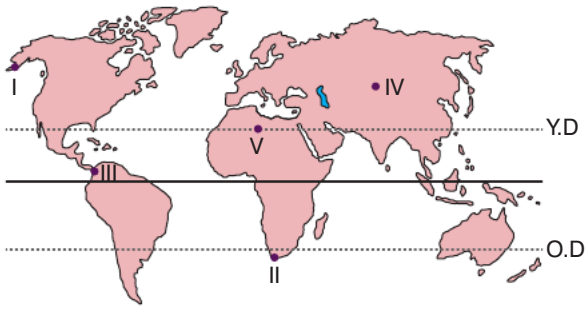
K KILAVUZ SORU

Bir coğrafya öğretmeni, derste "Bugünden sonra Güney Yarım Küre'de gündüzler uzamaya başlayacaktır." demiştir.
Buna göre coğrafya öğretmeni aşağıdaki günlerden hangisinde bu konuşmayı yapmıştır?

A) 21 Haziran B) 21 Mart C) 23 Eylül D) 21 Aralık E) 4 Temmuz

M AROMAT MODELİ

Dünyanın eksen eğikliği nedeniyle gece - gündüz süreleri ve Güneş ışınlarının düşme açısı değişir.

Buna göre haritada numaralandırılmış merkezlerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) 21 Haziran'da en uzun gündüz I numaralı merkezde yaşanır.

B) II numaralı merkezde 23 Eylül'de gece süresi diğerlerinden daha uzundur.

C) III numaralı merkezde gece ile gündüz süre farkı 21 Haziran tarihinde diğerlerinden daha azdır.

D) IV numaralı merkezde 21 Aralık'tan sonra gündüzler uzamaya başlar.

E) V numaralı merkezde 21 Aralık'ta gündüz süresi III numaralı merkezden daha kısadır.

BENZER MANTIKTA 2021 TYT, 2023 MSÜ'de soruldu.

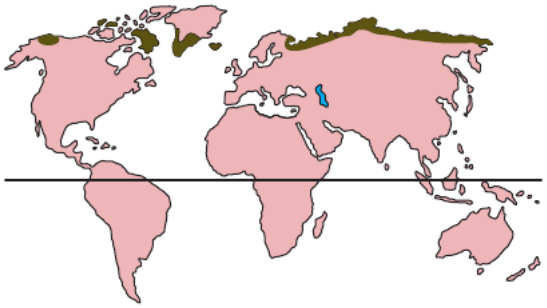
Kılavuz-A Model-B

BİLSEN YETER

- ✓ Soğuk kuşakta sıcaklıklar maksimum 10°C'yi geçmez. Bu kuşaktaki başlıca iklimler Tundra ve Kutup iklimidir.
- ✓ Tundra ikliminde doğal bitki örtüsü çayırlar, yosunlar ve likenlerden oluşur. Bitki örtüsü bakımından fakirdir. Yaz mevsiminde toprakta buzlar çözülür.

K KILAVUZ SORU

Aşağıda haritada tundra doğal bitki örtüsünün coğrafi dağılışı gösterilmiştir.

Bu dağılışa göre, tundra bitki örtüsüyle ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Soğuğa dayanıklı otsu bitkilerden oluşurlar.

B) Bitkilerin büyüme hızı yavaştır.

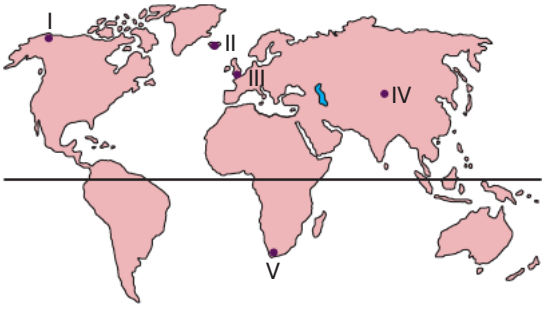
C) Biyoçeşitlilik azdır.

D) Toprağı kışın donan, yazın çözülüp balçık hâline gelen topraklardan oluşur.

E) Sıcaklığın yıl boyunca 0 °C altında olduğu yerlerde yetişirler.

M AROMAT MODELİ

Aşağıdaki haritada bazı yerler numaralandırılarak gösterilmiştir.

Bu yerlerin hangileri tundra iklim bölgesi içerisinde yer almaktadır?

A) I ve II B) I ve III C) III ve IV

D) II ve V E) III ve V

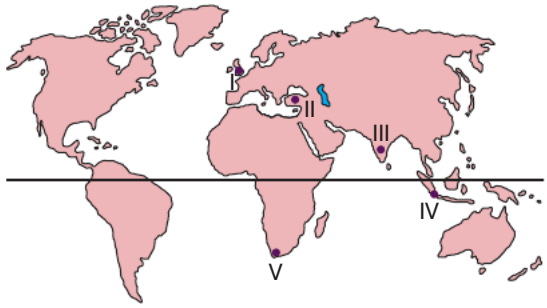
BENZER MANTIKTA 2022 TYT'de soruldu.

BİLSEN YETER

- ✓ Yeryüzünde farklı iklim bölgelerinde birbirinden farklı doğal bitki örtüleri görülmektedir. Akdeniz kıyılarında maki, Batı Avrupa'da karışık orman, Ekvator'da yağmur ormanları, karasal iklimde bozkır (step) görülmektedir.
- ✓ Farklı yarım kürelerde aynı iklim tipleri ve bitki örtüleri görülebilmektedir. Kaliforniya'da, Orta Şili'de, Ümit Burnu'nda ve Avustralya'nın güneybatı kıyılarında Akdeniz iklimi görülmektedir. Amazon, Kongo havzaları ile Endonezya Adaları'nda Ekvatoral iklimin görülmesi gibi.

K KILAVUZ SORU

Aşağıdaki haritada bazı merkezler numaralandırılarak gösterilmiştir.

Buna göre numaralandırılarak gösterilen merkezlerin doğal bitki örtüsü aşağıdakilerden hangisinde doğru eşleştirilmiştir?

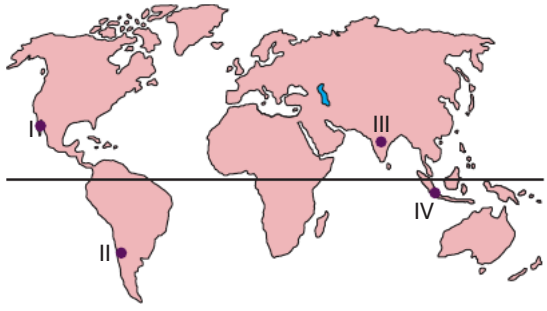
A) I - Karışık orman B) II - Kaktüs

C) III - Tayga ormanları D) IV - Maki

E) V - Yağmur ormanları

M AROMAT MODELİ

Doğal bitki örtüsü benzer olan bölgelerin iklimleri de benzerdir.

Buna göre haritada gösterilen bölgelerin hangilerinde iklime bağlı olarak benzer bitki topluluklarına rastlanır?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III

D) II ve IV E) III ve IV

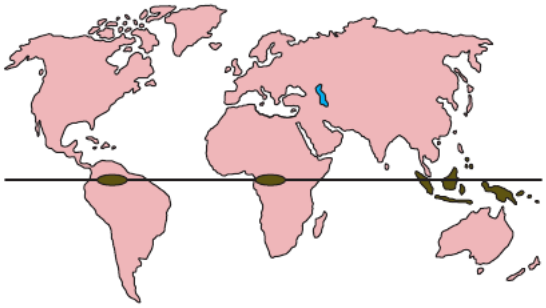
BENZER MANTIKTA 2019 TYT, 2021 TYT'de soruldu.

BİLSEN YETER

- ✓ Bir bölgenin iklimini en iyi tanıtan özelliği doğal bitki örtüsü ile yetiştirilen tarımsal ürünlerdir.
- ✓ Akdeniz ikliminin bitki örtüsü maki, en karakteristik tarımsal ürünü zeytindir. Karasal iklimde ise doğal bitki örtüsü bozkır, tarımsal ürünü tahıllardır. Karadeniz ikliminde ise orman ve fındıktır.

K KILAVUZ SORU

Aşağıdaki haritada her mevsim yağışlı olan ekvatoral iklimin yeryüzündeki dağılışı gösterilmiştir.

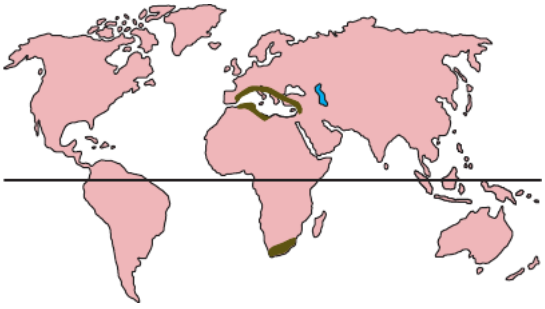

Bu iklimin görüldüğü alanların aşağıdaki bölgelerden hangisiyle benzer dağılışa sahip olması beklenir?

A) Muz üretim bölgeleriyle
B) Yoğun nüfuslu bölgelerle
C) Kurak iklim bölgeleriyle
D) Biyoçeşitliliğin az olduğu bölgelerle
E) Doğal bitki örtüsü çayır olan bölgelerle

M AROMAT MODELİ

Aşağıdaki haritada Akdeniz ikliminin görüldüğü bazı bölgeler gösterilmiştir.

Bu bölgelerin aşağıdaki özelliklerinden hangisinin <u>kesinlikle</u> farklı olduğu söylenebilir?

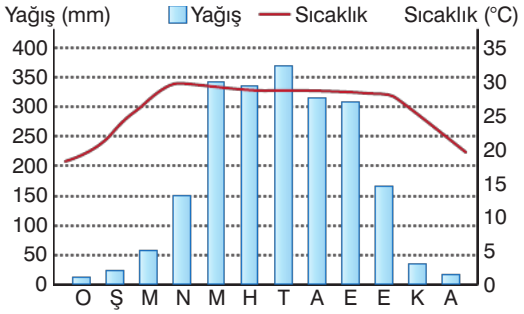
A) Doğal bitki örtüleri
B) Toprak türleri
C) En sıcak ayları
D) Akarsu rejimleri
E) Yetiştirilen tarımsal ürünleri

BENZER MANTIKTA TYT 2021, TYT 2019'de soruldu.

BİLSEN YETER

- ✓ Yeryüzünde görülen iklim tiplerinin grafikleri incelendiğinde hangi iklime ait olduğu belirlenirken özellikle yağışın en fazla düştüğü aya dikkat edilir.
- ✓ Grafiklerde yağışın en fazla düştüğü ay sonbahar ise Karadeniz iklimi, ilkbahar ise Karasal iklim, yaz ise Muson ve Savan iklimi, kış ise Akdeniz iklimi akla gelir.

K KILAVUZ SORU

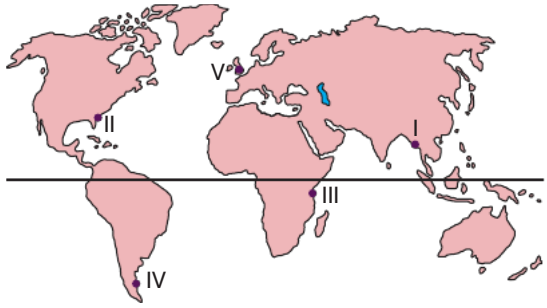

Grafikte aylara göre yağış ve sıcaklık ortalaması verilen merkez aşağıdaki iklim bölgelerinden hangisinde yer alabilir?

A) Muson iklimi B) Okyanusal iklim C) Ekvatoral iklim
D) Karadeniz iklimi E) Karasal iklim

M AROMAT MODELİ

Aşağıdaki haritada bazı yerler numaralandırılarak gösterilmiştir.

- Yıllık yağış miktarının yarıdan fazlası yaz mevsiminde düşer.
- Yağışlar, Orografik (Yamaç) yağışları şeklindedir.
- Doğal bitki örtüsü kışın yapraklarını döken ağaçlardan oluşan ormanlardır.

Bazı özellikleri verilen iklim tipinin etkili olduğu yerler arasında kaç numaralı merkez bulunmaktadır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

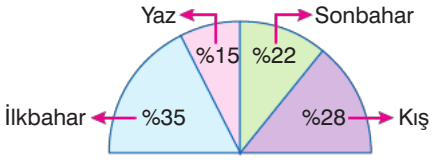
BENZER MANTIKTA 2021 MSÜ, 2018 TYT, 2022 MSÜ'de soruldu.

BİLSEN YETER

- ✓ Türkiye'de yağışın mevsimlere göre dağılışı bölgeler arasında önemli farklılıklar gösterir.
- ✓ Türkiye'de en fazla yağış Karadeniz Bölgesi'ne düşmektedir. Ancak Karadeniz Bölgesi en fazla yağışı sonbaharda alır. Akdeniz Bölgesi kışın, İç Anadolu Bölgesi ilkbaharda, Erzurum – Kars Platosu ise yaz mevsiminde en fazla yağışı alır.

K KILAVUZ SORU

Aşağıda bir il merkezine ait yağışın mevsimlere oransal dağılışı verilmiştir.

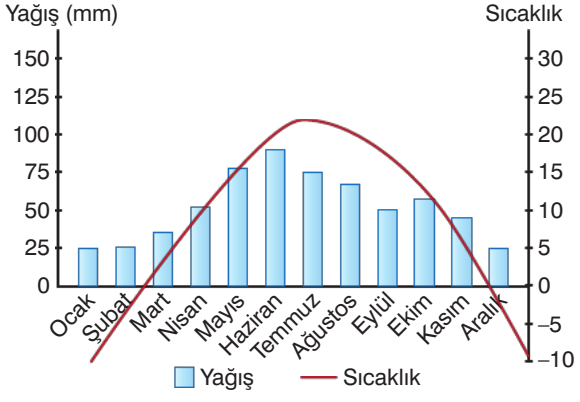

Grafikte verilen bilgilere bakılarak bu il aşağıdakilerden hangisi olabilir?

A) Kahramanmaraş B) Balıkesir C) Erzurum
D) Konya E) Gaziantep

M AROMAT MODELİ

Aşağıda Türkiye'de bir il merkezine ait yıllık ortalama yağış ve sıcaklık grafiği verilmiştir.

Yağış ve sıcaklık dağılışı verilen şehir aşağıdakilerden hangisi olabilir?

A) Ardahan B) Konya C) Mersin
D) Samsun E) Şanlıurfa

BENZER MANTIKTA 2018 TYT, 2021 MSÜ'de soruldu.

BİLSEN YETER

- ✓ Tropikal iklim bölgesinde aşırı yağışlar, sıcaklık ve yoğun orman varlığı yerleşmenin az olmasına neden olmuştur.
- ✓ Güney Amerika'daki Amazon Havzası ile Afrika'daki Kongo Havzası dünyada nüfusun seyrek olduğu yerlerdendir.

K KILAVUZ SORU

Yeryüzünde ormanların sık ve geniş olduğu bölgelerde nüfus seyrektir. Çünkü ormanlık alanlar tarım ve yerleşmeyi sınırlandırmaktadır.

Buna göre aşağıdaki bölgelerden hangisi bu yerlere örnek olarak verilebilir?

A) Muson Asyası B) Alaska Yarımadası
C) Kongo Havzası D) Kuzey Sibirya
E) Büyük Sahra

M AROMAT MODELİ

Akarsu havzaları insanlık tarihi boyunca medeniyetlerin kurulduğu ve yerleşim açısından tercih edilen alanlardan olmuştur.

Aşağıdaki akarsu havzalarından hangisinde sıcaklık ve nem oranının fazlalığı nedeniyle nüfus yoğunluğu azdır?

A) Nil Nehri B) Amazon Havzası
C) Mississippi Havzası D) Ganj Havzası
E) Tuna Havzası

BENZER MANTIKTA 2018 MSÜ, 2020 MSÜ'de soruldu.

@KUASARDENEME

BİLSEN YETER

- ✓ Beşeri Coğrafya, insan faaliyetlerini inceler. Beşerî Coğrafyanın alt dalları arasında ekonomik coğrafya, siyasi coğrafya, ulaşım coğrafyası, yerleşme coğrafyası yer alır.
- ✓ Doğal sistemlerdeki coğrafi olayları, fiziki coğrafya inceler. Fiziki coğrafyanın alt dalları arasında klimatoloji, jeomorfoloji, hidrografya, kartografya ve biyocoğrafya yer alır.

K KILAVUZ SORU

Aşağıda verilen doğal olaylarla coğrafyanın alt dalları arasında yapılan eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?

A) Türkiye'deki ovaların oluşum özelliklerine göre sınıflandırılması – Jeomorfoloji

B) Ülkemizde tünellere, viyadüklere ve köprülerin yapımına ihtiyaç duyulması – Ulaşım coğrafyası

C) Kırsal bölgelerde konut yapımında kullanılan malzemelerin çevreden sağlanması – Yerleşme coğrafyası

D) Türkiye'de sebze – meyve ekim alanları ile meyve suyu sanayinin birbirine yakın olması – Biyocoğrafya

E) Türkiye'deki denizlerin tuzluluk oranlarına göre sınıflandırılması – Hidrografya

M AROMAT MODELİ

Aşağıdaki grafikte fiziki coğrafyanın bazı alt dalları gösterilmiştir.

Fiziki Coğrafya				
Hidrografya	Klimatoloji	I	Toprak Coğrafyası	II

Bu grafikte numaralandırılarak boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

	I	II
A)	Jeomorfoloji	Biyocoğrafya
B)	Ulaşım coğrafyası	Hidrografya
C)	Biyocoğrafya	Ulaşım coğrafyası
D)	Afetler coğrafyası	Yerleşme coğrafyası
E)	Enerji coğrafyası	Biyocoğrafya

BENZER MANTIKTA 2018 TYT, 2019 TYT, 2022 TYT, 2018 MSÜ'de soruldu.

Kılavuz-D Model-A

BİLSEN YETER

- ✓ Fiziki coğrafyanın alt dallarından biri olan jeomorfoloji, yeryüzü şekillerini, kayaçları ve toprak türlerini inceler.
- ✓ Fiziki coğrafyanın alt dallarından olan kartografya ise coğrafya ile ilgili haritaların hazırlanması, değerlendirilmesi, harita çizim teknikleri ve yorumlanması ile ilgilenir.

K KILAVUZ SORU

Aşağıda Akdeniz Bölgesi'nin bazı doğal ve beşerî özellikleri verilmiştir.

- Bölgenin ve Türkiye'nin en büyük deltası buradadır.
- Karstik yapı ve engebeden dolayı Taşeli Platosu nüfusun az olduğu yerlerdendir.
- 3. jeolojik zamanda oluşan Toroslar denize paralel uzanmaktadır.
- Damlataş, İnsuyu, Karain, Cennet – Cehennem bölgenin en önemli mağaralarındandır.

Akdeniz Bölgesinin bu özellikleri coğrafyanın hangi alt dalı ile daha fazla ilgilidir?

A) Klimatoloji B) Kartografya C) Jeomorfoloji D) Demografi E) Hidrografya

M AROMAT MODELİ

Coğrafya biliminin vazgeçilmez bir unsuru olan haritaların ne olduğu, nasıl öğrenilmesi gerektiği ve neyi ifade ettiği gibi soruların sınıflandırılabilmesi için harita okuryazarlığı becerisinin kazanılması gerekmektedir.

Bu becerinin kazanılmasında coğrafyanın en etkili alt dalı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Hidrografya B) Demografi C) Biyocoğrafya D) Kartografya E) Siyasi Coğrafya

BENZER MANTIKTA 2018 TYT, 2019 TYT, 2022 TYT, 2018 MSÜ'de soruldu.

Kılavuz-C Model-D

BİLSEN YETER

- ✓ Hızlı nüfus artışının olumsuz sonuçları arasında işsizliğin artması, millî gelirin azalması, ihracatın azalıp ithalatın artması, demografik yatırımların artması vb. söylenebilir.
- ✓ Hızlı nüfus artışının olumlu sonuçları arasında ülkede üretilen mal ve hizmete talebin artması, vergi gelirlerinin artması, işçi ücretlerinin ucuzlaması, asker gücünün artması gibi özellikler söylenebilir.

K KILAVUZ SORU

Aşağıda hızlı nüfus artışının bir ülkede meydana getirebileceği bazı sonuçlar verilmiştir.

I. Kişi başına düşen millî gelirin yetersiz kalması
II. Gecekondulaşmanın artması
III. Gelir seviyesinde artış yaşanması

Bu sonuçlardan hangileri hızlı nüfus artışının olumsuz sonuçları arasında yer alır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

M AROMAT MODELİ

I. Nüfus dağılışında dengesizlik yaşanması
II. Yaşlı nüfus oranında artış yaşanması
III. İş gücü açığının yaşanması
IV. Beslenme ve barınma sorunlarının yaşanması

Yukarıdakilerden hangileri bir ülkede hızlı nüfus artışı sonucu oluşabilecek durumlar arasında gösterilebilir?

A) I ve III B) I ve IV C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

BENZER MANTIKTA 2018 TYT, 2019 MSÜ, 2020 AYT'de soruldu.

BİLSEN YETER

- ✓ Ülkelerin nüfus artış hızı, kalkınma hızından fazla ise ülkenin ekonomik gelişimi yavaşlar.
- ✓ Nüfus artış hızının fazla olduğu ülkelerde üretim faaliyetlerine katılmayan, 0 – 14 yaş arası "bağımlı nüfus" artar.
- ✓ Nüfus artış hızının fazla olduğu ülkelerde doğal kaynakların kullanımı hızla artış gösterir.

K KILAVUZ SORU

Hızlı nüfus artışı gelişmekte olan ülkeler için önemli bir sorundur. Çünkü nüfus artışıyla beraber birçok sosyal ve ekonomik sorun ortaya çıkar.

Aşağıdakilerden hangisi bu sorunlardan biri değildir?

A) İşsizlik sorununun artması
B) Kalkınma hızının yavaşlaması
C) Kişi başına düşen millî gelirin azalması
D) Beslenme ve barınma sorunlarının yaşanması
E) Nüfusun ülke içinde dengeli dağılması

M AROMAT MODELİ

Bir ülkedeki;

I. konut (mesken) tipleri,
II. kalkınma hızı,
III. doğal kaynakların tüketimi,
IV. kadın ve erkek nüfus oranı

özelliklerinden hangileri hızlı nüfus artışından daha fazla etkilenir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

BENZER MANTIKTA 2018 TYT, 2024 MSÜ'de soruldu.

@KUASARDENEME

BİLSEN YETER

- ✓ Gelişmiş ülkelerde nüfus artış hızı az, yaşlı nüfus oranı ve nitelikli iş gücü fazladır. Çalışan nüfusun büyük bir kısmı sanayi ve hizmet sektörlerinde çalışır.
- ✓ Japonya, İngiltere, Fransa, ABD, Almanya gibi gelişmiş ülkelerde nüfusun ikiye katlanma süresi uzundur. Sanayileşme oranı yüksektir.

K KILAVUZ SORU

Gelişmiş ülkelerle gelişmekte olan ülkelerde görülen nüfusla ilgili sorunlar farklılık gösterir.
Nüfusla ilgili aşağıdaki sorunlardan hangisi az gelişmiş ülkelerde görülmez?

A) Eğitim hizmetlerinin yetersizliği
B) Nitelikli iş gücünün azlığı
C) Nüfus artış hızının fazlalığı
D) Nüfusun ikiye katlanma süresinin uzun olması
E) Çalışma yaşının düşük olması

M AROMAT MODELİ

Nüfus bir ülke için yalnızca sayısal çoğunluk olarak değil, nitelik özellikleri yönüyle de önemlidir.
Buna göre aşağıdakilerden hangisi gelişmiş bir ülkenin nüfus özelliklerinden değildir?

A) Yaşlı nüfus oranı fazladır.
B) Sağlık hizmetleri gelişmiştir.
C) Kırsal nüfus oranı azdır.
D) Sanayi ve hizmet sektöründe çalışan iş gücü fazladır.
E) Genç nüfus oran yüksektir.

BENZER MANTIKTA 2019 MSÜ, 2020 AYT'de soruldu.

Kılavuz-D Model-E

BİLSEN YETER

- ✓ Geri kalmış ülkelerdeki ortalama yaşam süresi gelişmiş ülkelere göre daha kısadır.
- ✓ Ortalama yaşam süresi kısa olan geri kalmış ülkelerde sağlık hizmetleri, beslenme ve barınma imkânları ile altyapı imkânları yetersizdir.

K KILAVUZ SORU

Japonya, Singapur, İngiltere ve Andorra gibi gelişmiş ülkelerde ortalama yaşam süresi uzundur.
Buna göre bu ülkelerin nüfusuyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) Genç nüfus oranı fazladır.
B) Üçüncül ekonomik faaliyette çalışanlar azdır.
C) Doğum ve ölüm oranları azdır.
D) Nüfus artış hızı fazladır.
E) Sanayi ürünleri ithalatı fazladır.

M AROMAT MODELİ

Bir ülkenin ortalama yaşı, gelişmiş ülkelerde daha yüksek, gelişmekte olan ülkelerde daha düşüktür. Örneğin, Afrika ülkelerinde ortalama yaş 20'dir.
Buna göre Afrika ülkeleriyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Doğum oranı yüksektir.
B) Eğitim seviyesi yüksektir.
C) Nitelikli iş gücü fazladır.
D) Şehirli nüfus oranı fazladır.
E) Yaşlı nüfus oranı fazladır.

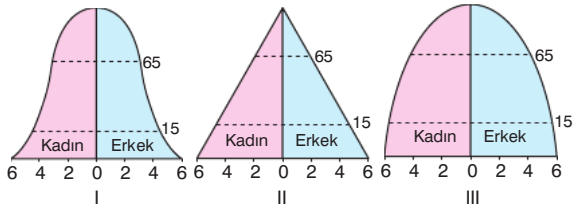
BENZER MANTIKTA 2019 TYT, 2019 MSÜ'de soruldu.

Kılavuz-C Model-A

BİLSEN YETER

- ✓ Kenarları içe çökük nüfus piramidi, az gelişmiş ülkelere ait nüfus piramididir. Piramidin üst kısmının dar olması yaşlı nüfusun azlığından kaynaklanmaktadır.
  - › Çan şeklindeki nüfus piramidi, belirli bir süreçte düşük olan doğum oranlarının sonradan artış gösterdiği ülkelere aittir.
  - › Arı kovanı nüfus piramidinde doğum ve ölüm oranları az olup gelişmiş ülkelere aittir. Düşük doğum oranları nedeniyle tabanı dar olan piramittir.

K KILAVUZ SORU

Yukarıda nüfus piramitleri verilen ülkeler ile ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Gelişmişlik düzeyi bakımından II. ülke en geri kalmış ülkedir.

B) III. ülkede nüfus artış hızı yüksektir.

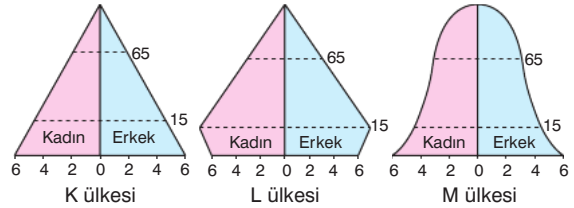
C) Yaşlı nüfus oranı en az olan ülke II. ülkedir.

D) I. ülkede son yıllarda nüfus artış hızı yükselmiştir.

E) I. ve III. ülkede üçüncül faaliyetlerde çalışanlar, II. ülkede ise birincil faaliyetlerde çalışanlar daha fazladır.

M AROMAT MODELİ

Aşağıda üç farklı ülkeye ait nüfus yaş piramidi gösterilmiştir.

Buna göre;

- nüfus artış hızını arttırıcı politika izleyen,
- birincil faaliyetlerde çalışanların oranı en fazla olan,
- son yıllarda nüfus artış hızı azalmaya başlayan

ülkeler sırasıyla aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

A) K, L, M B) L, M, K C) L, K, M

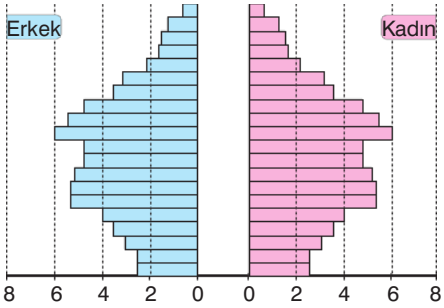
D) M, K, L E) M, L, K

BENZER MANTIKTA 2020 TYT, 2023 TYT, 2023 MSÜ,2024 MSÜ'de soruldu.

BİLSEN YETER

- ✓ Nüfusun yaş ve cinsiyet yapısını gösteren grafiklere nüfus piramitleri denir.
- ✓ Nüfus piramitlerine bakılarak o ülkedeki toplam nüfus miktarı, nüfusun yaş gruplarına dağılımı ile ülkenin toplumsal ve ekonomik yapısı hakkında bilgi edinilebilir.
- ✓ Yalnızca tek bir nüfus piramidine bakarak nüfusun arttığını ya da azaldığını söyleyemeyiz.

K KILAVUZ SORU

Almanya'nın 2020 yılına ait nüfusun yaş gruplarına dağılımının verildiği nüfus piramidine bakılarak;

I. nüfus artış hızına,

II. kırsal ve kentsel nüfus oranına,

III. kadın ve erkek nüfusunun birbirine yakın olduğuna,

IV. aritmetik nüfus yoğunluğuna

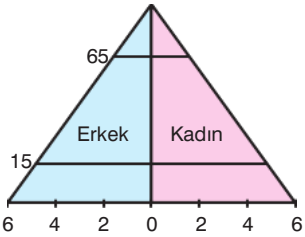
bilgilerinden hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız III B) I ve II C) I ve III

D) II ve III E) III ve IV

M AROMAT MODELİ

Aşağıda bir ülkeye ait nüfus piramidi verilmiştir.

Buna göre bu piramit için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Gelişmiş ülkelerin nüfus piramididir.

B) Okuryazar oranı yüksektir.

C) Ülkenin nüfus yoğunluğu yüksektir.

D) Son yıllarda nüfus miktarı azalmaktadır.

E) Nüfus artış hızı yüksek olan bir ülkeye ait nüfus piramididir.

BENZER MANTIKTA 2020 TYT, 2023 TYT, 2023 MSÜ, 2024 MSÜ'de soruldu.

@KUASARDENEME

BİLSEN YETER

- ✓ İkincil ekonomik faaliyetler, doğal çevreden elde edilen ham maddeleri çeşitli üretim aşamalarından geçirerek yeni bir ürüne dönüştürme sürecini içerir.
- ✓ İkincil faaliyetler içerisinde demir cevherinden metal eşya yapımı, ağaçtan mobilya yapmak, imalat endüstrisi, inşaat gibi faaliyetler yer almaktadır.

K KILAVUZ SORU

I. Pamuğun hasat edilmesi
II. Hasat edilen pamuğun fabrikaya ulaştırılması
III. Fabrikada pamuğun iplik hâline getirilmesi
IV. Tekstil atölyelerinde iplikten kumaş yapılması
V. Kumaşın mağazalarda satılması

Yukarıdakilerden hangileri ikincil ekonomik faaliyet grubunda yer alır?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) III ve IV E) IV ve V

M AROMAT MODELİ

Aşağıdakilerden hangisinin ikincil ekonomik faaliyetler grubunda yer aldığı söylenebilir?

A) Mısır üreten çiftçi
B) Hastanede çalışan hemşire
C) Şirkette yönetim kurulu başkanlığı yapan müdür
D) Demiri eriterek çelik hâline getiren işçi
E) Maden ocağından kömür çıkaran madenci

BENZER MANTIKTA 2022 TYT'de soruldu.

BİLSEN YETER

- ✓ Ekonomik faaliyetler üretim sürecinin niteliğine göre birincil, ikincil, üçüncül, dördüncül ve beşincil faaliyetler olmak üzere sınıflandırılır.
- ✓ İkincil ekonomik faaliyetler sanayi, imalat, enerji üretimi ve inşaat faaliyetleri gibi sektörleri yansıtmaktadır.

K KILAVUZ SORU

Aşağıda bazı meslek grupları verilmiştir.

I. Coğrafya öğretmeni
II. Grafik tasarım uzmanı
III. Fabrika işçisi
IV. Marangoz
V. CEO (Üst düzey yönetici)

Yukarıda verilen meslek gruplarından hangileri ekonomik faaliyet kollarına göre ikincil ekonomik faaliyetler arasında yer alır?

A) I ve II B) I ve V C) III ve IV D) III ve V E) IV ve V

M AROMAT MODELİ

- Madencilik faaliyetleri
- Yazılım – Donanım faaliyetleri
- Tersanelerde gemi yapımı
- Bankacılık faaliyetleri
- Tekstil - dokuma faaliyetleri

Yukarıda verilen iş kollarından kaç tanesi ikincil ekonomik faaliyetler arasında yer alır?

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

BENZER MANTIKTA 2022 TYT'de soruldu.

BİLSEN YETER

- ✓ Kalkerli arazide erime çukurlarının (dolin, obruk vb.) sularla dolması sonucunda oluşan göllere karstik göller denir.
- ✓ Karstik göller, özellikle kimyasal tortul kayaçların (jips, kaya tuzu, kalker (kireç taşı), dolomit gibi) bulunduğu bölgelerde yaygındır.

K KILAVUZ SORU

Kolay eriyebilen kayaçların sular tarafından çözünmesiyle oluşan dolin, obruk ve polye gibi çukurluklarda suların birikmesiyle karstik göller meydana gelir.

Bu göllerin aşağıdaki kayaç türlerinin hangisinin yaygın olduğu alanlarda daha fazla oluşması beklenir?

A) Bazalt B) Granit C) Kum taşı D) Mermer E) Kireç taşı

M AROMAT MODELİ

- Kalker, jips, kaya tuzu gibi suda çözünebilen kayaçların bulunduğu sahalarda oluşan göllere karstik göller denir.

Buna göre aşağıdaki kayaç türlerinin hangisinin yaygın olduğu alanlarda karstik göllere daha fazla rastlanır?

A) Andezit B) Konglomera C) Kireç taşı D) Oltu taşı E) Bazalt

BENZER MANTIKTA 2020 TYT, 2022 TYT, 2018 MSÜ, 2019 MSÜ'de soruldu.

Kılavuz-E Model-C

BİLSEN YETER

- ✓ Kimyasal tortul kayaçlardan olan kalker, jips, kaya tuzu ve dolomitin üzerinde lapya, dolin, uvala, obruk ve polye gibi karstik şekiller oluşur.
- ✓ Yer şekillerinin oluşum süreçlerini ve katı yeryüzünü oluşturan kayaçları coğrafyanın alt dalı olan jeomorfoloji inceler.

K KILAVUZ SORU

Ülkemizde Nevşehir, Ürgüp, Göreme gibi merkezlerde peribacalarının oluşmasında ---- önemli rol oynarken Akdeniz Bölgesi'nde Cennet - Cehennem gibi obrukların oluşmasında ---- önemli rol oynamıştır.

Bu cümlede boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Akarsular – Volkanizma
B) Volkanizma – Ana kaya
C) Ana kaya – Akarsular
D) Volkanizma – Akarsular
E) Beşeri faktörler – Ana kaya

M AROMAT MODELİ

Akdeniz Bölgesi'nde karstik arazi üzerinde birbirine yakın çok sayıda lapya, dolin yer alırken Grönland'da hörgüç kaya, drumlin gibi buzul şekilleri yer alır.

Bu yer şekillerinin oluşumunu, gelişimini ve dağılışını inceleyen coğrafyanın alt dalı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Hidrografya B) Kartografya C) Oseonografya D) Jeomorfoloji E) Biyocoğrafya

BENZER MANTIKTA 2022 TYT, 2020 TYT, 2018 MSÜ'de soruldu.

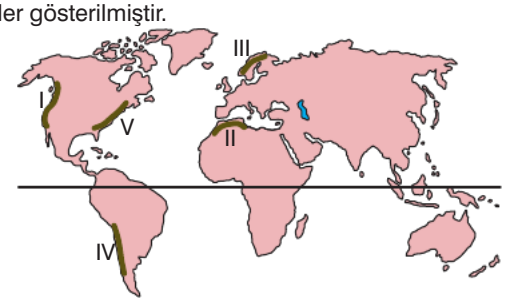
Kılavuz-B Model-D

BİLSEN YETER

- ✓ Okyanus tabanlarındaki tortul malzemelerin yan basınçlara uğramasıyla orojenez (dağ oluşumu) meydana gelir.
- ✓ Yeryüzünün en yüksek dağları Asya'nın güneyindeki Himalayalar'dır. Ayrıca And Dağları (Güney Amerika), Atlas Dağları (Kuzey Afrika), Kayalık ve Appalaş Dağları (Kuzey Amerika) ile İskandinav Dağları (Norveç – İsveç) önemli dağ sıralarıdır.

K KILAVUZ SORU

Aşağıdaki haritada yeryüzündeki sıradağların bulunduğu yerler gösterilmiştir.

Buna göre numaralandırılarak gösterilen sıradağlarla ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) 1 numaralı yerde, Kayalık Dağları bulunmaktadır.

B) 2 numaralı yerde, Atlas Dağları bulunmaktadır.

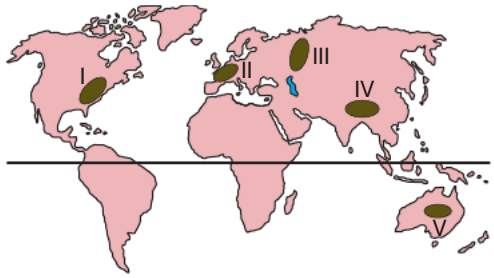
C) 3 numaralı yerde, Alp Dağları bulunmaktadır.

D) 4 numaralı yerde, And Dağları bulunmaktadır.

E) 5 numaralı yerde, Appalaş Dağları bulunmaktadır.

M AROMAT MODELİ

Okyanus tabanındaki tortullar, yer kabuğu levhalarının birbirine yaklaşması sonucu yan basınçlara uğrayarak sıkışır ve yükselirler. Böylece kıvrımlı ve kırıklı dağlar oluşur.

Buna göre taralı alanlardan hangisi dağlık bölgeler arasında yer almaz?

A) I B) II C) III D) IV E) V

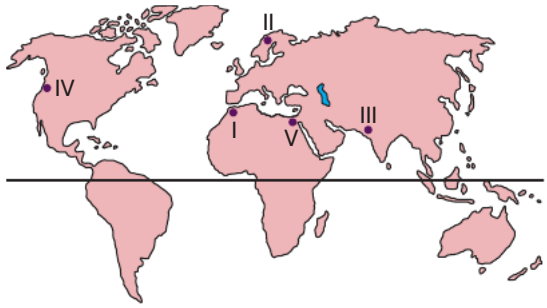
BENZER MANTIKTA 2018 TYT, 2019 MSÜ'de soruldu.

BİLSEN YETER

- ✓ Yeryüzünde I. jeolojik zamanda İskandinav Dağları (Norveç), Ural Dağları (Rusya) ile Appalaş Dağları (ABD'nin doğusu) oluşmuştur.
- ✓ III. jeolojik zamanda ise Alp Dağları (Avrupa), And Dağları (Güney Amerika'nın batısı), Kayalık Dağları (ABD'nin batısı) ve Himalaya Dağları (Asya) oluşmuştur.

K KILAVUZ SORU

Yeryüzünde orojenik hareketler her yerde aynı şekilde meydana gelmemiştir. Bazı bölgeler dağlık iken bazı bölgeler ise daha düz ve daha sadedir.
Aşağıdaki haritada bazı dağlık merkezler numaralarla gösterilmiştir.

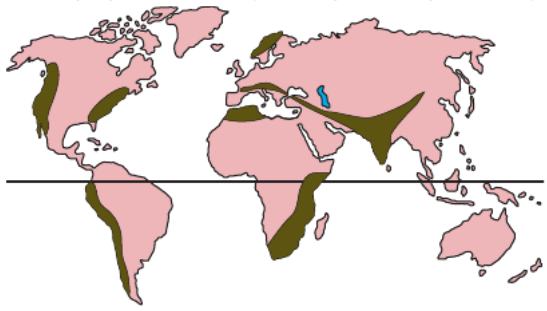

Numaralı merkezlerden hangisi dağlık bölgeler arasında yer almaz?

A) I B) II C) III D) IV E) V

M AROMAT MODELİ

Dünyadaki dağların dağılışı incelendiğinde bazı ülkeler dağlık ve engebeliyken bazı ülkeler düz ve ovalıktır.
Haritada yeryüzündeki başlıca dağ sıraları gösterilmiştir.

Buna göre aşağıdaki ülkelerden hangisi dağlık ve engebeli ülkeler arasında yer alır?

A) Libya B) İran C) Belçika D) Hollanda E) Mısır

BENZER MANTIKTA 2019 MSÜ, 2018 TYT, 2019 AYT'de soruldu.

BİLSEN YETER

- ✓ Kütle hareketleri; kaya düşmesi, toprak kayması ve heyelan şeklinde olmaktadır.
- ✓ Kütle hareketlerine doğal afetler, yağış, eğim vb. faktörler neden olmaktadır.

K KILAVUZ SORU

I. İlkbahar mevsiminde kar erimelerinin çok olması
II. Küresel ısınma nedeniyle yaşanan kuraklık
III. Killi toprak yapısı
IV. Az eğimli yerlerde toprağın suya doyması

Yukarıdakilerden hangileri kütle hareketlerine yol açan faktörler arasında gösterilebilir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

M AROMAT MODELİ

Bazı bölgelerin iklim özelliklerinin yanı sıra jeolojik ve jeomorfolojik özellikleri de kütle hareketlerine neden olmaktadır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi kütle hareketlerine neden olan faktörler arasında gösterilemez?

A) Eğimli tabakalar arasındaki killerin suyu tutması
B) Kar erimeleri sonucu toprağın suya doygun hâle gelmesi
C) Depremler sonucu gelişen sismik hareketlilik
D) Yağışın ve eğimin fazla, killi toprağın yaygın olması
E) Kolay eriyebilen kayaçların fazla olması

BENZER MANTIKTA 2023 MSÜ, 2021 TYT'de soruldu.

BİLSEN YETER

- ✓ Heyelan; kayaların, ayrışmış materyallerin ve toprağın eğim doğrultusunda yer değiştirmesidir.
- ✓ Heyelana en çok eğimli yamaçlarda, yağışlı veya karların kar erime dönemlerinde rastlanır. Ülkemizde en fazla Doğu Karadeniz Bölümü'nde görülür.

K KILAVUZ SORU

Dağlık bölgelerde toprak ve altındaki kaya kütlelerinin eğim boyunca yer değiştirmesine kütle hareketleri denir.

Buna göre kütle hareketlerinin oluşumunda aşağıdakilerden hangisinin doğrudan etkili olduğu söylenemez?

A) Doğal bitki örtüsünün geniş yer kaplaması
B) Yamaçtaki tabakaların eğim doğrultusunda uzanması
C) Killi toprakların yaygın olması
D) Yer şekillerinin engebeli olması
E) Yağış miktarının ve kar erimelerinin fazla olması

M AROMAT MODELİ

Heyelan, suya doyan yüzeydeki toprağın ana kayadan koparak yer değiştirmesidir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bir bölgede heyelan görülme ihtimalini artıran faktörlerden biri değildir?

A) Kar ve buz erimelerinin yaygın olması
B) Tabakaların yamaç eğimine dik uzanması
C) Arazinin eğimli olması
D) Yağış miktarının fazla olması
E) Kil ve mil gibi toprakların bulunması

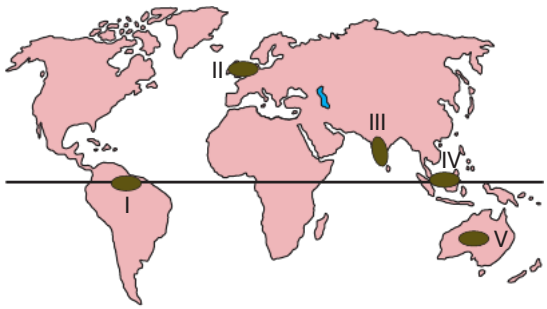
BENZER MANTIKTA 2023 MSÜ, 2021 TYT'de soruldu.

BİLSEN YETER

- ✓ Rüzgârın oluşturduğu yer şekilleri daha çok Büyük Sahra, Gobi, Gibson, Victoria, Taklamakan, Kalahani gibi çöl iklim bölgelerinde görülür.
- ✓ Karasal iklimin etkili olduğu iç kesimlerde, bitki örtüsünden yoksun, nem ve yağışın az olduğu yerlerde (İç Anadolu ve Güneydoğu Anadolu gibi) rüzgârın etkisi daha fazladır.

K KILAVUZ SORU

Aşağıdaki haritada bazı alanlar numaralandırılarak koyu renkle gösterilmiştir.

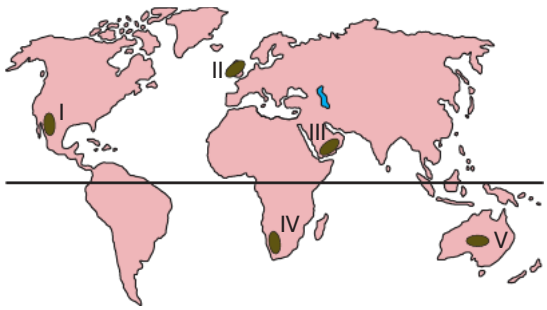

Bu alanların hangisinde rüzgâr etkisiyle oluşan yer şekilleri daha fazla görülür?

A) I B) II C) III D) IV E) V

M AROMAT MODELİ

Rüzgârların oluşturduğu yer şekilleri kurak iklim bölgelerinde ve bitki örtüsünden yoksun alanlarda etkilidir.

Buna göre haritada işaretli alanlardan hangisinde rüzgâr etkisiyle oluşan yer şekilleri daha az görülür?

A) I B) II C) III D) IV E) V

BENZER MANTIKTA 2018 MSÜ, 2018 AYT, 2024 MSÜ'de soruldu.

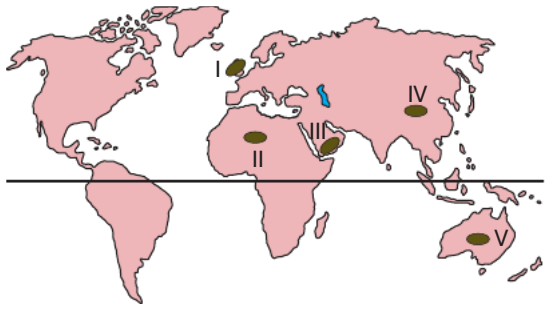
Kılavuz-E Model-B

BİLSEN YETER

- ✓ Yeryüzünde yağışın az, bitki örtüsünün cılız olduğu bölgelerde rüzgârın şekillendirici etkisi daha fazladır. Orta Asya, Kuzey Afrika ile Avustralya'nın iç kesimleri gibi.
- ✓ Denize yakın ılıman iklimlerde sıcaklık farkı az iken karasal iklimlerde sıcaklık farkı daha fazladır.

K KILAVUZ SORU

Yağış miktarının fazla olduğu bölgelerde sıcaklık değişimi daha azdır. Aynı zamanda bitki örtüsü daha gürdür.

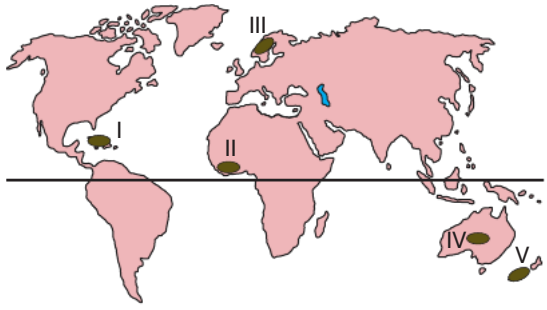

Buna göre haritada numaralandırılarak gösterilen yerlerin hangisinde hem sıcaklık farkı hem de rüzgârın şekillendirici etkisi daha azdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

M AROMAT MODELİ

Aşağıdaki haritada bazı alanlar numaralandırılarak gösterilmiştir.

Bu alanların hangisinde rüzgârın etkisiyle oluşan yer şekilleri daha fazla görülür?

A) I B) II C) III D) IV E) V

BENZER MANTIKTA 2018 MSÜ, 2020 MSÜ, 2024 MSÜ'de soruldu.

Kılavuz-A Model-D

BİLSEN YETER

- ✓ Yeryüzünde depremlerin yoğun olarak görüldüğü Akdeniz – Himalaya deprem kuşağı üzerinde Pakistan, İran, Yunanistan, İtalya, Türkiye, Suriye gibi ülkeler yer almaktadır.
- ✓ Avustralya, Arabistan Yarımadası, Büyük Sahra Çölü, Kanada, Sibirya, ve İskandinavya Yarımadası eski oluşumlu olduklarından dünyada deprem riskinin en düşük olduğu alanlardır.

K KILAVUZ SORU

Dünyadaki başlıca aktif deprem alanları dikkate alındığında aşağıdakilerden hangisi bunlar arasında gösterilemez?

A) İran – Anadolu Bölgesi

B) İtalya – Yunanistan Bölgesi

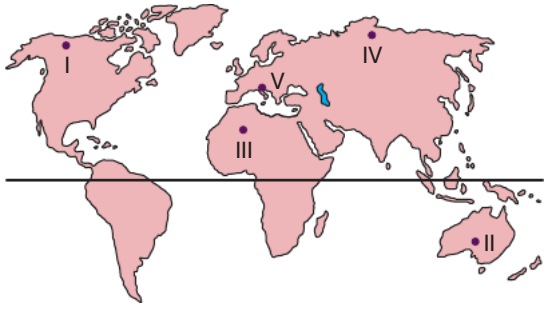
C) İskandinavya – Sibirya Bölgesi

D) Pakistan – Hindistan Bölgesi

E) Himalayalar Bölgesi

M AROMAT MODELİ

Tektonik depremler fay hatlarının yaygın olduğu arazilerde yaygın olarak görülür.

Buna göre yukarıda numaralandırılarak gösterilen yerlerden hangisinde yer kabuğunun zayıf ve kırıklı olması nedeniyle depremler yaygın olarak görülür?

A) I B) II C) III D) IV E) V

BENZER MANTIKTA 2022 TYT, 2019 AYT'de soruldu.

Kılavuz-C Model-E

BİLSEN YETER

- ✓ Oluşumuna göre atmosfer kökenli doğal afetler arasında sel, çığ, yıldırım düşmesi, şiddetli rüzgârlar, kuraklık vb. gelmektedir.
- ✓ Yer kökenli doğal afetler arasında ise deprem, volkanizma, tsunami yer almaktadır.
- ✓ Biyolojik kökenli doğal afetler arasında salgın hastalıklar, böcek istilası vb. gelmektedir.

K KILAVUZ SORU

Jeolojik kökenli doğal afetler, kaynağını doğrudan yerin derinliklerinden alan afet türleridir. Bu afetlerin önüne geçmek mümkün değildir.

Buna göre, aşağıdaki doğal afetlerden hangisinin oluşumunda jeolojik kökenli doğal afet olan depremler ve volkanik faaliyetler etkili olmuştur?

A) Gelgit B) Tsunami C) Tropikal rüzgârlar D) Okyanus akıntıları E) Erozyon

M AROMAT MODELİ

I. Tsunami

II. Heyelan

III. Tayfun

IV. Kuraklık

Yukarıda verilen doğal afetlerden hangilerinin oluşumu jeolojik veya jeomorfolojik kökenlidir?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III D) II ve IV E) III ve IV

BENZER MANTIKTA 2019 MSÜ, 2019 TYT'de soruldu.

Kılavuz-B Model-B

@KUASARDENEME

BİLSEN YETER

- ✓ Bazı doğal afetlerin sonucu, başka afetlerin başlangıcı olabilir. Sel ve taşkınlardan sonra salgın hastalıkların ortaya çıkması bu duruma örnek verilebilir.
- ✓ Depremler ve volkanik faaliyetlerden sonra tsunami, heyelan, çığ, toprak kayması, kaya düşmesi gibi doğa olayları yaşanabilmektedir.

K KILAVUZ SORU

Sel ve taşkınların oluşumunda aşırı yağışlar ve kar erimeleri etkilidir. Sel ve taşkınlar sonrasında ikincil afetler de ortaya çıkabilir.

Aşağıdaki doğal afetlerden hangisinin oluşumunda sel ve taşkınların etkisi vardır?

A) Tsunami B) Yangın C) Deprem D) Volkanizma E) Heyelan

M AROMAT MODELİ

Bazı doğal afetlerin her zaman olmasa da zaman zaman başka doğal afetlere neden olduğu bilinmektedir.

Buna göre aşağıdaki doğal afetlerden hangisinin oluşumunda depremin bu tür bir etkisi bulunmaz?

A) Çığ B) Yangın C) Toprak kayması D) Hortum E) Heyelan

BENZER MANTIKTA 2019 TYT, 2024 MSÜ'de soruldu.

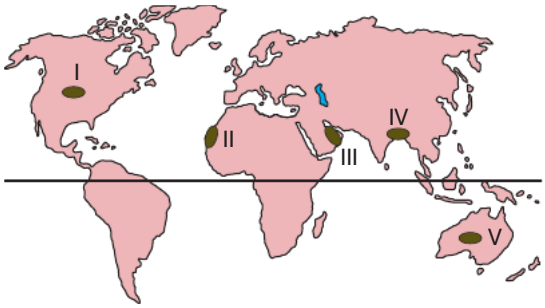
Kılavuz-E Model-D

BİLSEN YETER

- ✓ Dünyada sel ve taşkınlar sonucu yaşanan can ve mal kayıplarının büyük bir bölümü Muson ikliminde, Güneydoğu Asya ülkelerinde (Bangladeş, Çin, Hindistan, Pakistan vb.) görülür.
- ✓ Sel ve taşkınların en fazla görüldüğü ülkelere Türkiye, Güney Kore, Filipinler, Peru, Japonya, Brezilya, Venezuela gibi ülkeleri örnek verebiliriz.

K KILAVUZ SORU

Sel ve taşkınlar dünyanın büyük bir bölümünde çok sık görülen, can ve mal kayıplarına neden olan doğal afetlerdendir.

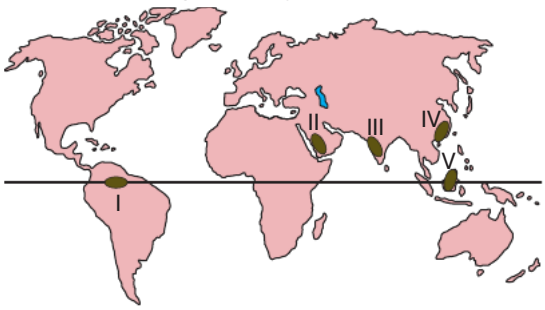

Buna göre haritada numaralandırılarak gösterilen yerlerin hangisinde sel ve taşkınların görülme sıklığı daha fazladır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

M AROMAT MODELİ

Dünya'da sel ve taşkınlar en fazla Muson Asyası'nda görülür. Aşağıdaki haritada bazı alanlar numaralandırılarak gösterilmiştir.

Bu alanların hangisinde sel ve taşkınların görülme sıklığı daha azdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

BENZER MANTIKTA 2020 TYT, 2024 MSÜ'de soruldu.

Kılavuz-D Model-B

BİLSEN YETER

Refleksif Düşünce

✓ Kendi üzerine dönme anlamına gelir. Burada zihin her seferinde kendi üzerine dönerek sahip olduğu bilgiler üzerinde düşünür. Kısaca refleksif, düşünme üzerine düşünme etkinliğidir.

K KILAVUZ SORU

Felsefe, kendine dönük düşünmedir. Felsefe yapan zihin herhangi bir nesneyi düşünürken aynı zamanda nesneye ilişkin düşüncesi hakkında da düşünür. O zaman felsefeye düşünce hakkında düşünme denebilir.

Bu parçada felsefenin aşağıdaki hangi özelliğinden söz edilmektedir?

A) Eleştirel olma
B) Refleksif olma
C) Öznel olma
D) Tutarlı olma
E) Sistemli olma

M AROMAT MODELİ

Felsefede filozof, doğrudan doğruya doğa, tarih, toplum üzerinde eleştirici bir bakış açısıyla düşünülebileceği gibi, kendi deneyleri ve çeşitli bilimler tarafından bu varlık alanlarıyla ilgili olarak kendisine sağlanan veriler üzerinde de düşünülebilir; bunların geçerlilik derecelerini ve sınırlarını sorgulayabilir.

Bu parçada felsefi düşüncenin aşağıdaki özelliklerinden hangileri vurgulanmaktadır?

A) Sorgulama – Refleksif olma
B) Rasyonel olma – Tutarlı olma
C) Evrensel olma – Tutarlı olma
D) Öznel olma – Rasyonel olma
E) Sistemli olma – Evrensel olma

BENZER MANTIKTA 2018 TYT, 2021 TYT'de soruldu.

Kılavuz-B Model-A

BİLSEN YETER

Eleştirel (Sorgulayıcı) Olma

✓ Felsefe yapabilmenin en önemli koşuludur. Felsefenin bu özelliği sayesinde insanlar her türlü bilgi, kanı veya dogmayı sorgulayabilmektedir. İnsanın yaşamına temel olarak aldığı ilkeler ve kabuller gerçekten de sağlam ve doğru olabilir, bununla birlikte bu ilkelerin ve kabullerin sağlam ve doğru oldukları felsefe aracılığıyla eleştirel bir süzgeçten geçirildikten sonra anlaşılabilir.

K KILAVUZ SORU

Felsefe; dogmaların bittiği, sarsıldığı yerde başlar. Çünkü dogma; tartışılmayan, tartışılması doğru olmayan düşünce olarak felsefi araştırmanın dışında kalır. Zaten felsefeyi var eden de bu sorgulayıcı, eleştirici tavır değil midir?

Bu parçada felsefenin hangi özelliği vurgulanmaktadır?

A) Kesin bilgiler sunduğu
B) Evrensel bir özellik gösterdiği
C) Eleştirel tavır içinde olduğu
D) Nesnel özellikler taşıdığı
E) Sistemli ve yöntemli olduğu

M AROMAT MODELİ

Felsefe; din, efsane ve törelerin eleştirisi ile başlamıştır. İnsanın yaşama anlamı, evrenin yapısı ve yazgısı üzerinde düşünmesi felsefeye her zaman öncülük etmiştir. Felsefe insanın bilinçli düşünmesinin ürünü olarak her şeyi eleştirici bir bakışla ele alır; böylelikle felsefede her şeyden kuşku duyulur.

Bu parçaya dayanarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Felsefede toplumsal inanç ve yaşam biçimlerini sorgulayıcı yaklaşımı etkilidir.
B) İnsanın inançlarını sorgulaması felsefeye zarar vermiştir.
C) Felsefe eleştirici niteliğinden zaman zaman sıyrılır.
D) İnsanlar bilinçsiz olarak felsefe yapmışlardır.
E) Felsefenin farklı alanları sorgulaması, konusunu sınırlandırmıştır.

BENZER MANTIKTA 2020 MSÜ'de soruldu.

Kılavuz-C Model-A

BİLSEN YETER

Felsefe - Bilim ilişkisi

✓ Felsefe ve bilim başlangıçta iç içeydi. Daha sonra tüm bilimler felsefenin içinde doğmuş, olgunlaşmış ve felsefeden bağımsız birer alan olarak ayrılmışlardır. Bu nedenle felsefe olaylara, kavramlara bütüncül bir şekilde yaklaşırken, bilimde her bilim dalı sadece kendi alanıyla ilgili araştırmalara yönelmiştir.

K KILAVUZ SORU

Bilimler evreni kendi alanları içerisindeki konular yönünden incelerken felsefe evren hakkında tümel bir açıklama yapmak ister. Buna ulaşmak için de felsefe bilimlerin belirli ve sınırlı varlık alanlarını bir varlık bütünlüğü hâlinde birleştirmek ve tümel bir evren görüşü ortaya koymak ister.

Bu parçada felsefenin hangi özelliğinden bahsedilmektedir?

A) Kendi içinde tutarlı olması
B) Birikimli olarak ilerlemesi
C) Öznel bilgi olması
D) Varlığı bütün olarak ele alması
E) Kesin sonuçlar içermemesi

M AROMAT MODELİ

Filozof, varlığı tanımlarken duyu verileriyle yetinmez. Duyu verilerinin arka planını ele alarak gerçeklik alanlarını da sorgular. Böylece bilim insanının deneyle yetinen tavrına karşı filozof, varlığın görünen ve görünmeyen tüm yönlerini irdeler. Çünkü felsefe, insana ve doğaya dair her konu ile ilgilenmektedir.

Bu parçaya göre varlığa yaklaşım biçimi açısından filozofu bilim insanından ayıran özellik aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sezgilere dayanması
B) Bütünsel olması
C) Duyulara dayanması
D) Öznel olması
E) Deneysel olması

BENZER MANTIKTA 2021 TYT'de soruldu.

Kılavuz-D Model-B

BİLSEN YETER

Felsefi Sorunlar ve Özellikleri

✓ Felsefeyi başlatan sorulardır, bu sorular gerçeğin anlamını belirlemeye yöneliktir.
✓ Felsefenin soruları "öz"e yöneliktir; her şeyin anlamını belirlemeye çalışır.
✓ Felsefenin sorularını filozof, hayret etme duygusunun verdiği hazla sorar.
✓ Felsefenin soruları olgularla denetlenmez niteliktedir.

K KILAVUZ SORU

İnsan, evreni ve yaşamın anlamını sorgulama ihtiyacı duyar. Aristoteles de bunu şöyle ifade eder: "Bütün insanlar doğaları gereği bilmek ister." Felsefi sorgulama sayesinde insan kendi üzerine düşünür ve böylece yaşamını anlamlandırır.

Bu parçaya göre felsefe aşağıdaki soruların hangisine cevap arar?

A) İnsan yaşamının amacı nedir?
B) Ortalama yaşam süresi nedir?
C) İnsan yaşamını uzatmanın yolları nelerdir?
D) İnsan yaşamında karşılaştıkları güçlükler nelerdir?
E) Canlı varlıkların özellikleri nelerdir?

M AROMAT MODELİ

İnsan; kendini, insanı, doğayı, evreni, toplumu bilmek ister; bu şeyleri akıl yoluyla anlamaya çalışır. Bunları anlamak amacıyla çeşitli sorular ortaya atar. Bir şey gerçekten bilinebilir mi? Eğer bilinebilirse neler bilinebilir? Bilinenlerin bilindiğinden nasıl emin olunabilir? Buna benzer sorular felsefenin odağını oluşturur.

Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisi felsefi soru niteliğinde <u>değildir</u>?

A) Varlığın özü nedir?
B) Bilgilerimizin kaynağı nedir?
C) Yaşamın amacı nedir?
D) Erdemli yaşam nedir?
E) Büyüme nasıl gerçekleşir?

BENZER MANTIKTA 2022 TYT, 2023 TYT'de soruldu.

Kılavuz-A Model-E

BİLSEN YETER

Tümevarım

✓ Tek tek olaylardan genel yargılara doğru yapılan çıkarımlardır. Başka bir deyişle insan zihninin parçadan bütüne doğru yaptığı akıl yürütmedir.

K KILAVUZ SORU

Gözlem veya deney verilerinde göze çarpan bazı düzenli ilişkilere dayanılarak ve bu ilişkileri gözlem dışı kalan nesneleri de kapsayacak biçimde genelleme tümevarımsal çıkarımla sağlanır. Bilimdeki olgusal genellemelerin çoğu, örneğin; Boyle'un gazlar yasası, Galileo'nun gelgit ve cisimlerin düşme yasaları bu yolla elde edilmiştir.

Buna göre bilimsel yasaların temelinde yer alan tümevarım aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bilim insanının ön yargılardan arınık araştırmaya yönelmesidir.
B) Bilimsel yasaların deney ve gözlemle denetlenmesidir.
C) Doğruluğu kanıtlanmış genellemelerden çıkarım yapılmasıdır.
D) Nesneler arasındaki düzenli ilişkilerden genellemelere varma işlemidir.
E) Araştırmacının elde ettiği sonuçları teoriden pratiğe dökmesidir.

M AROMAT MODELİ

"Ahmet'in atı beyazdır." önermesini doğrulamak için Ahmet'in atı bulunur, rengi kontrol edilir ve önermenin doğru veya yanlış olduğu anlaşılır. Fakat "Bütün atlar dört ayaklıdır." önermesini doğrulamak için milyonlarca atın dört ayaklı olduğunun görülmesi yeterli değildir. Dolayısıyla bu önerme sadece gözlemler yoluyla doğrulanamaz. Burada başka bir ilke devreye girer; tümevarım. Tümevarım, tek tek tikel gözlemlerden yola çıkarak tümel sonuçlara varma yöntemidir. Tikel önermelerin çokluğu yapılacak genellemeye bir güç kazandırsa da, bunun mantıksal olarak kesin bir sonuç sağlayıp sağlayamayacağı tartışmalıdır.

Bu parçaya göre tümevarımın ortaya koyduğu sonuçları tartışmalı yapan neden aşağıdakilerden hangisidir?

A) Gözlenecek nesnelerin kendiliğinden ortaya çıkmasının beklenmesi
B) Olgusal varlıklar üzerinde gerçekleştirilebilmesi
C) Duyuları temele alarak sonuçları ortaya koyması
D) Bütünün sınırlı sayıdaki elemanıyla ilgili gözlemlere dayanılarak yargıya varması
E) Nedensellik ilkesini temele alması

BENZER MANTIKTA 2019 MSÜ, 2020 TYT'de soruldu.

BİLSEN YETER

Sanat Felsefesi

✓ Sanata bilimsel bir gözle değil felsefi gözle bakmadır. Sanata felsefi bakış ise sanatı belli bir yönden gören bakış değildir; onu bütünselliği içinde ele alan kuşatıcı bir bakıştır. Sanat felsefesi yalnızca sanata ve sanattaki güzelliğe yönelir. Buna göre sanat felsefesi, bir sanat eseri meydana getirilirken hangi ögelerin işe karıştığını açıklar.

K KILAVUZ SORU

Yaratma kuramına göre sanatçı, sanatını özgür bir yaratımla ortaya koyar. Çünkü doğada düzensizlik vardır, bu yüzden mükemmeliyet yoktur. Böyle bir şeyin taklidi gerçeği veremez. Sanatçı aklı, hayal gücü ve belleği sayesinde mükemmeli ve ideali düşünebilir. Sanatçının ideali ve mükemmeli hayal gücüyle kavraması ve onu yaptığı bir eserle ifade etmesi sanatı ortaya çıkartır.

Bu parçada sanatın ortaya çıkması aşağıdakilerden hangisine bağlanmıştır?

A) Ortak estetik yargılara ulaşılmaya çalışılmasına
B) Toplumsal değerlerin ön plana çıkarılmasına
C) Doğada var olan nesnelerin aynen taklit edilmesine
D) Sanatçının hayal gücüyle ortaya koyduğu ideal bir anlatıma
E) Ortaya konulan eserlerin nesnel bir şekilde oluşturulmasına

M AROMAT MODELİ

Schelling, sanatı doğanın taklidi sayanlara karşıdır. Sanatçı, yaratıcı Tanrı'nın ruhunu anlamaya çalışır, onun yaptıklarını taklit etmez. Doğayı canlandıran Tanrısal ruh gibi o da yeniden, orijinal olarak yaratır, kullandığı eşyaya can verir. Bir fotoğrafta, plastik ve balmumundan yapılmış gerçeği aynen taklit eden eserlerde bir sanatçı ruhu, bir estetik heyecan duyulmuyor. Tiyatroda izlenip alkışlanan birçok şiddet içeren sahnesi gerçek hayatta aynı beğeniyi bulur mu? Sanat eseri, gerçeğin yalın bir taklitinden çok daha farklı bir şeydir.

Bu parçadan çıkarılabilecek sonuç aşağıdakilerden hangisidir?

A) Taklit olmaksızın yapılan sanat eserinin bir değeri yoktur.
B) Sanatçının amacı, herkes için geçerli estetik değerler yaratmak olmalıdır.
C) Sanat eseri, yaratıcısının hayal gücü ve özgünlüğüne bağlı olarak var olmalıdır.
D) Doğadaki güzellik anlayışı ile sanattaki güzellik anlayışı birbiriyle aynıdır.
E) Sanat eserleri, gerçek hayattaki olayların bire bir kopyasıdır.

BENZER MANTIKTA 2018 MSÜ, 2020 MSÜ, 2021 MSÜ'de soruldu.

BİLSEN YETER

Gerçeklik

✓ Varlığın bir özelliği, bir var olma tarzıdır. İnsan bilincinden bağımsız ve nesnel olarak var olandır. Söylenen şey iddianın konusu olan şeydir ve dış dünyada nesnel dünyada bulunur.

Doğruluk

✓ Bilginin yargısının gerçeği olduğu gibi dile getirmesi, bilgisi edinilen şeyle tam uyuşmasıdır. Doğruluk sadece düşüncelerin, yargıların özelliğidir.

K KILAVUZ SORU

- Gerçeklik: Bilinçten bağımsız olarak zamanda ve mekanda var olandır.
- Doğruluk: Bilginin, bilgisi edinilen şeyle uygunluğudur.

Verilen bu açıklamaya göre aşağıdaki yargılardan hangisi söylenemez?

A) Ay'ın dünyanın uydusu olması gerçekliktir.
B) Güneşin var olması doğruluk, güneşin dünyamızı aydınlattığına ilişkin bilgimiz gerçekliktir.
C) 2 x 2 = 4 ifadesi doğruluktur.
D) Yağmurun buharlaşmaya bağlı olduğunun söylenmesi doğruluktur.
E) Bütün cisimlerin yer çekimine tabi olduğunu söyleyen biri, doğru söylemiş olur.

M AROMAT MODELİ

"Altın sarıdır." önermesinin bir doğruluk değeri varken bir gerçekliğin olduğu söylenemez çünkü "Altın sarıdır." önermesi "altın" diye adlandırdığımız elementin sarı olması hâlinde doğru; olmaması hâlinde ise yanlış değeri almaktadır. Buna karşılık "altın" kendi başına bir varlık olarak ne doğru ne yanlıştır; fakat o gerçek bir varlıktır.

Buna göre doğruluk ve gerçeklik kavramlarıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Doğruluk, düşüncedeki bir şey üzerine söylenmiş bir yargı veya önermeye aittir.
B) Doğruluk, bilginin gerçekle uyuşmasıdır.
C) Gerçeklik, düşünceden bağımsız olarak var olandır.
D) Doğruluk, dış dünyanın nesnesi veya olgusudur.
E) Varlıkla ilgili bilgilerimiz o varlık ile örtüşmüyorsa bilgi yanlıştır.

BENZER MANTIKTA 2021 TYT'de soruldu.

BİLSEN YETER

Sokrates

✓ Ona göre doğru bilgiye ancak soru sorma ve sorgulama yoluyla ulaşılabilir. Sokrates'in öğretme gibi bir çabası yoktur. Çünkü insanlar doğuştan bütün bilgilere sahip olarak dünyaya gelir. Önemli olan ise doğru soruları sorarak insanlardaki bu bilgileri açığa çıkarmaktır. Bu açığa çıkarma işlemine maotika (düşünce doğurtma) denir.

K KILAVUZ SORU

Atina'da sadece meslektaşları tarafından aranan maddi avantajları reddeden, sofistliğin vazgeçilmez eleştirmeni olarak ortaya çıkan Sokrates, İyonyalı düşünürlerin aksine her türlü rastgele iddiayı reddederek ve maotik yoluyla ruhlara kendilerinde varolan gerçeği ortaya çıkarmaya yardım ederek gerçeği sahteden ayırmaya çabalamıştır.

Bu parçaya göre Sokrates'le ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Gerçeğe ulaşmaya çalışırken maddi çıkarları ön planda tuttuğuna
B) Duyumların bilgisini temel aldığına
C) Zihinde doğuştan gelen bilgilerin olduğunu, sadece açığa çıkarılması gerektiğini söylediğine
D) Tüm bilgilerin göreceli olduğuna, bu yüzden genelgeçer bir gerçeğe ulaşılamayacağını savunduğuna
E) Güvenilir gerçeklere asla ulaşılamayacağını savunduğuna

M AROMAT MODELİ

Sokrates'e göre insan ruhunun derinliklerinde yalnız kavramlar değil, birtakım ilkeler ve doğrular da gizlidir. Örneğin; yeni doğmuş bir bebek, geometrik kavramları bilmez; ancak bunlar onun özünde şu ya da bu nedenle ortaya çıkmak için hazır hâlde bulunur.

Bu parçaya dayanarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Deneyim ve gözlem, bilgi edinmenin temel yoludur.
B) İnsan hiçbir zaman mutlak gerçekliğin bilgisini edinemez.
C) Bilgi, insan zihninde doğuştan yer alır.
D) Zihin, üzerine hiçbir şey yazılmamış boş bir levhadır.
E) Bilgi, duyu deneyiminden elde edildiği için aposterioridir.

BENZER MANTIKTA 2021 TYT, 2022 TYT'de soruldu.

BİLSEN YETER

Empirizm (Deneycilik)

✓ Doğru bilginin duyu ve deneylerden geldiğini savunan görüştür. Doğuştan getirilen düşünceler ya da bilgilerin olmadığını savunur. Zihindeki tüm bilgiler yaşantılar sırasında kazanılır. En önemli temsilcisi John Locke'a göre: İnsan zihni boş bir levha (tabula rasa) gibidir ve bu boş levha üzerine bilgiler deneyim ve tecrübe sonrasında yazılır.

K KILAVUZ SORU

- Zihinde bulunan hiçbir düşünce yoktur ki daha önce duyularda bulunmamış olsun.
- Mühür, bal mumuna nasıl tıpatıp kendi izini bırakırsa eşya da bizde belli izler bırakır.

Bu görüşler aşağıdaki yargılardan hangisini destekler niteliktedir?

A) En doğru bilgi, en çok işe yarayan bilgidir.
B) Mutlak doğru bilgiye ulaşılamaz.
C) Bilginin kaynağı duyu verileridir.
D) Sezgi, her tür bilginin temelinde bulunur.
E) İnsan aklıyla doğrulara ulaşabilir.

M AROMAT MODELİ

İnsan doğuştan bilgi yüklü değildir. Öyle ki doğuştan gözleri görmeyen bir insanın gözleri açıldığında, daha önce bildiği olayları karıştırdığı gözlemlenmiştir. Bir zarla yuvarlağı, bir küple küreyi ayıramamıştır. Daha sonra zarla bu cisimlere dokunduğunda hangisinin yuvarlak hangisinin küre olduğunu rahatlıkla anlamıştır.

Bu parçada ileri sürülen görüş aşağıdaki filozoflardan hangisinin bilgi anlayışına uygundur?

A) Descartes B) Spinoza C) Kant
D) Platon E) Locke

BENZER MANTIKTA 2020 TYT'de soruldu.

Kılavuz-C Model-E

BİLSEN YETER

David Hume

✓ Nedenselliğin varlığına dair kanımızın kaynağını nesnelerin kendisinde veya nesneler arası gerçekleşen bir bağlantıda değil, deneyimlerin tekrarı sonucunda zihinde oluşan bir ilkede görmektedir.

K KILAVUZ SORU

"Nedensellik ilkesini ussal olarak temellendirmek de tam tamına olanaksızdır. Nedensellik dediğimiz şey olgunun zorunlu olarak başka bir olguyla bağlantılı olduğu inancından kaynaklanmaktadır. Oysa biz algının dışında herhangi bir şeyi gerçek sayabilecek durumda değiliz."

Bu parçada David Hume aşağıdaki düşüncelerden hangisine karşı çıkmaktadır?

A) İnsanın doğayı çözemeyeceğine
B) Nedenselliğin inançtan kaynaklandığına
C) Doğanın düzenlilik içermediğine
D) Ön yargıların insanı doğrudan uzaklaştırdığına
E) Nedenselliğin zorunluluk içerdiğine

aromat+

M AROMAT MODELİ

Hume'a göre; ateşi yakar, üstüne su dolu bir çaydanlık koyarız. Bir süre sonra çaydanlıktaki suyun kaynadığını görürüz. Ateş - su - kaynayan su gibi süreçler dizisinin oluşması bizde suyun ısınmasını sağlayan nedenin ateş olduğu inancını doğurur. Eğer aynı olayda kaptaki su, kaynayacağına buz tutmuş olsaydı, o zaman biz de suyun buza dönüşme nedeni olarak yine ateşi gösterecektik.

Bu örnekte Hume'un savunduğu temel düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

A) Nesneler hakkında doğru bilgilere ulaşılabilir.
B) Doğadaki olaylar sürekli değişiklik gösterir.
C) Nesne ve olaylar arasında zorunluluğa dayanan nedensellik ilkesi vardır.
D) Nedensellik doğada değil, insan zihnindedir.
E) Bilimsel süreçlerin temelinde doğal süreçler vardır.

BENZER MANTIKTA 2019 TYT, 2022 TYT'de soruldu.

Kılavuz-E Model-D

@KUASARDENEME

BİLSEN YETER

Pragmatizm (Faydacılık)

✓ Bilginin doğruluğunu, o bilginin yarar sağlaması ve bir problemi çözmesi olarak öngörür. İlk temellerini sofistlerde gördüğümüz pragmatizmin başlıca temsilcileri William James ve John Dewey'dir.

K KILAVUZ SORU

Pragmatizm, doğruluğu ve gerçekliği yalnızca eylemlerin sonuçları ile değerlendiren ve faydayı temel alan bir yaklaşımdır. Bu yaklaşıma göre, bize sunulan bilgiler günlük hayatımızda bize yarar sağlamışsa doğrudur, aksi hâlde yanlıştır. Yani doğru ve yanlışın ölçütü bilginin faydalı olmasıdır.

Bu parçadan hareketle pragmatizm hakkında aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Bilgi deney ve gözlem sonucunda elde edilir.
B) Doğru bilginin ölçütü sağladığı yarardır.
C) Bilginin doğruluğu akla bağlıdır.
D) Bilginin doğruluğu gerçekliğe uygun olmasıyla ilişkilidir.
E) Bilgi deneyimle elde edilir.

M AROMAT MODELİ

İnsanın bilgi edinme eylemi bir sorunla karşılaştığı anda başlar. Örneğin; ormanda kaybolan bir kişi yolunu bulmak için yoğun bir biçimde düşünmeye başlar. Güneşin ve arazinin durumu şimdiye kadar yürüdüğü yön gibi verileri hesaba katarak bir çözüm, bir yol bulmaya çalışır. Eğer izlenen yol kişinin ormanda kurtulmasını sağlıyorsa bilgi doğru, sağlamıyorsa yanlıştır.

Bu parça aşağıdaki görüşlerden hangisine uygun örnek oluşturur?

A) Locke'un empirizmine
B) Kant'ın kritisizmine
C) Platon'un rasyonalizmine
D) Comte'un pozitivizmine
E) Dewey'in pragmatizmine

BENZER MANTIKTA 2022 TYT'de soruldu.

Kılavuz-B Model-E

BİLSEN YETER

Wittgenstein

✓ Wittgenstein'a göre doğru bilgi ancak sembolik mantık dili ile yapılan analiz sonucunda elde edilir. Ona göre felsefenin konusu dil olmalıdır. Varlık, değer ve Tanrı üstüne önermeler ileri sürülmemelidir; çünkü bunlar test edilemezler. Onun bu yaklaşımına analitik felsefe diğer adıyla çözümleyici felsefe denir.

K KILAVUZ SORU

"Dil olguların resmedilmesidir."

"Dünya olguların toplamıdır, şeylerin değil."

Wittgenstein'in bu görüşleri aşağıdakilerden hangisiyle uygunluk gösterir?

A) Dili, soyut duyguları aktarma aracı gören anlayışla
B) Hiçbir şeyin dile getirilemeyeceğini öngören anlayışla
C) Somutluğu önemseyen dil anlayışıyla
D) Görünenin ötesinin ancak dille anlaşılabileceğini savunan anlayışla
E) Metafiziği önemseyen dil anlayışıyla

M AROMAT MODELİ

Bir önermenin anlamlı ya da anlamsız olmasını sağlayan ölçüt; önermenin doğrulanabilir olmasıdır. Deneysel yollarla doğrulanamayan önermeler anlamsızdır. Örneğin; "Melek 12/B sınıfında öğrencidir." önermesi deneysel açıdan doğrulanabilir, bu nedenle anlamlıdır. Oysa; "Melek, dedemin ruhunu teslim aldı." önermesi deneysel yönden doğrulanamaz. Bu yüzden anlamsızdır.

Bu parçadaki savunulan görüş aşağıdakilerden hangisidir?

A) Analitik felsefe – Wittgenstein
B) Kritisizm – Kant
C) Empirizm – J. Locke
D) Rasyonalizm – Sokrates
E) Entüisyonizm – Bergson

BENZER MANTIKTA 2018 TYT'de soruldu.

Kılavuz-C Model-A

BİLSEN YETER

Septisizm (Şüphecilik)

✓ Her şeyin göreceli olduğunu, algılanabilecek ya da bilinebilecek hiçbir şey bulunmadığını, dolayısıyla kesin yargıda bulunulmaktan kaçınılması gerektiğini savunan görüştür.

K KILAVUZ SORU

Septik bir düşünür olan Timon'un;

I. Nesneler gerçekte nasıldır?

II. Nesneler karşısındaki tutumumuz ne olmalıdır?

sorularına sırasıyla aşağıdaki cevaplardan hangilerini vermesi beklenir?

	I	II
A)	Kavranamaz	Yargıdan kaçınmak
B)	Gerçeğe uygun	Anlamaya çalışmak
C)	Tanımlanabilir	Benimsemek
D)	Açık seçik	Kuşkulanmak
E)	Akla uygun	Kavramlaştırmak

M AROMAT MODELİ

Her konuda biri ötekine tamamen karşı olan iki görüş öne sürülebilir. Söz gelimi evrenin tümüyle maddi olduğu savunulabilir. Bu biri ötekinin karşıtı olan iki yargıdan hangisinin gerçekten doğru olduğunu kanıtlama olanağı yoktur. Bu yargıların hangisi doğrudur; bilemeyiz. O hâlde doğru davranış, bir konu üzerinde herhangi bir "yargıda bulunmaktan çekinmektir."

Bu parça aşağıdaki görüşlerden hangisiyle ilişkilendirilebilir?

A) Sezgicilik B) Deneyimcilik C) Faydacılık D) Akılcılık E) Kuşkuculuk

BENZER MANTIKTA 2021 MSÜ'de soruldu.

BİLSEN YETER

Tümel Uzlaşım

✓ Bir bilginin doğru olup olmadığı o bilginin başkaları tarafından kabul görüp görmediğiyle ilişkilidir. Eğer bir bilgi toplumda çoğu kişi tarafından kabul görüyorsa doğrudur. Bilginin doğruluk ölçütü olarak kabul edilen bu görüşe "tümel uzlaşım" denir.

K KILAVUZ SORU

Bir yarışma programında yarışmacıların kullandıkları joker haklarından birisinin "salondaki izleyicilere sorulması" **olmasının gerekçesi olan doğru bilgi ölçütü aşağıdakilerden hangisi olabilir?**

A) Tutarlılık B) Tümel uzlaşım C) Yarar D) Uygunluk E) Apaçıklık

M AROMAT MODELİ

Gecenin sessizliğinde hafif ve uzun süreli bir vızıltı duyar ve bu sesin gerçekten mi varolduğunu yoksa benim mi öznel bir yanılsamam olduğunu bilmek istersem benimle birlikte olan diğer insanlara aynı sesi duyup duymadıklarını sorarım. Sesi başkaları da duymuşsa kendi duyduğumun doğruluğuna ancak inanırım.

Bu parçada doğru bilgiye ulaşmak için kullanılan ölçüt aşağıdakilerden hangisidir?

A) Uygunluk B) Apaçıklık C) Fayda D) Tümel uzlaşım E) Tutarlılık

BENZER MANTIKTA 2021 MSÜ, 2024 MSÜ'de soruldu.

BİLSEN YETER

Materyalizm

✓ Varlık dünyasının bir maddi yapıda olduğunu savunan görüştür. Materyalistler için varlık mekanda yer kaplayan, somut, fiziksel ve ölçülebilir nitelikte olan zihinden bağımsız bir "madde"dir. En önemli temsilcileri; Demokritos ve Hobbes'tur.

Demokritos

✓ Varlık kendisinden daha küçük bir parçaya bölünemez fiziksel gerçeklik olan "Atom"dur.

Hobbes

✓ Varlık, maddenin şekil almış hâli olan cisimlerden oluşur.

K KILAVUZ SORU

Evren atomlardan oluşmuştur. Atomlar ne oluşmuşlardır ne de oluşacaklardır. Kimyasal nitelik bakımından birbirlerinin aynısıdırlar. Nicelik bakımından ise farklıdırlar; birbirlerinden biçim ve büyüklük yönünden ayrılırlar. Atomların birbirleriyle çarpışmaları ve birbirleri üzerindeki basınçları sonucu sınırsız şekiller hâlinde birleşerek evreni ve evrendeki şeyleri oluştururlar.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisine yönelik bir açıklama vardır?

A) Demokritos'un materyalizmine
B) Hegel'in diyalektik anlayışına
C) Herakleitos'un oluş felsefesine
D) Husserl'in fenomenolojisine
E) Berkeley'in öznel idealizmine

M AROMAT MODELİ

Her şey maddenin şekil almış hâli olan cisimlerden ibarettir. Cisim eni boyu olan düşünceden bağımsız olarak uzayda yer kaplayan maddi varlıktır. Bizler, cisimlerin nasıl varlığa geldiklerini ve onlarda görülen değişikliklerin nasıl gerçekleştiğini cisimlerin hareketlerine bakarak anlayabiliriz.

Bu parçada bahsedilen görüş varlık felsefesinin hangi yaklaşımına uygundur?

A) Berkeley'in öznel idealizmine
B) Platon'un idealizmine
C) Descartes'in düalizmine
D) Hobbes'un materyalizmine
E) Herakleitos'un oluş felsefesine

BENZER MANTIKTA 2021 MSÜ'de soruldu.

BİLSEN YETER

Aristoteles'in Varlık Görüşü

✓ Aristoteles'e göre tüm varlıklar iki ögeden meydana gelmiştir. Bunlar madde (görünüş) ve form (öz)dür. Varoluş, formun ve maddenin birleşmesidir. Doğada hiçbir zaman maddeden yoksun bir form ya da formdan yoksun bir madde yoktur.

K KILAVUZ SORU

Aristoteles'e göre bir tohumun içinde ona biçim verecek bir güç gizlidir. Bunun içindir ki tohum, toprağa ekilir ekilmez ondaki gizli güç harekete geçer ve tohumun çevresinden aldığı hava, su ve besinlerle bir bitki meydana gelir.

Aristoteles'in bu açıklaması aşağıdaki kavramlardan hangisiyle ilişkilendirilebilir?

A) Diyalektik – Gerçeklik
B) Mümkün varlık – Zorunlu varlık
C) Özsel – İliniksel nitelikler
D) Madde – Form ilişkisi
E) Arkhe – İdea

M AROMAT MODELİ

Aristoteles'e göre form madde de saklıdır; yani potansiyel olarak vardır. Bir etkin güç sayesinde açığa çıkar. Örneğin; bronz maddesinde heykel olma gücü potansiyel olarak mevcuttur. Ne zaman bir sanatçı bronzu alıp ona heykel biçimi verirse "bronz heykel" denilen varlık ortaya çıkar.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerin hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Form ve madde birbirine karşıt ve bağımsız değildir.
B) Varlık hareketsiz ve değişmezdir.
C) Maddenin form tarafından şekillendirilmesiyle varlık oluşur.
D) Madde ve form varlığın iki temel ögesidir.
E) Varlığın özü, onu varlık yapan şey formdur.

BENZER MANTIKTA 2020 AYT'de soruldu.

BİLSEN YETER

Düalizm (İkicilik)

✓ Varlığın yapı ve öz bakımından birbirine indirgenemeyen iki ilke olduğunu, bunlarında madde ve düşünce ya da beden ve ruhtan meydana geldiğini savunan görüştür. Temsilcisi ise Descartes'tir.

K KILAVUZ SORU

Descartes'e göre ruh ve beden birbirinden farklı tözlerdir. Beden yer kaplar, ruh düşünür. Ancak ikisi de birbiri ile etkileşim hâlindedirler. Örneğin bedendeki bir yaranın acısı ruhu etkiler.

Buna göre Descartes'in "Varlık nedir?" **sorusuna nasıl bir yanıt verdiği söylenebilir?**

A) Maddedir.
B) Düşüncedir.
C) Oluştur.
D) Fenomendir.
E) Hem madde hem düşüncedir.

M AROMAT MODELİ

Descartes'e göre varlık birbirine indirgenemeyen iki ögeden oluşur. Ona göre evren birbirinden ayrı iki cevherden meydana gelmiştir. Bunlar yer kaplayan madde diğeri ise yer kaplamayan ruhtur. İnsan da bu iki cevher bir arada bulunmakta ve birbirlerinden etkilenmektedirler.

Bu parçaya göre Descartes'in bu yaklaşımının temelinde aşağıdakilerden hangisi vardır?

A) Düalizm ile varlığı açıklamaya çalışması
B) Varlığı tek bir maddeye indirgemesi
C) Varlıkta madde ve ruhun birbirini etkileyememesi
D) Varlığa bütüncül yaklaşması
E) Kendinden önce gelen varlık anlayışlarını birleştirmesi

BENZER MANTIKTA 2018 TYT'de soruldu.

BİLSEN YETER

Fenomenoloji (Görüngü bilim)

✓ Fenomen, varlıkların içindeki öz ya da varlığın taşıdığı anlamdır. Gerçek varlık özlerden oluşmaktadır. Bu varlık anlayışına göre, insan zihninden tam anlamıyla bağımsız olmayan bir varlık alanı vardır ve insan bu varlık alanını bilebilir. Edmund Husserl bu yaklaşımın önde gelen temsilcisidir.

K KILAVUZ SORU

Husserl'e göre fenomen olayın içindeki özdür, olayın taşıdığı alandır. Örneğin, birey olarak insanlar değil; bu insanlardan edinilen insan özü önemlidir. Ama insan özünü bilebilmek için insanlardan hareket edilir. Bu yolla insan aklının belirlediği insan özüne ulaşır.

Bu parçadan hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Varlık maddedir.
B) Varlık akılla kavranabilen özdür.
C) Varlığın bilgisine ulaşmak mümkün değildir.
D) Varlık zaman ve mekanla sınırlı değildir.
E) Varlık sürekli bir oluş hâlindedir.

M AROMAT MODELİ

Fenomenler tek tek algılanan nesneler değildir. Tek tek nesnelerin ifadesi olan bütünsel kavramlardır. Örneğin, tek tek algılanan gül, karanfil, yonca gibi çiçekler değil; düşünce yoluyla bütünsel olarak bilinen çiçek kavramı gibi.

Husserl'in bu görüşünden hareketle varlık aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?

A) Düşüncenin gerçek varlıkları oluşturmasıyla
B) Maddenin asıl varlık olmasıyla
C) Varlığın ruh cinsinden bir yapısının olmasıyla
D) Varlığın metafizik bir yapısının olmasıyla
E) Bilincin belirlediği genel kavramların gerçek varlık olmasıyla

BENZER MANTIKTA 2022 TYT'de soruldu.

@KUASARDENEME

BİLSEN YETER

Farabi'nin Varlık Anlayışı

- ✓ Farabi'nin varlık anlayışında iki tür varlık vardır:
- ✓ Zorunlu varlık: Tanrı
- ✓ Mümkün varlık: Tanrı'nın yarattıkları

K KILAVUZ SORU

Farabi'ye göre iki tür varlık vardır. İlki asıl varlık olan "zorunlu varlık"tır. Zorunlu varlık var olmak için başka bir varlığa gereksinim duymaz. Ezelî, ebedî, maddesiz ve şekilsizdir. Diğeri ise "mümkün varlık"tır. Var olması başka bir nedene yani zorunlu varlığa bağlıdır.

Bu parçaya göre Farabi'nin varlık anlayışıyla ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Bilincimizle algıladığımızın ötesinde varlık, maddidir.
B) Gerçek varlık, maddedir.
C) Asıl varlık başka bir varlığa gereksinim duymayan kavramsal varlıktır.
D) Doğada hareketlilik varlığı meydana getirir.
E) Gerçek varlık maddi dünyanın bir parçası olan varlıktır.

M AROMAT MODELİ

Tanrı'nın varlığı maddeden ve onun biçiminden bağımsızdır. Tanrı, hem bilen hem bilinendir. Tanrı'nın varlığı başkasına muhtaç değildir. Tüm varlıkların nedeni Tanrı'dır. Varlıklar Tanrı'ya en yakın varlıklar olan "akıllar" hâlinde Tanrı'dan taşarak oluşmuşlardır.

Bu parça aşağıdakilerden hangisiyle ilişkilendirilebilir?

A) Descartes'in "Hem madde hem ruhtur." görüşüyle
B) Marx'ın "Varlık maddedir." görüşüyle
C) Aristoteles'in "madde ve form" görüşüyle
D) Husserll'in "Varlık fenomendir." görüşüyle
E) Farabi'nin "zorunlu varlık, mümkün varlık" görüşüyle

BENZER MANTIKTA 2020 TYT, 2021 MSÜ

BİLSEN YETER

İdealizm

- ✓ Varlıkların bilinç ile açıklanabileceğini ileri süren yaklaşımdır. Her türlü varoluş insanın düşüncesindedir. En önemli temsilcisi Platon'a göre ise varlığın maddi yapıda değil, zihinsel veya ruhsal nitelikte olduğunu savunur. Ona göre iki ayrı dünya vardır. Birincisi idealar evreni diğeri ise içinde bulunduğumuz ve geçici olan duyular evrenidir.

K KILAVUZ SORU

Platon çevremizde durmadan değişen varlıklar hakkında kesin bilgi edinilemeyeceğini düşünür. Çünkü sağlam bir bilgi ancak değişmeden kalan varlıklara ait olabilir. Bu düşünceden hareketle iki ayrı evren olduğu sonucuna varır. Birincisi içinde yaşadığımız ve duyularımızla algıladığımız duyular evreni ikincisi ise bu evrendeki her şeyin ilk örneklerini oluşturan idealar evrenidir.

Bu parçaya göre Platon'un evreni ikiye ayırmasının nedeni nedir?

A) Sofistlerin görüşlerini çürütmek istemesi
B) Gerçek varlığın değişmeyip hep aynı nitelikte olması
C) Algıladığımız varlıkların sürekli bir oluşum içinde olması
D) Bilgilerin sadece akılla elde edilebileceğini düşünmesi
E) Tekilin değil, tümelin bilgisine ulaşmayı amaçlaması

M AROMAT MODELİ

Doğada binlerce ağaç olmasına rağmen tek bir ağaç ideası vardır. Nasıl ki bir ağacın sudaki yansıması görünüşten ibaret ise değişik tek tek ağaçlar da ağaç ideasının görünüşlerinden ibarettir. Ağaç değil, ağaç ideası gerçektir. Bu nedenle yalnızca idea ile ilgilenilmelidir. Duyular dünyasının binlerce ağacı ile değil.

Platon'un görüşlerini yansıtan bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) İnsan zihninin dışında bir gerçekliğin var olduğu kabul edilmelidir.
B) Duyular dünyasındaki varlıklar, ideadan bağımsız bir varoluşa sahiptir.
C) Asıl varlık idealardan oluşmaktadır.
D) İdealar dünyası nesneler dünyasının kopyasıdır.
E) Maddeden bağımsız bir idea düşünülemez.

BENZER MANTIKTA 2018 MSÜ, 2019 MSÜ'de soruldu.

BİLSEN YETER

Egzistansiyalizm (Varoluşçuluk)

✓ Bireyselliğin ön plana alındığı insanın varlık olarak tüm yönleri ile incelendiği felsefi sistemdir. Bu akıma göre insanı insan yapan kendi kararlarıdır. İnsan özgürlüğü ise oldukça önemlidir. İnsan, öncelikle kendini bulmalı ve özünü elde etmelidir. En önemli temsilcisi Jean Paul Sartre'a göre "İnsan önce var olur, sonra kendi özünü kendisi oluşturur?"

K KILAVUZ SORU

Varoluşçu felsefe özünde gerçekçi bir felsefedir. Gerçekliği ortaya koymak üzere gerçeklikten yola çıkmak, filozofun başlıca amacı olmalıdır. Nitekim Sartre'ın ünlü "Var oluş özden önce gelir." sözü bu gerçekçi tutumun anlatımıdır.

Buna göre varoluş felsefesinin çıkış noktası aşağıdakilerden hangisidir?

A) Dinî değerleri kabul etmemesi
B) Ahlak yasalarına boyun eğen bir tutumda olması
C) İnsanın özgürlüğünün kadere bağlanması
D) Devleti yok sayarak hareket etmesi
E) Gerçeklikten hareketle varoluşu temele alması

M AROMAT MODELİ

Sartre'a göre evrende kendi varlığını yaratan tek varlık insandır. İnsandan başka tüm varlıklar varoluşlarından önce yapılmıştır. Kalem kalemliğini kendi yapamaz ama insan insanlığını kendi yapar yolunu kendi seçer ve tüm insanlardan sorumludur.

Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisi Sartre'ın varlık anlayışını temellendirir?

A) Varlığın ancak bize göründüğü kadarını bilebiliriz.
B) Varoluş ve öz, bir ve aynı şeylerdir.
C) Evrende öz ortaya çıkmadan varlık oluşa gelemez.
D) Yalnızca insanda varoluş özden önce gelmektedir.
E) Varlık fenomenlerin ardındaki "öz"dür.

BENZER MANTIKTA 2021 TYT, 2020 TYT'de soruldu.

BİLSEN YETER

Epiküres Hazcılığı

✓ Ona göre insan eylemlerinde hazza yönelir, acıdan kaçar. Bedenimiz acısız ve ruhumuz dinginse mutluyuzdur. Haz; beden alanında acı çekmemek ruh alanında da hiçbir huzursuzluk duymamaktır. Bedensel hazlar geçici, ruhsal hazlar ise kalıcıdır. Bu bakımdan mutluluğa ulaşabilmek için ruhsal hazlara yönelinmelidir.

K KILAVUZ SORU

Epiküres şöyle der: "Yaşamı hoş kılan ne yaşam zevki ne de görkemli sofralardır. Her türlü arzunun ve isteksizliğin nedenlerini ortaya çıkaran ve ruhta karışıklık yaratacak güçleri gideren yalın düşüncelerdir."

Bu parçaya göre Epiküros'un bu görüşlerinin temelini aşağıdaki yargılardan hangisi oluşturur?

A) Birey çıkarlarına yönelik eylemlere eğilimlidir.
B) Mutluluk, ihtiyaçların giderilmesine bağlıdır.
C) Yaşam, hazların doyurulmasıyla anlam kazanır.
D) Haz veren her eylem iyidir.
E) Düşünce, ruhu arındıran unsurdur.

M AROMAT MODELİ

Epiküros'a göre, okumanın ve öğrenmenin vereceği haz, başka hiçbir hazla karşılaştırılamaz. Manevi hazlar, bedenin hazlarından çok daha büyük, önemli ve yoğundur. Bunun nedeni, insan bedeninin yanızca şu anki acı ve hazza duyarlı olmasıdır. Oysa insan ruhu şu andaki hazları ve acıları anımsar, gelecekteki haz ve acıları öngörebilir.

Bu parçada aşağıdaki yargılardan hangisi vurgulanmaktadır?

A) İnsan için en yüksek hazzı elde etmek, acıdan kaçmaktır.
B) Manevi hazlar, maddi hazlardan daha değerli ve önemlidir.
C) Mutluluğa ulaşmada acıdan kaçınma, hazzı yaşama tek başına yeterlidir.
D) Haz tüm insanların amaçladığı, yönelmek durumunda oldukları hedeftir.
E) Hazlar arasında en küçük bir ayrım bile yapılmamalıdır.

BENZER MANTIKTA 2020 TYT'de soruldu.

@KUASARDENEME

BİLSEN YETER

Ödev Ahlakı

✓ Kant'ın ödev ahlakı: Ona göre eylemin ahlakiliğini belirleyen, eylemin sonuçları değil, o eyleme karar verdirten ilkedir. Kant bu ilkeyi "ödev" olarak belirlemektedir. Bu ilkeye uygun olan eylem "iyi" uygun olmayan eylem "kötü"dür.

K KILAVUZ SORU

Kant, herkes için aynı kalan değişmeyen bir temel kaynak bulmak istemiştir. Ahlak yasasını, "Öyle hareket et ki senin hareketlerinin yasası aynı zamanda başka insanların hareketleri için de bir ilke ve yasa olsun!" şeklinde formüle etmiştir.

Buna göre bir birey aşağıdakilerden hangisini yaptığında Kant'ın formüle ettiği bu yasaya uygun eylemde bulunmuş olur?

A) Toplumsal yarara yönelik davrandığında
B) Aşırılıklardan kaçarak ölçülü davrandığında
C) Sezgilerine kulak verdiğinde
D) Yaptıklarını ödevin gereği gördüğünde
E) Mutluluğa yönelik olarak davrandığında

M AROMAT MODELİ

Kant'a göre ahlaki bir davranışın temelindeki ilke ne verdiği haz ne de verdiği yarardır. Örneğin; bir yaz günü sahilde yürürken birisinin boğulduğunu görürsek bizim ödevimiz hiçbir şey düşünmeden boğulmakta olana yardım etmektir. Bu ödevden dolayı yardım edersek ahlaki bir eylemde bulunuruz. Kurtarma sırasında çok su yutmasından veya başka sebeplerden onu kurtaramayabiliriz fakat bu durum bile yaptığımız davranışın ahlaki olmasından bir şey kaybettirmez. Önemli olan niyetimizdir.

Bu parçaya göre "ahlaki bir eylemin temelinde" **aşağıdaki düşüncelerden hangisi yer almaz?**

A) Sonuçların toplumsal yarar içermesi
B) Çıkarlardan arınık niyet anlayışına dayanması
C) Genel ahlak yasasına uygun olması
D) Olaylara yarar ve haz açısından bakılmaması
E) Amaçların ödev ahlakıyla çelişmemesi

BİLSEN YETER

Aristoteles ve Altın Orta

✓ Aristoteles'e göre ahlaki eylemin amacı mutlu olmaktır. Bunun için de aklımızı kullanarak aşırılıklardan kaçmamız gerekir. Ahlaklı olmanın ölçütü ise ölçülü olmaktır. Ölçülü davranıp, aşırı uçlardan uzak durarak orta yol benimsenerek ahlaklı olunabilir.

K KILAVUZ SORU

Aristoteles'e göre mutluluk, ruhun erdeme uygun etkinliğidir. Mutluluk kendisine ulaşacağımız bir hedef değil, daha çok hedefte aldığımız yoldur. Mutluluk, bir şeyi belli bir tarzda yapma biçimidir. Örneğin; korkaklık ve gözükaralıkla ilgili yapılacak şey cesaretli olmak, müsriflikle cimrilik arasında yapılacak olan cömertliktir.

Aristoteles'in ahlak anlayışı ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Mutluluğun ölçüsü birey değil, toplumdur.
B) Ahlak kuralları, bireyin yaratıcılığı önünde en büyük engeldir.
C) Mutluluk toplumsal yaşantı ile elde edilir.
D) Mutluluk ulaşılması gereken bir hedeftir.
E) Mutluluğa ulaşmanın yolu ölçülü olmaktan geçer.

aromat+

M AROMAT MODELİ

İnsanların erdemlerine uygun mutluluklar vardır. Bir kölenin mutluluğu bir özgür vatandaşın mutluluğundan farklıdır. Mutluluk insan ruhuna göre değişir. Mutlulukta orta yol ölçülülüktür. Ölçülülükle insan kendi bedenini, yeteneklerini ve olanaklarını daha iyi tanır. İnsan için en iyi şey ne aşırıya kaçmak ne de olanla yetinmektir. Ahlaklı olmak ölçülü olmaktır.

Bu parçada Aristoteles'in ahlak anlayışındaki hangi kavram üzerinde durulmaktadır?

A) Ahlaki sorumluluk
B) Altın orta
C) Sorumluluk
D) Vicdan
E) Adaletli olma

BENZER MANTIKTA 2021 MSÜ, 2023 TYT'de soruldu.

BENZER MANTIKTA 2021 TYT'de soruldu.

BİLSEN YETER

Panteizm (Tüm Tanrıcılık)

✓ Tanrı ile evreni bir, aynı ve özdeş kabul eder. Tanrı'nın evrenden ayrı ve bağımsız bir varlığı yoktur. Aksine Tanrı doğada, nesnelerde ve her şeyde vardır. Her şey Tanrı'dır. Evrende var olan her şey aslında bir bütün olarak Tanrı'yı oluşturur.

K KILAVUZ SORU

Din, insanın kendisinin ve sahip olduğu her şeyin, Tanrı'nın bir parçası olmasından ötürü tamamen Tanrı'ya bağımlı olduğunu kabul etmesiyle başlar. Buradaki bağımlılık, insanın tanrısal bir varlığın kaprislerine bağımlı olması anlamında değildir; insanın bütünün bir ögesi olması anlamındadır. İnsan Tanrı'da ortaya çıkar ve Tanrı'da yaşar.

Bu parçadaki açıklama aşağıdaki görüşlerden hangisiyle ilişkilendirilebilir?

A) Deizm B) Teizm C) Agnostisizm D) Panteizm E) Ateizm

M AROMAT MODELİ

Spinoza'nın "Panteizm" görüşünde hiçbir dinin Tanrısı tanımlanmaz. Onun görüşlerindeki Tanrı, kişisel bir Tanrı'ya da karşılık gelmez. Tanrı kendisini madde ana niteliğiyle doğada, ruh niteliğiyle insanda gerçekleştirir. O hâlde hem doğa hem de insan, Tanrı'nın birer parçasıdır, insan ve doğa bütünüyle Tanrı'ya bağlıdır ve onunla yaşar. Tanrı'yı anlamak, doğayı ve insanı bilmek ve tanımaktır.

Bu parçaya göre Panteizm görüşüyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Tanrı, insandan ve doğadan tamamen bağımsızdır.
B) Evren, dinî inançlardan ve doğaüstü güçlerden bağımsız olarak açıklanmalıdır.
C) Tanrı'nın varlığına ilişkin hiçbir bilgiye sahip olamayız.
D) Her şeyi yaratan Tanrı'dır ve yarattıklarına da sürekli müdahale eder.
E) Tanrı evrenden bağımsız değildir, evrenin kendisidir.

BENZER MANTIKTA 2023 TYT, 2022 MSÜ'de soruldu.

BİLSEN YETER

Agnostisizm (Bilinmezcilik)

✓ Tanrı'nın varlığı ve yokluğunun bilinemeyeceğini ileri süren felsefi akımdır. İnsanın bilme gücü sınırlı olduğu ve bu konu bilimsel açıdan kanıtlanamayacağı için, Tanrı'nın var olup olmadığını bilmek imkansızdır.

K KILAVUZ SORU

"Tanrı'nın varlığı" sorunu felsefede önemli bir tartışma alanını oluşturmuştur. Bazı filozoflar Tanrı'nın varlığını ispatlamaya çalışırken bazıları da yokluğuna yönelik deliller ortaya koymuşlardır.

Tanrı'nın varlığının ve yokluğunun ispatlanamayacağını iddia eden felsefi görüş aşağıdakilerin hangisidir?

A) Dezim B) Agnostizim C) Panteizm D) Ateizm E) Teizm

aromat+

M AROMAT MODELİ

Karneades'e göre bütün halklarda Tanrı inancının bulunduğu doğrulanmış değildir. Ayrıca doğrulanmış bile olsa bu onların Tanrı'yı aynı şekilde kavramlaştırdıkları anlamına gelmez. Şu hâlde bu savın doğrulanması için halkı oluşturan tek tek bireylerin her bir Tanrı'ya inanıyor denmelidir. Ancak böyle denirse içlerinde Tanrıtanımaz olanların varlığı inkar edilmiş olur. Demek ki Tanrı'nın varlığı konusu, tümüyle doğrulanamaz ve yanlışlanamaz niteliktedir.

Karneades'in görüşlerine dayanarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Evrende, Tanrı'dan habersiz hiçbir olay meydana gelmez.
B) Tanrı'nın varlığı ya da yokluğu konusunda herhangi bir şey söylenemez.
C) Evren sonsuzdur, Tanrı'da sonsuzdur; o hâlde bunların ikisi aynı şeydir.
D) Tanrıların insanların işlerine karışmaları, büyüklüklerine gölge düşürür.
E) Tanrı evreni yarattıktan sonra onu kendi yasalarına göre işlemek üzere serbest bırakır.

BENZER MANTIKTA 2020 MSÜ'de soruldu.

BİLSEN YETER

Ütopya

✓ Yunanca (topos - ülke) kelimelerinden türemiş olup "olmayan ülke" anlamına gelir. Şimdiye kadar öngörülen veya uygulanan hiçbir devlet biçimi, insanların problemlerine kesin çözüm bulamamıştır. Bu yüzden insanlar, yeni devlet biçimi arayışlarına girmişlerdir.

K KILAVUZ SORU

Dünya üzerinde o kadar çok devletler var ki her birinin bünyesinde farklı insanlar, farklı düşünceler ve farklı yönetimler var. Bu nedenle en iyi yönetim anlayışları aslında toplumun kendine has yönetim anlayışıdır. Halen gerçekte var olacağı düşünülen ideal düzen tasarımları insanların düşüncelerinde yer almaktadır. Ama insan düşüncesinde yer alan bu ideal düzen arayışları hayalden öteye gidememektedir.

Bu parçada siyaset felsefesinin aşağıdaki kavramlarından hangisi vurgulanmaktadır?

A) Sivil toplum B) Meşruiyet C) İktidar
D) Bürokrasi E) Ütopya

M AROMAT MODELİ

Campanella'nın "Güneş Ülkesi" adlı ütopyasında mutsuzluğu ortadan kaldırmanın yolu olarak özel mülkiyeti kaldırıp her şeyi ortak kullanıma açmak şeklindedir. Bu nedenle Campanella'ya göre aile ortadan kalkarsa mutsuzluk ve kötülüklerin kaynağı da ortadan kalkmış olur. Güneş ülkesinde aile kurumu yoktur. Çocuk doğar doğmaz anne ve babadan alınarak toplumun ortak malı olarak büyütülür. Devletin görevi tüm çocukları en iyi koşullarda büyütmek ve eğitmektir.

Bu parçada anlatılanlar ütopyaların hangi özelliğine örnek gösterilebilir?

A) Ütopyalar hayalî tasarımlar olduğu için gerçekleşmeleri mümkün değildir.
B) Ütopyalar var olan düzenin devamı hâlinde neler olacağını anlatan tasarımlardır.
C) Toplumların ihtiyaç ve beklentilerine yön vermeyen ütopya yoktur.
D) Ütopyalar, yeryüzü cehennemi olarak nitelenen kavramsal tablolardır.
E) Ütopyalara göre devletin görevi toplumu dinî değerlere bağlı hâle getirmektir.

BENZER MANTIKTA 2020 TYT, 2023 AYT'de soruldu.

BİLSEN YETER

Toplum Sözleşmesi

✓ Doğa durumunda insanlar kendi varlıklarını korumak ve ihtiyaçlarını karşılamak için başkalarıyla savaşmak zorunda kalır. Bu ise güvenliklerini tehdit eder. İnsanların varlıklarını güvenlik altına almak için aralarında yaptığı sözleşmeye "Toplum Sözleşmesi" denir. Bu şekilde sözleşme yaparak haklarını kendi üstlerindeki bir güce yani devlete devretmişlerdir.

K KILAVUZ SORU

Bir arada yaşamak zorunda olan insanlar arasında sürekli bir çekişme, çatışma durumu ortaya çıkar. Eğer ortada uyuşmazlıkları önleyecek bir güç olmazsa çatışmalar insanlığın yok olmasına yol açar. Böyle durumlarda uyuşmazlıkları ve çatışmaları önleyecek kurum, devlettir. Devletin koyduğu kurallar, bireyi diğer insanların saldırı ve baskılarından korur.

Bu parçada hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Devlet, mutlak bir güç olarak her şeyi yapabilir.
B) Devlet, varlık amacını kaybetmiştir.
C) Devlet düzensizliğe yol açabilir.
D) Devlet, toplumsal sözleşmenin ürünüdür.
E) Devlet bir araç değil, amaçtır.

M AROMAT MODELİ

İnsan mutlak bir özgürlük durumu içinde var olamaz. Mutlak bir özgürlük durumunda, insanı dışarıdan belirleyen ve sınırlayan hiçbir güç olamayacağından, her insan neyin iyi, neyin kötü olduğuna kendisi karar verir ve kendi çıkarlarını hayata geçirmeye çalışır. Bu ise tam bir çıkar çatışmasına hatta insanlar arasında bir savaşa yol açar. Fakat böyle bir durum tüm insanlara zarar vereceğinden insanlar bir araya gelerek ortak iradelerini temsil edecek bir gücü oluşturur. Hobbes, J. Locke ve J.J. Rousseau gibi filozoflar devletin oluşmasında merkezî bir kavram üzerinde durmuşlardır.

Bu parçada filozofların üzerinde durduğu kavram aşağıdakilerden hangisidir?

A) Toplum sözleşmesi B) İktidar
C) Bürokrasi D) Egemenlik
E) Meşruiyet

BENZER MANTIKTA 2021 TYT, 2018 MSÜ'de soruldu.

BİLSEN YETER

İslam Ahlakının Konusu ve Gayesi

✓ Ahlak; insanın iyi veya kötü olarak vasıflandırılmasına yol açan manevi nitelikleri, huyları ve bunların etkisiyle ortaya konan iradeli davranışlar bütünüdür. Tabiat, huy ve karakter gibi anlamlara da gelir. Ahlak, din ve hukukun düzenlemeleri sayesinde insanların bir arada huzur içinde yaşamalarını, hak ve hukuklarına dikkat etmelerini mümkün kılar.

K KILAVUZ SORU

I. Uyumluluk
II. Huy
III. Karakter
IV. Mizaç
V. Tabiat

Yukarıdakilerden hangileri ahlak kavramının içinde yer alan terim anlamlarından biri değildir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız V
D) I ve II E) III ve IV

BİLSEN YETER

İslam Ahlakının Kaynakları

✓ "İçinizden Allah'ın lutfuna ve âhiret gününe umut bağlayanlar, Allah'ı çokça ananlar için hiç şüphe yok ki, Resûlullah'ta güzel bir örneklik vardır." (Ahzab, 21)

K KILAVUZ SORU

"Ben güzel ahlakı tamamlamak için gönderildim." (Hadis-i Şerif) **bu hadiste kastedilen** "ben" **aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Hz. Yusuf
B) Hz. İbrahim
C) Hz. Muhammed
D) Hz. Ebubekir
E) Hz. İsa

aromat+

M AROMAT MODELİ

Din ile ahlak arasında karşılıklı bir ilişki vardır. Ahlak ile dini birbirinden ayırmak mümkün değildir. Her dinin ahlaki bir boyutu vardır ve her dinin ahlaki öğretileri o dinin merkezinde yer alır. Bu çerçevede her din, getirmiş olduğu ahlaki öğretiler ile insanlara bir yaşam tarzı sunar. Onun için her dinin kendi ana kaynaklarından ortaya çıkan Hinduizm, Budizm gibi ahlak anlayışları vardır.

Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Ahlakın kaynağı dindir.
B) Ahlak bir yaşam tarzıdır.
C) Her dinin kendine özgü ahlak anlayışları vardır.
D) İslam ahlakının kaynağı Kur'an ve sünnettir.
E) Din ile ahlak arasında sıkı bir ilişki vardır.

BENZER MANTIKTA 2018 TYT'de soruldu.

M AROMAT MODELİ

Hz. Muhammed peygamber olmadan önce de peygamberliğini ilan ettikten sonra da davranışlarıyla tüm Mekkelilere örnek olmuştur. Allah tarafından da Müslümanlar için en güzel örnek ve yol gösterici olarak seçilmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi en güzel örnek ve yol gösterici anlamına gelen kavramdır?

A) Rehber-i Ekmel
B) Hayrü'l Beşer
C) Üsve-i Hasene
D) Hatem-ül Enbiya
E) Hüsnü'l-Hulk

BENZER MANTIKTA 2023 TYT, 2023 MSÜ'de soruldu.

@KUASARDENEME

BİLSEN YETER

Ahlak ile Terbiye Arasındaki İlişki

✓ Terbiye; eğitmek, gözetmek, ıslah etmek gibi anlamlara gelir. Bir insanın ahlaki özelliklerinin değişmesi ve gelişmesi terbiye ile ilgilidir. İyi bir ahlak sahibi olmak için iyi bir karakter ve terbiye eğitimi almak gerekir ve bu süreç ömür boyu devam eden bir süreçtir.

K KILAVUZ SORU

I. Bir kişinin ahlakı ile aldığı terbiye arasında doğrudan bir ilişki vardır.
II. Bireyin güzel ahlaklı olabilmesi için iyi bir terbiye alması gerekir.
III. Kişinin terbiye edilmesinde anne babanın rolü büyüktür.
IV. Birey yetişkin olup belli bir yaşa eriştiğinde terbiye alma süreci son bulur.

Buna göre terbiye ve ahlak ilişkisi ile ilgili yukarıda verilenlerden hangileri yanlıştır?

A) Yalnız IV B) I ve II C) I ve IV
D) III ve IV E) I, II ve III

M AROMAT MODELİ

- "Ey iman edenler! Allah'a itaatsizlikten sakının ve doğru söz söyleyin ki, Allah sizin işlerinizi düzeltsin, günahlarınızı bağışlasın." (Ahzap, 70)
- "Ölçtüğünüz zaman tastamam ölçün ve doğru terazi ile tartın. Bu hem daha iyidir hem de sonucu daha güzeldir." (İsra, 35)
- "Müslüman elinden ve dilinden başkalarının güvende olduğu kimsedir." (Hadis-i Şerif)

Yukarıdaki ayet ve hadislerde verilmek istenen mesajlardan hangisi ahlak - terbiye ilişkisi açısından yanlıştır?

A) Din insana ahlak terbiyesinin kurallarını öğretir.
B) Ahlak terbiyesi bireye davranışlarını yönetebilme becerisi kazandırır.
C) Ahlak terbiyesi bireye kötü davranışlardan uzak durmasını öğütler.
D) Ahlak terbiyesi bireye iyi davranışlarda bulunmasını tavsiye eder.
E) Bireyin davranışlarını kontrol edebilmesi her zaman kendisinin elinde değildir.

BENZER MANTIKTA 2018 MSÜ'de soruldu.

BİLSEN YETER

İslam Ahlakında Yerilen Davranışlar

✓ Yalan: Gerçek dışı söz söylemektir.
✓ İftira: Bir kimseyi asılsız olarak suçlamaktır.
✓ Gıybet: Bir kişinin arkasından hoşlanmadığı bir şekilde konuşmaktır.
✓ Haset: Kıskançlık, çekememezlik anlamına gelir.
✓ Suizan: Bir kişi hakkında kötü düşünmektir.
✓ İsraf: Bir kişinin tutum ve davranışlarında ölçü dışına çıkmasıdır.
✓ Tecessüs: İnsanların bilgisi dışında özel hayatı araştırmak, kusur aramak, açık aramaktır.

K KILAVUZ SORU

I. Gerçek dışı söz söylemek – iftira
II. Bir kimseye asılsız suçlamak – iftira
III. Kıskançlık – haset
IV. Bir kişi hakkında kötü düşünmek – suizan

Yukarıda verilen eşleştirmelerden hangileri yanlıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) III ve IV

M AROMAT MODELİ

İslam dininde yasaklanan kötü davranışlardan biri de mahremiyetin ihlalidir. Mahremiyet kişilerin diğer insanların öğrenmelerini istemedikleri özel durumlarına denir. Mahremiyet, saygı, gizlilik, özel hayatın gizliliği ve özel yaşama saygı tabiriyle de ifade edilir. Mahremiyetin ihlali ise izni ve rızası olmadan insanların özel yaşamlarına girmek, özel bilgi ve belgelerine ulaşmak, gizli konuşmalarını dinlemek demektir.

İslam'da yasaklanan bu kötü davranış aşağıdaki kavramlardan hangisi ile açıklanır?

A) Suizan B) Hüsn-ü zan C) İftira
D) Tecessüs E) Haset

BENZER MANTIKTA 2018 TYT'de soruldu.

BİLSEN YETER

İslam'da Bilginin Kaynakları

- ✓ Selim Akıl: İslam dininde sorumlu tutulmanın ön şartı akıllı olmaktır. İnsanları diğer canlılardan ayıran, sorumluluk sahibi yapan, düşünme ve anlama melekesi yani akıldır.
- ✓ Doğru Haber: Allah'tan ve peygamberlerden gelen bütün buyruklara denir. Sadık haber de denilir. Sadık haber mütevatir ve peygamberlerden gelen haber olmak üzere iki çeşittir. Mütevatir habere örnek: Kur'an ve sünnettir.
- ✓ Salim Duyu Organları: İslam dinini sağlıklı işleyen herhangi bir etkenle kendisine ait özelliklerini kaybetmemiş olan görme, işitme koku alma, duyma ve dokunma duygularını bilgi edinme yollarından kabul eder.

K KILAVUZ SORU

I. Rüya II. Akıl
III. İşitme ve görme IV. Mutevatir haber
V. Kur'an

Yukarıdakilerden hangileri İslamın bilgi kaynaklarından değildir?

A) Yalnız I B) I ve II C) II ve III
D) III ve IV E) III ve V

M AROMAT MODELİ

İslam'da bilgi kaynağı olarak selim akıl, doğru haber yani Kur'an ve sünnet ve salim duyguların yanı sıra insanın bilgi vasıtalarının bunlarla sınırlı olmayacağı da belirtilir. İslam'da insanın doğru bilgiye ulaşmak için kullanabileceği her imkan onun bilgi kaynağıdır. Günümüzde iletişim alanındaki gelişmelerle birlikte insanın bilgi kaynağında da çeşitlenmeler olmuştur. Bugün internet vasıtasıyla milyonlarca esere anında ulaşılabilmektedir. Bilgiler küçücük aygıtlarda taşınabilmektedir, kullandığımız cep telefonları birer bilgisayar görevini yerine getirmektedir.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Teknolojik gelişmelerle birlikte bilgi kaynakları da çeşitlenmiştir.
B) Selim akıl, doğru haber, salim duyular bilgi kaynaklarındandır.
C) Doğru haber kaynaklarının içerisinde Kur'an ve peygamberin sünneti de yer alır.
D) İnternetten öğrendiğimiz her bilgi, İslam bilgi kaynaklarından doğru haber içerisine girer.
E) Bilgisayarlar ve cep telefonları günümüzde birer bilgi kaynağıdır.

BENZER MANTIKTA 2022 MSÜ, 2023 MSÜ'de soruldu.

BİLSEN YETER

İslam İnancında İmanın Mahiyeti

- ✓ İman; sözlükte inanmak tasdik etmek, emniyette olmak, güvende olmak anlamına gelir.
- ✓ Dinî anlamı kişinin Allah'ın varlığını, birliğini, sıfatlarını, peygamberlerini, ahiret gününü ve bunlardan başka iman edilmesi gereken şeyleri kalp ile tasdik edip dil ile söylemesi anlamına gelir.
- ✓ İman; nitelik açısından tahkiki ve taklidi olmak üzere ikiye ayrılır.
- ✓ Taklidi iman; düşünmeden, anlamadan başkalarından ve atalarından gördüğü şekilde neden ve niçin diye sorgulamadan yapılan iman çeşididir.
- ✓ Tahkiki iman; delillere, bilgiye, araştırma ve kavramaya dayalı imana denir.

K KILAVUZ SORU

Aşağıdakilerden hangisi taklidi imanın tanımıyla ilgilidir?

A) Allah'a zatı ve sıfatları ile birlikte inanmaktır.
B) Tüm peygamberlerin sıfatları ile beraber inanmaktır.
C) İman esaslarını delilleriyle ve ayrıntıları ile araştırıp inanmaktır.
D) İnanılacak şeylere kısa yoldan ve toptan inanmak demektir.
E) Düşünmeden, anlamadan, başkalarından ve atalarından gördüğü şekilde nedenini sorgulamadan inanmaktır.

M AROMAT MODELİ

İman, açıkta yanan bir lambaya benzer. Lambanın sönmemesi için cam fanus ile korunması gerekir. Eğer bu şekilde korunmaz, açıkta yanmaya devam ederse hafif bir rüzgârın etkisiyle sönebilir. İman da kalbimizde yanan bir ışıktır. Koruyucusu ibadetlerdir. Namaz, oruç ve diğer ibadetleri yapmakla hem Allah'a karşı borçlu olduğumuz görevleri yerine getirmiş oluruz hem de imanımızı korumuş oluruz.

Bu parçada verilenler imanın hangi boyutuyla olan ilişkisine örnektir?

A) İman - Tasdik ilişkisi B) İman - İkrar ilişkisi
C) İman - Amel ilişkisi D) İman - Tahkik ilişkisi
E) İman - Taklit İlişkisi

BENZER MANTIKTA 2023 MSÜ'de soruldu.

BİLSEN YETER

İnanılması Gereken İman Esasları

- ✓ Allah'a iman
- ✓ Kitaplara iman, peygamberlere iman, meleklere iman
- ✓ Kadere iman
- ✓ Ahirete iman
- ✓ İtikat: İslam'da inanç olarak bağlanmayı gerekli kıldığına inanılan inanç esaslarının bütünü
- ✓ Tevhit: Birlemek
- ✓ İhlas: Samimi içten olmak
- ✓ Hidayet: Doğruyu bulmak
- ✓ İhsan: Bir davranışı en güzel biçimde yapmak

K KILAVUZ SORU

"Allah'a, meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine, ahiret gününe, öldükten sonra dirileceğine, kadere, hayra ve şerre iman etmendir." (Hadis-i Şerif)

Bu hadiste tarifi yapılan kavram aşağıdakilerin hangisidir?

A) İhlas B) İtikat C) Hidayet
D) Tevhid E) İhsan

M AROMAT MODELİ

"Ey iman edenler! Allah'a, peygamberine, peygamberine indirdiği kitaba ve daha önce indirdiği kitaba iman edin. Allah'ı, meleklerini, kitaplarını, peygamberlerini ve âhiret gününü inkâr eden kimse iyice sapıtmıştır." (Nisa, 136)

Bu ayet aşağıdakilerden hangisi ile ilişkilendirilir?

A) Taklidi iman
B) İman - İkrar ilişkisi
C) Tahkiki iman
D) İman - İnkâr ilişkisi
E) İman - Tasdik iliskisi

BENZER MANTIKTA 2023 TYT, 2023 MSÜ'de soruldu.

Kılavuz-B Model-D

BİLSEN YETER

Dinin Tanımı ve Kaynağı

- ✓ İslam alimlerinin din tanımları:
  - › Seyyid Şerif Cürcânî'ye göre din, akıl sahiplerini peygamberlerin bildirdiği şeyleri kabule çağıran ilahi bir düzenlemedir.
  - › Tehânevî'nin görüşüne göre din, akıl sahiplerini kendi iradeleriyle bu dünyada ve öte dünyada kurtuluşa yönlendirir.
  - › Ahmet Hamdi Akseki'nin görüşüne göre din, Allah'ın peygamberleri aracılığıyla gönderdiği ve akıl sahibi şuurlu insanları kendi hür irade ve arzularıyla hayırlı olan şeylere yönlendiren ilahi kanunlar bütünüdür.

K KILAVUZ SORU

Din, Allah'ın peygamberler aracıyla gönderdiği ve akıl sahibi şuurlu insanları kendi hür irade ve arzularıyla hayırlı olan şeylere yönlendiren ilahi kanunlardır. (Ahmet Hamdi Akseki)

Yukarıdaki verilen din tanımına göre dinin kaynağı aşağıdakilerden hangisidir?

A) İnsan B) İnsan ve doğa
C) Peygamberler D) Allah
E) Evliyalar

aromat+

M AROMAT MODELİ

"Biz Nûh'a ve ondan sonra gelen peygamberlere vahyettiğimiz gibi sana da vahyettik. Ve İbrâhim'e, İsmâil'e, İshak'a, Ya'kûb'a, torunlara, Îsâ'ya, Eyyûb'a, Yûnus'a, Hârûn'a ve Süleyman'a vahyettik. Dâvûd'a da Zebûr'u verdik." (Nisa, 163)

"(Resulüm!) Sana da kendisinden önceki kitapları tasdik edici ve onları denetleyici olarak bu kitabı hak ile indirdik. Artık aralarında Allah'ın indirdiği ile hükmet. Sana gelen bu gerçeği bırakıp da onların isteklerine uyma. Her birinize bir şeriat ve bir yol yöntem verdik." (Maide, 48)

Yukarıdaki ayetlerde verilmek istenen asıl mesaj aşağıdakilerden hangisidir?

A) Hz. Nuh'un son peygamber olmadığı, ondan sonra da peygamberlerin gönderildiği
B) Hz. Davud'a Zebur'un verilmesi
C) Kur'an'dan önce de kutsal kitapların gönderildiği
D) Hz. Muhammed'e Kur'an'ın gönderildiği
E) Dinin kaynağının vahiy yani Allah olduğu

BENZER MANTIKTA 2020 MSÜ'de soruldu.

Kılavuz-D Model-E

BİLSEN YETER

İnsan Doğası ve Din

- ✓ İnsan, maddi ve manevi yönü olan bir varlıktır.
- ✓ İnsan, maddi ve manevi yönü ruhu ve bedeni ile bir bütündür.
- ✓ İnsanın hem ruh hem de beden ihtiyaçları vardır. Bu ihtiyaçlardan birini ihmal etmek veya ertelemek, olumsuz etkilenmeye sebep olur.
- ✓ İnsanın manevi ihtiyaçlarından birisi de inanma ihtiyacıdır.

K KILAVUZ SORU

Aşağıdakilerden hangisi insanın maddi ve manevi ihtiyaçları arasına girmez?

A) Yemek yemek
B) Giyinmek
C) İnanma ihtiyacı
D) Sevilmek
E) Yalan söylemek

M AROMAT MODELİ

İnsanla yaşıt olan din, insanın doğumundan ölümüne kadar hayatının her evresini kuşatan evrensel bir olgudur. İnsan var olduğu ilk günden beri yüce bir varlığa yönelme, ona inanma ve ondan yardım dileme ihtiyacı hissetmiştir. Bu nedenle din, tarihin bütün devirlerinde ve toplumlarda daima var olan evrensel ve köklü biri kurumdur. Din insanın ruhuna hitap eden, manevi ihtiyaçlarını gidermeyi hedef alan ve yaratılışında bulunan doğal bir ihtiyaçtır. Bu duruma fıtrat adı verilmektedir.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Din evrensel ve köklü bir kurumdur.
B) Din insanın manevi ihtiyaçlarını karşılamak için vardır.
C) Din duygusu fıtrattandır.
D) Din insanlıkla aynı yaştadır.
E) Din insanın bedeni ve maddi ihtiyaçlarını karşılayan bir olgudur.

BENZER MANTIKTA 2021 MSÜ'de soruldu.

BİLSEN YETER

İman ve İslam İlişkisi

- ✓ İman bir kimsenin şüphe duymaksızın bir şeyi tasdik ve kabul etmesi onaylaması doğrulaması anlamına gelir. İman ile İslam'ın ilişkisi tasdik ve teslimiyet kavramlarının ikisinin de olması ile başlar. İman, kalbin tasdik etmesi; İslam ise amel ve davranışlarda bu tasdiğin eyleme taşınarak görünür kılınmasıdır.
- ✓ İslam inanç esaslarının özellikleri:
  - › Fıtrata uygun açık, anlaşılır, aklı selim tarafından kabul edilir.
  - › İnsan ürünü ve dogmatik değil, vahiy kaynaklıdır.
  - › İman esaslarında hür irade ve tercihi vardır, zorlama yoktur.
  - › İslam iman esasları bir bütündür, bölünme kabul etmez.

K KILAVUZ SORU

İslam'da iman esasları Kur'an-ı Kerim ve hadislerden çıkarılmıştır. Bütünlük arz eder, iman esaslarında zorlama yoktur, açık ve sadedir. Zamana ve mekâna, kişi ve toplumlara göre değişmez; daima sabit kalır.

Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisi iman esasları içerisinde yer almaz?

A) İslam inanç esasları görecelidir.
B) İslam inanç esasları açık ve sadedir.
C) İslam inanç esaslarında zorlama yoktur.
D) İslam inanç esaslarında hür tercihe dayanır.
E) İslam inanç esasları bir bütündür, bölünme kabul etmez.

aromat+

M AROMAT MODELİ

Hz. Adem'den beri bütün peygamberlerin tebliğ ettiği ve temelinde tevhidin yer aldığı İslam inanç esaslarının temel özellikleri, Kur'an-ı Kerim ve hadislerden çıkarılmıştır.

Buna göre aşağıdaki ayetlerden hangisi farklı bir özelliktedir?

A) "Ve de ki: Gerçek, rabbinizden gelendir. Artık dileyen iman etsin dileyen inkâr etsin." (Kehf, 29)
B) "O, Nûh'a buyurduklarını, sana vahyettiklerimizi, İbrâhim'e, Mûsâ'ya ve Îsâ'ya buyurduklarımızı size din kıldı ki o dini ayakta tutasınız, o konuda ayrılığa düşmeyesiniz." (Şura, 13)
C) "Eğer yerde ve gökte Allah'tan başka tanrılar bulunsaydı kesinlikle yerin göğün düzeni bozulurdu. Demek ki arşın rabbi olan Allah, onların yakıştırdıkları sıfatlardan münezzehtir." (Enbiya, 22)
D) "Yoksa siz kitabın bir kısmına inanıp bir kısmını inkâr mı ediyorsunuz? İçinizden bu şekilde davranan birinin dünya hayatındaki cezası ancak rezil rüsvâ olmaktır." (Bakara, 85)
E) "O halde sen hanîf olarak bütün varlığınla dine, Allah insanları hangi fıtrat üzere yaratmışsa ona yönel! Allah'ın yaratmasında değişme olmaz. İşte doğru din budur; fakat insanların çoğu bilmezler." (Rum, 30)

BENZER MANTIKTA 2023 TYT'de soruldu.

BİLSEN YETER

İmanın Geçerliliğinin Şartları

- ✓ İmanda şüphe olmamalıdır.
- ✓ İman edilmesi gereken hususların hepsine inanılmalı, tamamı bir bütünlük içinde kabul edilmelidir.
- ✓ İlahi azabın geldiğini ve yaşamanın mümkün olmadığını görüp anlayınca veya can boğaza dayanınca yapılan imanın geçerliliği yoktur.
- ✓ İmana şirk karıştırılmamalıdır.
- ✓ Kur'an ayetleri ve dinî hükümler alay konusu edilmemelidir.
- ✓ Mümin kişi, yüce Allah'ın rahmetinden ne ümitsiz ne de emin olmalıdır.

K KILAVUZ SORU

İslam'da imanın geçerli olabilmesi ve kişiyi ahirette ebedî kurtuluşa götürebilmesi için bazı şartlar gerekmektedir. Kişi bu şartlara uyduğu takdirde hem dünyada hem ahirette kazançlı çıkacaktır.

Aşağıdakilerin hangisi imanın geçerli olabilmesi için gerekli şartlardan biri <u>değildir</u>?

A) Kur'an'ın ayetleriyle alay konusu edilmemelidir.
B) İmana şirk karıştırılmamalıdır.
C) Kendine güvenip cennete girerim düşüncesini taşımalıdır.
D) Allah'ın rahmetinden ne ümit kesmeli ne de emin olunmalıdır.
E) İmanda şüpheye yer verilmemelidir.

M AROMAT MODELİ

"Allah bana hitaben 'Git, ümmetinden olup da kalbinde hardal tanesi kadar iman bulduğun kimseyi cennete koyup yerleştir.' diyecek; ben de gidip kalbinde hardal tanesi kadar iman bulduğum kimseleri alıp cennete götüreceğim. Ve artık Allah insanların hesabını bitirir..." (Müsned)

Bu hadise göre iman ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) İman kalbin tasdikidir.
B) İman dilin ikrarıdır.
C) İman için bilgi yeterlidir.
D) İman amelden ibarettir.
E) İman kalbin nurudur.

BENZER MANTIKTA 2023 MSÜ'de soruldu.

Kılavuz-C Model-A

BİLSEN YETER

İslam Medeniyeti ve Özellikleri

- ✓ Evrensel değerlere vurgu yapan vahye dayanır. Evrenseldir, insan merkezlidir, sentezler bütünüdür. Barındırdığı farklı kültürleri yok etmez, korur, sömürgeci değildir.
- ✓ Ahlakiliği ve adaleti ön planda tutar.

K KILAVUZ SORU

Her medeniyetin kendine özgü kaynakları vardır.

İslam medeniyetinin doğuşunda da etkili olan en önemli kaynak aşağıdakilerden hangisidir?

A) Vahiy
B) Selim akıl
C) Siyaset
D) Örf ve adetler
E) Ekonomi

aromat+

M AROMAT MODELİ

İslam medeniyeti insanların ırk, dil, din, örf, adet yaşadığı coğrafya ve kültürel ortamlarını merkeze alan bir düşünce yapısı geliştirmiştir. Zira bir toplumun insanlık için zenginlik olan kendine özgü sosyal ve kültürel değerleri vardır. Bu bağlamda İslam kültür ve medeniyetinin temel kaynağı olan Kur'an-ı Kerim; farklı din kültürü, renk, coğrafya ve ekonomik güce sahip olarak "insan olmak" paydasında, bir dünya inşa etmek zorunda olduğumuza dikkat çekmiştir.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) İslam medeniyeti kendi içerisindeki farklı kültürleri de korur, yok etmez, sömürgeci değildir.
B) İslam medeniyeti sosyal ve kültürel değerleri sentezleyerek birlikte yaşamayı amaçlar.
C) İslam medeniyeti temel adalet anlayışıyla birlikte yaşamayı amaçlar.
D) İslam medeniyetinin değerler sistemine göre aynı coğrafyada yaşayan insanların inançları farklı da olsa refah ve huzur içinde yaşamaları sağlanmıştır.
E) Farklı dil, din kültürü ve coğrafyalardaki insanların aynı medeniyet içerisinde yaşaması birbirlerini ötekileştirerek mümkündür.

BENZER MANTIKTA 2020 MSÜ'de soruldu.

Kılavuz-A Model-E

BİLSEN YETER

İslam Medeniyetinin Farklı Coğrafyalardaki İzleri - I

- ✓ Hicaz Bölgesi: Mekke ve Medine şehirlerinin içinde bulunduğu bölgedir.
- ✓ Kudüs ve Çevresi: Hz. İbrahim, Hz. İshak, Hz. Yakup, Hz. İsa'yı ilgilendiren şehirdir. İsra ve Miraç olayı burada gerçekleşmiştir. Esenlik şehri olarak bilinir.
- ✓ Şam Bağdat Bölgesi: Nizamiye Medreseleri ve Beyt'ül Hikme döneme damga vurmuştur.
- ✓ İran, Horasan, Türkistan, Maveraünnehir Bölgesi: Horasan, Nişabur, Belh, Türklerin yurdu Türkistan, Seyhun ve Ceyhun nehirleri arasında kalan bölge Maveraünnehir bölgesidir.

K KILAVUZ SORU

Gece yolculuğu anlamına gelen İsra, Hz. peygamberin geceleyin Mescid-i Haram'dan Mescid-i Aksa'ya götürülmesini ifade eder. Miraç ise Mescid-i Aksa'dan Sidretü-l Münteha'ya kadar olan yükselişi ifade eder.

Mekke devrinin 11. yılında meydana gelen bu olayın gerçekleştiği Mescid-i Aksa hangi bölgededir?

A) Şam - Bağdat Bölgesi
B) Horasan Bölgesi
C) Kudüs ve çevresi
D) Balkanlar
E) Hicaz Bölgesi

M AROMAT MODELİ

Orta Asya'da Seyhun ve Ceyhun Nehirleri arasında kalan bölgeye nehrin diğer yakası anlamına gelen Maveraünnehir adı verilmiştir. Diğer bir yer olarak Türklerin yurdu, memleketi anlamına gelen Türkistan; Orta Asya'nın merkezinde yer almakta ve bu bölgede birçok Türk boyuna rastlanmaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi içerisinde birçok mutasavvıf ve ilim adamı yetişmiş olan Türkistan ve Maveraünnehir Bölgesi ülkelerinden biri değildir?

A) Kazakistan
B) Afganistan
C) Özbekistan
D) Pakistan
E) Kırgızistan

BENZER MANTIKTA 2021 TYT'de soruldu.

Kılavuz-C Model-D

BİLSEN YETER

İslam Medeniyetinin Farklı Coğrafyalardaki İzleri - II

- ✓ Hint alt kıtası: En çok Müslümanın yaşadığı Hindistan, Endonezya ve Pakistan burada bulunur.
- ✓ Anadolu ve Balkanlar: Malazgirt zaferi ile kapılarını Türklere açmıştır.

K KILAVUZ SORU

İslam medeniyetinin büyük izleri olan bu topraklarda pek çok alim, şair, sufi yetişmiştir. Bunlardan Hacı Bektaş Veli, Yunus Emre, Aziz Mahmut Hüdayi, Mehmet Akif Ersoy, Elmalı Hamdi Yazır başlıcalarıdır.

Sultan Alparslan'ın Malazgirt Zaferi ile kapılarını açtığı bölge aşağıdakilerden hangisidir?

A) Balkanlar Bölgesi
B) Anadolu Bölgesi
C) Endülüs Bölgesi
D) Hicaz Bölgesi
E) Bağdat Bölgesi

aromat+

M AROMAT MODELİ

Balkanlarda çok farklı dinî ve etki etnik yapılara sahip toplumlar uzun bir tarihî süreçte birlikte yaşamış ve bölgeye birçok medeniyet arasında köprü vazifesi görmüştür. Balkanlar, İslam medeniyeti ile Osmanlı devleti kurulduktan sonra Türk boylarının buralara yerleştirilmesi ile tanışmıştır. Osmanlı Devleti kısa sürede burayı etkisini altına almıştır. Osmanlıların balkanlardaki bu başarısının arka planında uyguladıkları millet sistemi ile asırlarca burada uyum içerisinde yaşamışlardır. Millet sistemi sayesinde Hristiyan bölgeleri ve diğer bölgelerde kültürel ve dinî Yapı korunmuş, herhangi bir asimilasyona ya da zorla ırk ve din değiştirme faaliyeti yaşanmamıştır.

Bu parçadan İslam medeniyeti ile ilgili aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

A) Adaleti gözeten bir medeniyet sistemidir.
B) Din ve vicdan özgürlüğü esastır.
C) İnsan iradesine saygı ve hoşgörü esastır.
D) Sentezleme ve ayrıştırma esastır.
E) İslam medeniyeti Balkan medeniyetlerinin kültür ve dinî yapılarını korumuştur.

BENZER MANTIKTA 2021 TYT, 2022 TYT'de soruldu.

Kılavuz-B Model-D

@KUASARDENEME

BİLSEN YETER

İslam Medeniyetinin Farklı Coğrafyalardaki İzleri - III

- ✓ Kuzey Afrika: (Mısır ve Magrip) Ezher üniversitesi burada bulunur. Kahire, Mısır'ın başkentidir.
- ✓ Endülüs: Portekiz ve İspanya'ya "Endülüs" adı verilmiştir.

K KILAVUZ SORU

- Kuzey Afrika Bölgesi'nin en önemli havzalarından biridir.
- Burada bulunan Kahire, İslam kültür merkezlerindendir.
- Ünlü Ezher Üniversitesi burada bulunur.

Verilen bu bilgilere göre Kuzey Afrika kıtasında bulunan bu ülke aşağıdakilerden hangisidir?

A) Libya B) Fas C) Cezayir
D) Mısır E) Tunus

M AROMAT MODELİ

- İspanya İber Yarımadası'nda 8. asırdan itibaren arapların etkisi altında olan bölgeye verilen isimdir.
- Burada pek çok alim yetişmiştir. Bunlardan bazıları İbni Hazm, İbni Tufeyl, İbni Bacce ve İbni Rüşd'tür.
- En önemli şehirleri Kurtuba ve Gırnata'dır.
- Burada İslam medeniyetinin izlerini taşıyan El Hamra Sarayı bulunur.

Verilen bilgilere göre İslam medeniyetinin izlerini taşıyan bu bölge aşağıdakilerden hangisidir?

A) Kuzey Afrika B) Endülüs
C) Balkanlar D) Hicaz
E) Hint Alt Kıtası

BENZER MANTIKTA 2022 TYT'de soruldu.

BİLSEN YETER

Kur'an-ı Kerim'de Gençler

- ✓ Meryem → iffeti edebi hayatı ve takvası
- ✓ Hz. İbrahim → tefekkürü
- ✓ Hz. Yusuf → iffeti ve sabrı
- ✓ Hz. Musa → iffet ve hayatı
- ✓ Ashab-ı Kehf → Allah inancında ısrarcı olmaları
- ✓ Habil → sorumluluk
- ✓ İsmail → teslimiyet

K KILAVUZ SORU

"Babacığım sana buyurulanı yap, inşallah beni sabredenlerden biri olarak bulacaksın; her ikisi de (ilahi buyruğa)teslim olunca ve babası onu yüzüstü yatırınca ey İbrahim! diye seslendik, tamam rüyanı gerçekleştirmiş oldun, işte iyileri biz böyle ödüllendiririz. Bu kesinlikle apaçık bir imtihandı. Biz oğlunun canına bedel olarak ona iri bir kurbanlık verdik". (Saffat 102, 107) Ayette belirtildiği üzere Hz. İbrahim ve genç oğlu, Allah'a teslimiyetin güzel bir örneğini göstermişlerdir.

Aşağıdakilerden hangisi Kur'an'da bahsedilen Hz. İbrahim'in genç oğludur?

A) Hz. Yusuf B) Hz. Ali
C) Hz. İsmail D) Hz. İshak
E) Hz. Musa

M AROMAT MODELİ

- Kur'an-ı Kerim'de örnek verilen gençlerdendir.
- Kardeşleri tarafından kuyuya atılmıştır.
- Köle tüccarları tarafından Mısır'da köle olarak satılmıştır.
- Delikanlılık çağında iftiraya uğramış senelerce hapiste yatmıştır.
- İffeti ve namusuyla gençlere örnek olmuştur.

Yukarıda bahsedilen Hz. Yakup Aleyhisselam'ın oğlu olan genç peygamber aşağıdakilerden hangisidir?

A) Hz. İsmail B) Hz. Yusuf
C) Hz. Yunus D) Hz. Yuşa
E) Hz. Musa

BENZER MANTIKTA 2023 MSÜ'de soruldu.

BİLSEN YETER

Bir Genç Olarak Hz. Muhammed

- ✓ Mekke'de miladi 571 yılında doğmuştur.
- ✓ Babası Abdullah o doğmadan, annesi Amine ise 6 yaşında vefat etmiştir. Gençliğinde adaleti sağlamak için hılful-fudula katılmıştır.
- ✓ Lakabı el-emindir; dürüst, adil, güvenilir, ölçülü bir gençtir.

K KILAVUZ SORU

Allah'ın insanlığa gönderdiği son elçi, son peygamber olan ve kendisine Kur'an-ı Kerim gönderilen Hz. Muhammed'in (sav) annesi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Safiye B) Amine

C) Hz. Fatıma D) Hz. Aişe

E) Hz. Esma

M AROMAT MODELİ

Hz Ali şöyle buyuruyor: "Bir gün Hz. Resulullah ayaklarının üzerine yorgan örtmüş ve istirahate çekilmişti. Bu arada Hasan su istedi. Resulullah hemen yerinden fırladı ve devemizden bir kaba süt sağıp onu Hasan'a verdi bunu gören Hüseyin yerinden fırlayıp sütü almak istedi; ama Resulullah ona mani olup sütü Hasan'a verdi. Bu arada durumu seyretmekte olan Fatıma: "Ya Resulallah Hasan'ı daha çok seviyorsun." dedi. Resulullah cevaben buyurdular ki: hayır öyle değildir. Benim Hasan'ı savunmamın sebebi öncelik onun hakkı olduğu içindir, çünkü o daha önce suyu istemişti, sıraya riayet etmek gerekir. Yoksa kıyamet günü ben, sen, bu ikisi ve şu yerde yatan (Ali) hepimiz bir mekanda olacağız." buyurdu.

Bu olay peygamberimizin hangi ahlaki özelliğini ortaya koyar?

A) Güvenilir oluşu B) Merhametli oluşu

C) Şefkatli oluşu D) Adaletli oluşu

E) Cömert oluşu

BENZER MANTIKTA 2019 TYT, 2020 TYT, 2020 MSÜ, 2021 MSÜ, 2023 MSÜ, 2024 MSÜ'de soruldu.

Kılavuz-B Model-D

BİLSEN YETER

Hz. Muhammed ve Gençler
Genç Yaşında İslamı Kabul Edenler

- ✓ Hz. Ali - 10 yaşında
- ✓ Hz. Zeyd bin Harise - 15 yaşında
- ✓ Hz. Erkam bin Erkam
- ✓ Hz. Musab bin Umeyr - 20 yaşında
- ✓ Hz. Ömer - 25 yaşında
- ✓ Hz. Ayşe, Hz. Esma, Hz. Fatıma genç yaşlarında Müslüman olmuşlardır.

K KILAVUZ SORU

- Hz. Muhammed'in(sav) kızı ve soyunu devam ettiren tek çocuğudur.
- Hz. Hasan ve Hüseyin'in annesidir.
- Hz. Ali'nin hanımıdır, Uhud Savaşı'na katılmış yaralıları tedavi etmiştir.

Yukarıda bahsedilen ve genç yaşında Müslüman olan bu kişi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Hz. Aişe B) Hz. Zeynep C) Hz. Fatıma

D) Hz. Esma E) Hz. Ümmü Gülsüm

M AROMAT MODELİ

"Ağaç yaşken eğilir." atasözünde de ifade ettiği gibi gençlik, karakterin şekillendiği pek ehemmiyetli bir dönemdir. Gençlik çalışkanlık, zindelik, cesaret, heyecan ve kuvvet mevsimi olması sebebiyle ayrı bir kıymet taşımaktadır. Gençliğin bu kıymet ve enerjisini çok iyi takdir eden Hz. Peygamber, risalet vazifesinin ilk günlerinden itibaren gençlerle yakından ilgilenmiştir. Bu yakın alakayı da her insanın ayrı bir karakter idrak seviyesi ve kabiliyeti olduğu hakikatini dikkate alarak gerçekleştirmiştir. Bu suretle efendimiz, alakadar olduğu gençlerin öncelikle karakter ve kabiliyetlerini tespit etmiş, daha sonra onlarla kendi gönlü arasında samimi ve derin bir muhabbet bağı tesis etmiştir. Bu sayede onları nebevi terbiyesiyle yetiştirip İslam dünyasının yıldız şahsiyetleri hâline getirmiştir.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Hz. Peygamber gençlere ayrı bir önem ve değer vermiştir.
B) Gençlik dönemi kişilik ve karakter oturmasında çok önemli bir zaman dilimidir.
C) Her insanın kendine özgü yetenek ve kabiliyetleri vardır.
D) Hz. Peygamber gençlere, yetenek ve kabiliyetlerini olduğundan fazla göstererek onların gönlünü kazanmaya çalışmıştır .
E) Hz. Peygamber'in yetiştirdiği gençlik İslam dünyasında rol model olmayı başarmıştır.

BENZER MANTIKTA 2018 TYT, 2019 TYT, 2023 TYT, 2018 MSÜ, 2019 MSÜ, 2020 MSÜ, 2021 MSÜ, 2023 MSÜ, 2024 MSÜ'de soruldu.

Kılavuz-C Model-D

@KUASARDENEME

BİLSEN YETER

Bazı Genç Sahabeler

- ✓ Hz. Ali, bilge ve kahraman bir gençtir.
- ✓ Hz. Erkam bin Ebul Erkam, genç bir davetçidir.
- ✓ Musab bin Umeyr, genç bir öğretmendir.
- ✓ Usame bin Zeyt, genç bir komutandır.
- ✓ Muaz bin Cebel, genç bir yöneticidir.
- ✓ Hz. Fatıma, genç bir annedir.
- ✓ Hz. Ayşe, genç bir alimdir.
- ✓ Cafer bin Ebu Talip, Habeş kralının huzurunda bir gençtir.
- ✓ Esma binti Ebubekir, sorumluluk sahibi genç bir kızdır ve Hz. Ebubekir'in kızıdır.

K KILAVUZ SORU

İslam'ın ilk mücadele yıllarında birçok zorluk ve zorbalıklara karşı yüce Allah'ın yolundan ve Hz. Muhammed'in yanından ayrılmayan bazı gençler ve öne çıkan özellikleri aşağıda verilmiştir.

Buna göre aşağıdaki eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?

A) Muaz bin Cebel - genç bir yönetici
B) Hz. Aişe - genç bir alim
C) Musab bin Umeyr - genç bir öğretmen
D) Hz. Ali - Bilge ve kahraman bir genç
E) Erkam bin Erkam - Genç bir komutan

M AROMAT MODELİ

"Allahu Teala gençliğini Allah'a itaat yolunda geçiren genci sever." (Hadis-i Şerif)
"Verilen kimseyi Allahu Teala kendi gölgesinden başka gölge bulunmayan kıyamet gününde arşının gölgesi altında barındıracaktır. Bunlardan biri de ibadet ederek yetişen gençtir." (Hadis-i Şerif)
"Allah çocukça(laubali)davranışları olmayan hayra yönelip heva ve hevesi terk eden, vakar sahibi, olgun genci sever." (Hadis-i Şerif)

Bu hadislerde verilmek istenen asıl mesaj aşağıdakilerden hangisidir?

A) Hayat içerisinde gençliğin önemli bir zaman dilimi olduğu
B) Allah katında olgun ve vakarlı gencin sevildiği
C) Kıyamet gününün dehşeti
D) Gençlik yıllarını Allah'a kulluk ederek geçirmenin mükafatının büyük olacağı
E) İbadet etmenin önemli olduğu

BENZER MANTIKTA 2021 MSÜ'de soruldu.

BİLSEN YETER

Dinî Yorum Farklılıklarının Sebepleri

- ✓ Din ve din anlayışı: Din tek iken din anlayışı birden çok olabilir çünkü din vahye dayanırken din anlayışı insanların algılarına göre değişiklik gösterir .
- ✓ Din değişmez ancak din anlayışı değişebilir.
- ✓ Dinin yanlış anlaşılmasından kaynaklanan sorunlar, dine mal edilemez.

K KILAVUZ SORU

Yollar ne kadar çeşitli ise de gaye birdir. Görmüyor musun ki? Kabe'ye giden ne çok yol vardır. Bazısının yolu Rum'dan, bazısının Şam'dan, bazısının Acem'den, bazısının Çin'den bazısının da deniz yolundan Hint ve Yemen'dendir. (Mevlana)

Mevlana'ya ait bu sözle aşağıdakilerden hangisi vurgulanmıştır?

A) Bir yere varmak için sadece tek bir yol yoktur.
B) Bütün yollar Allah'ın yoluna çıkar.
C) Kabe'ye giden yol çok çeşitlidir.
D) Dünyanın dört bir yanından Kabe'ye yollar vardır.
E) Çin, Acem Hint ve Yemen, Kabe'ye gider.

aromat+

M AROMAT MODELİ

Din, Allah tarafından vahiy yoluyla gönderilen insanları kendi özgür iradeleriyle iyiye doğru ya yüceltmeyi amaçlayan ilahi kurallar bütünüdür. Din anlayışı ise mesajların insanlar tarafından içinde bulundukları şartlara göre algılanma ve yorumlanma biçimlerini ifade eder.

Verilen bu parçaya bakılarak din ve din anlayışı üzerine aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Dinî yorumların farklılıkları insanın algılarından ve içinde bulundukları şartlardan kaynaklanır.
B) Din Allah tarafından gönderilen kurallar bütünüdür.
C) Dinin amacı insanları iyiye ve doğruya yöneltmektir.
D) Dinî mesajlar insanlar tarafından yanlış anlaşılmaya müsaittir.
E) Dinî seçme ve yaşama noktasında insanlar iradeleriyle hareket ederler.

BENZER MANTIKTA 2021 MSÜ'de soruldu.

BİLSEN YETER

Dinî Yorum Farklılıklarının Sebepleri

✓ Dinî yorum farklılıklarının sebepleri: insan faktörü, sosyal ortam, kültürel ortam, coğrafi ortam, siyasi ortam, dinî metinlere yaklaşım ve onları yorumlamadır.

K KILAVUZ SORU

İslam bilginleri çağın koşulları, bilimsel gelişmeler ve toplumun ihtiyaçları doğrultusunda Kur'an'ı ve sünneti her dönemde incelediler.

Aşağıdakilerden hangisi dinî yorum farklılıklarının sebeplerinden biri değildir?

A) İnsan faktörü
B) Sosyal ortam
C) Siyasi ortam
D) Astrolojik ortam
E) Kültürel ortam

M AROMAT MODELİ

Dinî yorum farklılıklarının nedenlerinden biri kültürel sebeplerdir. Din, bir toplum ve kültür içinde yaşanır. Her toplumun kendine özgü bir kültürü vardır. İslam dininin temel ilkelerinde farklılıklar olmasa da Kur'an-ı Kerim ayetlerinin ve Hz. Muhammed'in sünnetinin anlaşılıp yorumlanmasında yorumlayanın içinde yaşadığı kültürün büyük etkisi vardır. Bugün dünyada farklı kültürlerden İslam'ı benimsemiş olan insanlar vardır. Ancak bunların İslam'ı anlama ve yaşam biçimleri birbirinden farklıdır.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) İnsanın içinde yaşadığı kültürün etkisiyle İslam dininin temel ilkelerinde farklılıklar ortaya çıkabilir.
B) Kültürel sebeplerin dinin yorumlanmasında etkisi büyüktür.
C) Bir Türk'ün, bir Arap'ın bir Endonezyalı'nın kültürü birbirinden farklı olduğu için temel ilkeler hariç Kur'an'ın ve hadislerin yorumlanmasında ve yaşanmasında farklılıklar olabilir.
D) İslam'ın temel ilkeleri kültürlere göre değişemez.
E) Din toplumların kültürleri içinde yaşanır.

BENZER MANTIKTA 2023 TYT'de soruldu.

BİLSEN YETER

Dinî Yorumlarla İlgili Bazı Kavramlar

- Mezhep
- Fırka
- İtikad
- Fıkıh

✓ Mezhep; fıkhi inanç ve ibadetler konusunda oluşumlara verilen isimdir. Fırka; siyasi ve itikadi mezhepler için kullanılan terimdir. İtikad; İslam dininin inanç esaslarına verilen isimdir. Fıkıh; Kişinin günlük hayatta ve ahirette yararına ve zararına olan şeyleri bilmesine denir.

K KILAVUZ SORU

I. Mezhep: Siyasi ve itikadi oluşumlara verilen addır.
II. İtikat: İslam dininin inanç esaslarına verilen isimdir.
III. Fırka: Fıkhi inanç ve ibadetler konusundaki oluşumlara verilen addır.
IV. Fıkıh: Kişinin günlük hayatta ve ahirette yararına ve zararına olan şeyleri bilmesine denir.

Yukarıda verilen tanımlardan hangileri yanlıştır?

A) Yalnız I
B) I ve II
C) I ve III
D) III ve IV
E) II, III ve IV

aromat+

M AROMAT MODELİ

I. Dinî konuları yorumlamak bir uzmanlık işidir.
II. Herkesin din ile ilgili bir görüşü olabilir yani yorum yapabilir.
III. İslam bilginlerinin yaptıkları yorumlar dinin ana kaynakları olan Kur'an ve sünnete dayanarak yapılan yorumlardır.
IV. Uzman kişiler tarafından yapılan yorumlar, İslam dininin temel ilkesine ilişkin değildir.

Buna göre İslam düşüncesindeki dinî yorumlarla ilgili yukarıda verilenlerden hangileri yanlıştır?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve II
D) II ve III
E) III ve IV

BENZER MANTIKTA 2020 TYT'de soruldu.

@KUASARDENEME

BİLSEN YETER

İslam Düşüncesinde İtikadi ve Siyasi Yorumlar

- ✓ İnanç ile ilgili tartışmaların sistemli hâle gelmesi ile oluşan ve yaygın olarak bilinen siyasi itikadi yorumlar, iki ana ekol hâlinde ortaya çıkar. Bunlar ehl-i sünnet ve şia ekolüdür.
- ✓ Ehl-i sünnet: Eşarilik ve Maturidilik mezheplerinden oluşur.
- ✓ Şia: İmamiye ve Zeydiyye mezheplerinden oluşur.

K KILAVUZ SORU

- Sünni ekolü olarak isimlendirilir.
- Kur'an'ı ve sünneti ve sahabeyi rehber edinenler olarak tanımlanır.
- Maturidilik ve Eşarilik temel mezheplerindendir.

Bu bilgilere göre günümüz dünya müslümanlarının %90'ından fazlasının mensup olduğu itikadi ve siyasi mezhep aşağıdakilerden hangisidir?

A) Şia
B) Eşarilik
C) Ehl-i sünnet
D) İmamiye
E) Hanefilik

M AROMAT MODELİ

- Peşinden gitmek, taraftar olmak, yardımcı olmak anlamlarına gelir.
- Hz. Ali'yi Hz. Muhammed'den sonra en faziletli insan olarak kabul ederler.
- İmametin Hz. Peygamber'den sonra Kur'an ve sünnetle Hz. Ali'ye verildiğini söylerler.
- İslam dünyasında önemli sayıda taraftarı olan bir itikadi mezheptir.

Günümüz Müslümanlarının yaklaşık %10'unu teşkil eden bu mezhep aşağıdakilerden hangisidir?

A) Maturidi
B) Ehl-i sünnet
C) Eşarilik
D) Şia
E) Zeydiyye

BENZER MANTIKTA 2020 MSÜ'de soruldu.

Kılavuz-C Model-D

BİLSEN YETER

İslam Düşüncesindeki Fıkhi Yorumlar ve Kurucuları: Günümüzde Mensubu Bulunan Başlıca Fıkhi Mezhepler

- ✓ Hanefilik: Numan bin Sabit.
- ✓ Malikilik: Malik bin Enes.
- ✓ Şafiilik: Muhammed bin İdris Eş-Şafiî.
- ✓ Hanbelilik: Ahmet bin Hanbel.
- ✓ Caferilik :İmam Caferi Sadık.

K KILAVUZ SORU

Aşağıda verilen günümüzde mensubu olan mezheplerden hangisi fıkhi mezheplerden biri değildir.

A) Hanefi
B) Maturidi
C) Hanbeli
D) Maliki
E) Şafilik

M AROMAT MODELİ

- Ehl-i sünnet içinde ilk sistemleşen fıkıh ekolüdür.
- Numan bin Sabit'in temel görüşlerini esas alır.
- Kurucusu İmam-ı Azam adıyla meşhur olmuştur.
- En önemli eseri Fıkhü'l-Ekber'dir.

Bu bilgilere bakılarak bahsedilen fıkhi mezhep aşağıdakilerden hangisidir?

A) Şafi
B) Hanefi
C) Hanbeli
D) Şia
E) Zeydiye

BENZER MANTIKTA 2020 MSÜ'de soruldu.

Kılavuz-B Model-B

BİLSEN YETER

İslam'da ibadet ve kapsamı

- ✓ Yüce Allah'a bağlılığın bir ifadesidir.
- ✓ Yüce Allah'ın iradesine boyun eğmektir.
- ✓ Yüce Allah'a teslim olmak ve her şeyin onun elinde olduğunu bilmektir.
- ✓ Yüce Allah'ın sınırsız hakimiyetini kabul etmenin bir simgesidir.
- ✓ Yüce Allah'ın emirlerine uyup yasaklarından kaçınmaktır.
- ✓ Dar anlamda ibadet: Dinî içerikli belli şekil ve şartlara bağlı davranışlar; namaz ,oruç, hac, kurban kesmek vb.
- ✓ Geniş anlamda ibadet: Allah'ın rızasını kazanmak niyetiyle yapılan bütün tutum ve davranışlar her türlü fiil, niyet düşünce ve söz; ibadet kapsamına girer.

K KILAVUZ SORU

I. Namaz
II. Şükretmek
III. Oruç
IV. Adaletli olmak
V. Anne babaya saygılı olmak

Yukarıdakilerden hangileri şekil ve şartlara bağlı ibadetlerden değildir?

A) I ve II B) I ve III C) I ve V
D) II, IV ve V E) III, IV ve V

M AROMAT MODELİ

İnsanlar; yüceltme, sevgi, sığınma, korku, acziyet, dünyevi menfaat elde etme, zarar ve sıkıntılardan kaçınma ve kurtuluşa erme gibi duygu ve etkenlerle başlangıçtan beri bir yüce varlığa veya çeşitli varlıklara inanmış ve inandıklarına uygun bazı söz ve davranışlarla kulluklarının gereğini yerine getirmiş yani ibadet etmiştir. Çünkü insan diğer canlılarda bulunmayan pek çok yetenekle donatılmış olmasına rağmen yine de iç ve dış sebeplerle acziyet sığınma ve yardım dileme duygularını devamlı hissetmiştir. İbadet; Allah'a tapınma, Tanrı'ya doğru sevgi dolu bir gayret, Tanrıdan uygun şeylerin istenmesi, Tanrı'nın teveccühünü kazanmak için yapılan ve saygı gösterme gibi değişik şekillerde tanımlanmıştır.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Yüce bir varlığa inanma ihtiyacı fıtrattandır.
B) İnanma ihtiyacı ve ibadet etmek isteği insanlarda dünyanın başlangıcından bu yana var olmuştur.
C) İnsan diğer canlılardan farklı olarak çok güçlü bir donanıma sahiptir; dolayısıyla sığınma, korku, acziyet gibi duygular onun için sorun teşkil etmez.
D) İbadet Allah'ı memnun etme ve ondan bir şeyler dileme ve isteme gayretidir.
E) İbadetler insanın bilinçle yaptığı eylemleridir.

BENZER MANTIKTA 2021 TYT, 2018 MSÜ'de soruldu.

BİLSEN YETER

İslam'da İbadetin Amacı ve Önemi

- ✓ Mükellefin bütün amellerinin temel amacı yüce Allah'ın rızasını kazanmak ve ibadetini ameli salih kapsamına ulaştırmak olmalıdır. Allah'ın insanın yapacağı amellere ibadetlere ihtiyacı bulunmamaktadır. İnsanoğlunun emir ve yasaklarına uymasının ona herhangi bir zararı olamaz. İbadet her şeyden önce Allah emrettiği ve Allah'ın sevgisini kazanmak için yapılmaktadır. İbadet: İnsanı Rab'bine yöneltir.
  - › Doğru yola ulaştırır.
  - › İyiliklere yönlendirir.
  - › Rabbine yaklaştırır, sıkıntılardan uzak tutar ümitsizlikten men eder.
  - › Ruhen yüceltir.
  - › Maddî dünya bağlarından kurtarır.
  - › Haramlardan uzak tutar, kötülüklerin esaretinden kurtarır.

K KILAVUZ SORU

Aşağıdakilerden hangisi ibadetin temel amaçlarından biri değildir?

A) Allah'ın nimetlerine şükretmek.
B) Yapılan bilinçli eylemlerle Allah'ı razı etmek.
C) Salih amellerle Allah'ın sevgisini kazanmak.
D) İbadetleri ahirette sevap, dünyada menfaat için yapmak.
E) Allah'a olan kulluk borcunu yerine getirmek.

M AROMAT MODELİ

Bir insan ibadeti elbette Allah'ın rızasını kazanmak için yapar. Bunları yaparken hem kendine hem de topluma faydası olur. İbadetlerin hem bireysel hem de toplumsal birçok faydası vardır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi ibadetin bireysel faydalarından biri değildir?

A) Ahlakı güzelleştirir, doğru yola ulaştırır.
B) Rabb'ine yaklaştırıp ruhu yüceltir.
C) Huzurlu ve mutlu olmayı sağlar.
D) Birlik, beraberlik ve dayanışmayı sağlar.
E) Kötülüklerin esaretinden kurtarır.

BENZER MANTIKTA 2021 TYT, 2022 TYT'de soruldu.

BİLSEN YETER

İslam'da İbadet Yükümlülüğü

- ✓ Mükellef: Akıllı ve ergenlik çağına gelmiş her Mümini farz ibadetleri yapmakla sorumlu tutulmasıdır.

Mükellefin yapması gereken fiiller:

- ✓ Farz: Dinin mükelleften yapılmasına kesin ve bağlayıcı bir şekilde istediği iş ve davranışlardır.
- ✓ Vacip: Dinen istenen ancak dayanağı farz kadar kesin olmayan fiillere denir. Bayram namazları, kurban kesmek vb.
- ✓ Sünnet: Hz. Peygamber'in farz ve vacipler dışında yaptığı, yapılmasını tavsiye ettiği davranışlardır. Sabah namazının sünneti.
- ✓ Mendup: Yapılması dinen güzel olan şey, öğlen şey anlamındadır. Kuşluk ve Teheccüd namazı gibi.
- ✓ Mübah (Helal): Yapılıp yapılmaması serbest bırakılan davranışlar örneğin; su içmek, spor yapmak vb.
- ✓ Haram: Allah'ın yapılmamasını kesin olarak emrettiği söz, fiil ve davranışlardır. Hırsızlık, adam öldürmek, yalan söylemek vb.
- ✓ Mekruh: Allah'ın ve peygamberin yapılmasını kesin ve bağlayıcı olmayan bir şekilde istemediği fiillerdir. Kurban Bayramı'nda oruç tutmak vb.

K KILAVUZ SORU

Mükellefin yapması gereken fiillerle ilgili olarak aşağıdaki eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?

A) Farz - Cuma namazı
B) Haram - Yalan söylemek
C) Sünnet - Teravih namazı kılmak
D) Helal - Spor yapmak
E) Mekruh - Sabah namazının farzı

M AROMAT MODELİ

Yüce Allah insanoğluna verdiği akıl ile kendisine karşı yerine getirilmesi gereken bazı sorumlulukları yüklemiştir; akıl ve iradesi olmayanları ise bu yükümlülükten sorumlu tutmamıştır. En önemli yükümlülük Allah'a karşı yani kulluk görevleri diğer adıyla ibadetlerdir. Akıllı ve ergenlik çağına gelmiş her mümini farz ibadetler yapmakla sorumlu tutmuş ve bu kişilere mükellef denilmiştir. Yanılma, unutma, tehdit ve başka sebeplerle kişi yerine getiremediği ibadetlerden sorumlu tutulmamıştır.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Allah'ın insana verdiği akıl ve irade mükellefiyet noktasında en önemli unsurdur.
B) İbadetler en önemli yükümlülükler yani sorumluluklardır.
C) Ergenlik çağına gelmiş olmak mükellef olmanın şartlarındandır.
D) Kişinin akli dengesinin yerinde olmaması onu mükellefiyetler noktasında sorumlu tutmaz.
E) Yanılma, unutma ve tehdit mükellefiyetleri yerine getirme noktasında geçerli şartlar değildir.

BENZER MANTIKTA 2023 MSÜ'de soruldu.

BİLSEN YETER

İslam'da İbadetlerde Temel İlkeler

- ✓ Kur'an ve sünnete uygunluk: İbadetlerin Kur'an'a ve sünnete uygun yapılması.
- ✓ Niyet: Kesin irade, istek ve bilinçli karar vermek.
- ✓ İhlas: Samimiyet.
- ✓ İhsan: Bir davranışı en güzel biçimde yerine getirmek.
- ✓ İslam'da ibadet-ahlak ilişkisi: İbadetler ahlakı güzelleştirir.
- ✓ İbadetler sorumluluk bilincini artırır.
- ✓ Toplum olarak kaynaşmayı sağlar.
- ✓ Kötü ve çirkin fiillerden insanları uzaklaştırır.

K KILAVUZ SORU

İzzet sahibi Allah şöyle buyurmuştur: "Kulum iyi bir iş yapmayı içinden geçirir de yapmazsa ona bir iyilik (sevap)yazarım. Ama onu yaparsa on kattan 700 kata kadar iyilik (sevap) yazarım." (Kutsi hadis)

Bu hadis ibadetlerdeki temel ilkelerden hangisine bir örnektir?

A) İhlas
B) İhsan
C) Niyet
D) Kur'an'a ve sünnete uygunluk
E) Hidayet

aromat+

M AROMAT MODELİ

"Allah'a şirk koşmadan ibadet etmeye devam et ,farz namazı kıl ,farz olan zekatı ver. Ramazan orucunu tut, insanların sana davranmasını istediğin şekilde onlara davran, insanların sana davranmasını istemediğin şekilde onlara davranmayı bırak terk et." (Hadis-i Şerif)

"Kim Allah için hac eder ve kötü söz ve davranışlardan sakınır ve günahlara sapmazsa kul hakları hariç annesinin onu dünyaya getirdiği gün gibi günahlarından arınmış şekil olarak döner." (Hadis-i Şerif)

"Oruç insana kötülüklerden alıkoyan bir kalkandır. Oruç tutan biri kötü söz söylemesin, kötü iş yapmasın." (Hadis-i Şerif)

Yukarıdaki hadislerin vermek istediği asıl mesaj aşağıdakilerden hangisidir?

A) İbadet - Niyet ilişkisi
B) İbadet - Ahlak ilişkisi
C) İbadet - İhlas ilişkisi
D) İbadet - Kur'an'a ve sünnete uygunluk ilişkisi
E) İbadet İhsan ilişkisi

BENZER MANTIKTA 2018 MSÜ'de soruldu.

1. Ammianus, "Hunlar piyade olarak savaşmaya hiç alışkın değillerdi. Şaşılacak kadar uzak mesafelere attıkları ve demir kadar sert ve öldürücü sivri kemikten uçlu oklarını atmada gösterdikleri maharete hiç kimse erişemezdi... Hunlar iyi savaşçılar olup yay ve kement kullanmakta eşsizdirler." demiştir.

Yalnız bu bilgiye göre Hunlarla ilgili olarak;

I. orduda onlu sistemi oluşturdukları,

II. savaş aletlerini etkin kullandıkları,

III savaşlarda hilal taktiğini uyguladıkları

ifadelerinden hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) I ve III

2018 TYT

2. Türklerin Müslümanlığı kabul etmesi önemli bir tarihsel olgudur. Bu sürecin başlangıç yılları Hz. Muhammed Dönemi'ne kadar uzanmaktadır. Bazı yeni araştırmalar, sahabe arasında birçok Türk'ün de bulunduğunu ortaya koymuştur.

Bu bilgiyle Türklerin İslamlaşma süreciyle ilgili;

I. İslam'ın ilk yıllarından itibaren başladığı,

II. Hz. Muhammed'i gören Türklerin bulunduğu,

III. İslamlaşmanın kısa zamanda tamamlandığı

ifadelerinden hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II

D) I ve III E) II ve III

2022 TYT

3. Tanzimat Dönemi aydınlarına göre; Balkanlardaki isyanların sona ermesi için Osmanlıcılık düşüncesinde birleşilmesi ve Batı tarzında yenilikler yapılması gerekliydi.

Aşağıdakilerden hangisi bu doğrultuda gerçekleşmiştir?

A) Sened-i İttifak'ın imzalanması

B) Meşrutiyetin ilan edilmesi

C) Meşveret Meclislerinin açılması

D) Daimi elçiliklerin kurulması

E) Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılması

2020 TYT

4. Sivas Kongresi'nde Mustafa Kemal Paşa başkanlığında ülkenin tamamını temsil etmek üzere Heyet-i Temsiliye oluşturulmuştur. TBMM'nin açılmasına kadar varlığını sürdüren Heyet-i Temsiliye, bir yürütme organı gibi çalışmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi, Heyet-i Temsiliye'nin yürütme organı olarak yaptığı çalışmalardan biridir?

A) Millî cemiyetlerin birleştirilmesi

B) İstiklâl Mahkemelerinin kurulması

C) Ali Fuat Paşa'nın Kuvayımilliye birliklerine komutan atanması

D) İrade-i Millîye gazetesinin yayımlanması

E) Amerikan manda ve himayesinin kesin bir dille reddedilmesi

2022 TYT

5. **İsmet Paşa'nın Lozan Konferansı'nda** "Ben buraya Mondros'tan değil, Mudanya'dan geldim." **sözünü kullanmasının nedeni olarak aşağıdakilerden hangisi gösterilebilir?**

A) İstanbul Hükûmeti'nin talimatlarına bağlı kalacağını belirtmek

B) Kendisinin göreve henüz atanmış olduğunu ifade etmek

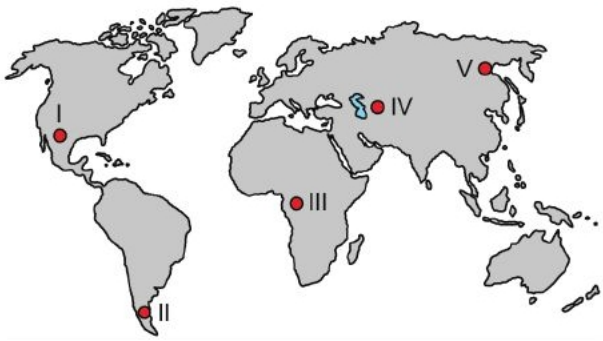
C) Sovyet Rusya'ya karşı denge politikası uygulamak

D) Savaş kazanmış bir devletin temsilcisi olduğunu vurgulamak

E) İtilaf Devletlerine karşı Yunanistan'ı kendi yanına çekmek

2023 TYT

6. Aşağıdaki haritada beş yer numaralandırılarak gösterilmiştir.

Bu yerlerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) I numaralı yerde 21 Haziran'da gece süresi gündüz süresinden daha kısadır.

B) II numaralı yerde 21 Haziran'da gündüz süresi III numaralı yerden daha kısadır.

C) III numaralı yerde yıl boyunca, gece ve gündüz arasındaki süre farkı diğerlerine göre daha azdır.

D) IV numaralı yerde 21 Aralık'tan sonra gündüz süreleri uzamaya başlar.

E) V numaralı yerde 21 Mart'ta gündüz süresi diğerlerinden daha uzundur.

2021 TYT

7. **Türkiye'de yer alan göllerin özellikleri ile ilgili,**

I. Ülke genelinde dengeli bir dağılıma sahiptir.

II. Yükseklikleri, batıdan doğuya doğru genellikle artmaktadır.

III. Bazıları taşımacılık yapmaya elverişlidir.

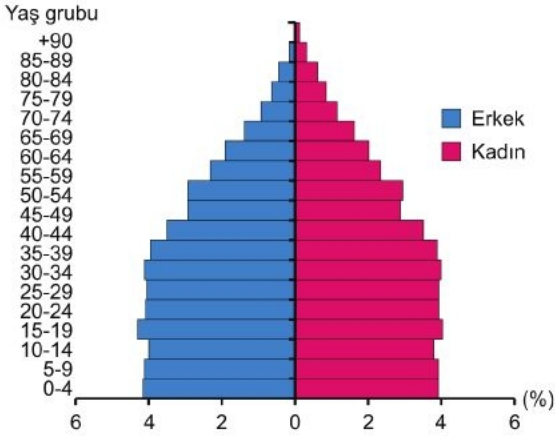
IV. Tamamı tektonik aktivitelere bağlı olarak gelişmiştir.

ifadelerinden hangileri doğrudur?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

2021 TYT

8. Aşağıda, bir ülkenin 2015 yılına ait nüfus piramidi verilmiştir.

Bu piramitteki bilgiler dikkate alındığında aşağıdakilerden hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) 65 ve üstü yaş grubundaki nüfus oranına

B) Ülkedeki kadın nüfus oranına

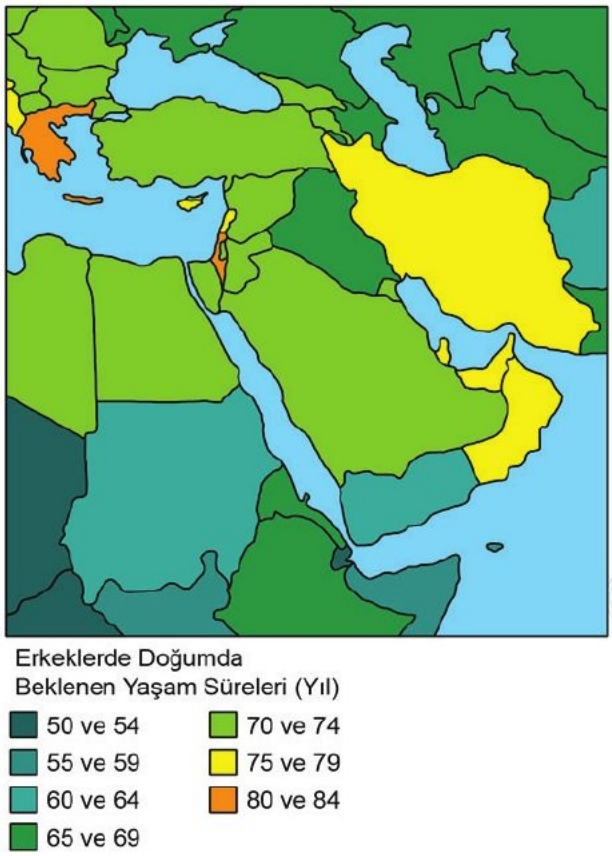
C) 0-14 yaş grubundaki erkek nüfus oranına

D) Yıllık nüfus artış hızı ve oranına

E) 15-19 yaş grubundaki nüfus oranına

2020 TYT

9. Birleşmiş Milletler tarafından çeşitli nüfus istatistikleri yayımlanmaktadır. Bu istatistiklerden biri de ülkelerin Doğumda Beklenen Yaşam Süreleri ile ilgili olanıdır. Bu süre çeşitli ülkelerdeki bireylerin ortalama yaşam sürelerini gösterir.
Aşağıda bir bölümü gösterilen harita, bazı ülkelerin 2020-2025 dönemi için Erkeklerde Doğumda Beklenen Yaşam Sürelerine göre renklendirilmiştir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi "Erkeklerde Doğumda Beklenen Yaşam Süresi"**nin 75-79 yıl olacağı tahmin edilen ülkelerden biridir?**

A) Irak B) Mısır C) Umman
D) Suriye E) Kuveyt

2019 TYT

10. Erozyon; özellikle toprağın üst kısmının su, rüzgâr ve insanların çeşitli faaliyetleri sonucunda aşınarak taşınması olayıdır. Bu şekilde verimli katman olan A horizonunun taşınması ile toprak, verimliliğini kaybeder ve tarımsal amaç için kullanılamaz hâle gelir.
Buna göre;

I. çayır ve meralarda aşırı otlatmanın azaltılması,
II. tarım alanlarında nöbetleşe ekim yapılması,
III. tarlaların eğime paralel olarak sürülmesi

uygulamalarından hangileri bu afete karşı alınacak önlemlerdendir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

2023 TYT

11. Kimileri felsefenin geçmişe takılıp kaldığını ve binlerce yıldır aynı soruları sorduğunu, buna karşın bilimin, durmaksızın ilerlediğini ve insanların hayatında köklü değişikliklere neden olduğunu, teknolojik gelişmeler bir yana yeme içme alışkanlıklarını bile farklılaştırdığını düşünmekte. Oysa felsefe, bilimler gibi dinamik bir şekilde ilerlemez belki ama güncel olandan da bağını hiçbir zaman koparmaz. Çağdaş düşünürlerin "İyi nedir?" gibi geleneksel sorunlar üzerine düşünmeyi sürdürürken aynı zamanda bilimin uğraştığı yapay zekâ, insan klonlama, paralel evrenler gibi konuları da felsefi olarak ele almaları bunun en önemli kanıtıdır.

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

A) Felsefe bilimle karşılaştırıldığında tümüyle durağan bir yapıya sahiptir.
B) Felsefe insana ve doğaya dair her konu ile ilgilenmektedir.
C) Günümüzde felsefe de bilim kadar teknolojik gelişime katkı sağlamaktadır.
D) Bilimsel bilgi tekrarlanabilen, sistemli ve düzenli bir bilgidir.
E) Bilim daha çok cevaplarla uğraşırken felsefe sorulara odaklanır.

2021 TYT

aromat+

12. Anselmus, Tanrı'nın var olduğuna dair delile Tanrı kavramının kendisinden doğrudan ulaşılabileceğini savunmuştur. Ona göre, Tanrı kendisinden daha yetkini düşünülemeyen, tasavvur edilemeyen bir varlıktır. İfade edildiği şekliyle yetkin varlık fikri bütün insanlarda vardır. Ancak en yetkin varlık olarak Tanrı fikrinin sadece zihnimizde olduğunu kabul etmek, daha yetkini düşünülemeyen varlık tanımıyla çelişki yaratır. Çünkü hem zihinde hem de zihin dışında var olan, sadece zihinde var olandan daha yetkindir. O hâlde Tanrı, hem zihinde bulunan bir kavram hem de zihnin dışında var olan olarak vardır.

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

A) Tanrı kavramının kendisi Tanrı'nın zihin dışında da var olduğunu göstermez.
B) En yetkin varlık olarak Tanrı zihindeki tüm diğer kavramların kaynağıdır.
C) Tanrı'nın varlığı deneyime başvurmaksızın apriori bir yöntemle ispatlanabilir.
D) Tanrı'nın varlığı zihinde diğer kavramlara başvurmadan ispat edilemez.
E) Mükemmel bir dünyanın varlığından yola çıkılarak Tanrı'nın varlığı ispatlanabilir.

2020 TYT

13. Sokrates bilgeliği tanımlarken onun özelliğinin her şeyi bilmek değil, neyi bilip neyi bilmediğini bilmek olduğunu söyler. Bu bakımdan felsefe bilgelik arayışı diye de tanımlanır. Felsefe öğreniminin insanlara kazandıracağı önemli özelliklerden biri de, insanların bildikleri konuda konuşmayı, bilmediklerindeyse susmayı öğrenmeleri olacaktır. Bu özelliği kazanan kişi fikri sorulduğunda bilmediği bir konuda insanları yanlış yönlendirmeyecektir. Örneğin biri ona "Hangi eylemlerimiz erdemlidir?" diye sorduğunda, "erdem" kavramının tanımına ilişkin bir bilgisi yoksa "Bilmiyorum." deyip, karşısındakini yanlış yönlendirmemiş olacaktır.

Bu parçada felsefenin aşağıdaki işlevlerinden hangisi vurgulanmaktadır?

A) Hakikati arama ve ona ulaşma isteğini güçlendirmesi
B) Kavramsal ve refleksif bilginin pratik yaşama aktarılmasını sağlaması
C) Eleştirel bakış açısını geliştirmesi
D) Tümel bilgiyi hedef edindirmesi
E) Soruların yanıtlar kadar önemli olduğunun farkındalığını kazandırması

2018 TYT

aromat

14. Bitkinin çiçek açmasıyla tomurcuğun kaybolması gibi meyvenin kendini göstermesiyle çiçek de yitip gider. Sanki bitkinin varoluşu gibi görünen çiçekler aslında ağacın gerçek amacı olan meyveye götüren bir aşamadır. Bitkinin bu biçimleri aynı anda bir arada bulunmaz ve birbirlerinin yerini alarak gerçekleşir. Organik birliğin birer anı olan bu aşamalar, bütün içinde birbirleriyle çatışma hâlinde olmadıkları gibi tersine her biri aynı ölçüde gereklidir. Bu bir arada, eşit olarak bulunma zorunluluğu ise bütünü yani bitkinin yaşamını oluşturur.

Hegel'in bu düşüncelerinden hakikat konusunda aşağıdakilerin hangisine ulaşılabilir?

A) Hakikati anlamak için oluşumun ilk aşamasına odaklanılmalıdır.
B) Bir şeyin hakikati, onun yalnızca anlık bir durumundan türetilemez.
C) Hakikatin oluşumsal aşamaları birbirine bağlı değildir.
D) Bir nesnenin hakikati, özünde değişmeyen bir yapı arz eder.
E) Hakikat sadece temel parçaların bir araya gelmesinden oluşur.

2022 TYT

15. Varoluşcu filozof A. Camus'ye göre insan, üstün olan değerleri yıkabilecek ve kolay edinilemeyen özgürlüğü çabalayarak elde edebilecek olandır. Özgürlük ne yasanın mutlak egemenliği ne de bütünüyle yokluğudur. Yasanın boyunduruğu altında ezilmek de her şeyi istediğimiz gibi yapabilmek de özgürlük değildir. Üstün bir değerle yazgıya yön verilmiyorsa, rastlantı kralsa karanlıklar içinde yürüyüştür söz konusu olan. Körün korkunç özgürlüğüdür bu. Bir eylemi yasaklamak veya seçmek, bir değer ya da ereğin varlığını gerekli kılar.

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

A) Özgürlük, seçimlerimize dışsal bir müdahalenin yokluğudur.
B) Her türlü yasa, insanın özgürlüğünü kısıtlar.
C) Toplum kuralları özgürlük esas alınarak belirlenmelidir.
D) Özgürlük eylemin amaca yönelik ve değer odaklı olmasıdır.
E) Bize doğuştan biçilen yazgıya ayak uydurmak özgürlüktür.

2020 TYT

aromat+

16.
- "Allah'ın göklerde ve yerdeki (nice varlık ve imkânları) sizin emrinize verdiğini, nimetlerini açık ve gizli olarak size bolca ihsan ettiğini görmediniz mi?" (Lokman, 31:20)
- "Biz, hakikaten insanoğlunu şan ve şeref sahibi kıldık. Onları (çeşitli nakil vasıtaları ile) karada ve denizde taşıdık. Kendilerine güzel güzel rızıklar verdik. Yine onları, yarattıklarımızın birçoğundan üstün kıldık." (İsra, 17:70)

Bu ayetlerde aşağıdakilerden hangisi vurgulanmaktadır?

A) Varlıklar içerisinde insanın özel bir yeri olduğu
B) Verilenlere karşı insanın şükretmesi gerektiği
C) İnsanın Allah'a ibadet etmek amacıyla yaratıldığı
D) İnsanın doğadaki imkânları dilediği gibi kullanabileceği
E) Davranışlarından dolayı insanın hesaba çekileceği

2021 TYT

17. Hz. Muhammed'e peygamberlik verildiğinde Mekkeli müşrikler ona hakaret ettiler, "Büyücü!" dediler, iftira attılar. Fakat hiçbir zaman onu yalancılıkla suçlamadılar. Hatta bir defasında içlerinden biri, diğerlerine "Siz akılsız mısınız? Küçüklüğünde aranızda en sevilen, en dürüst olan o idi. Şimdi daha olgun iken bunları nasıl söylersiniz?" diyerek onların bu haksızlıklarını yüzlerine vurmuştur.

Bu parçada Hz. Muhammed'in hangi özelliğine dikkat çekilmektedir?

A) Akıllı ve zeki oluşuna
B) Doğru ve güvenilir olduğuna
C) Emanete riayet ettiğine
D) Günah işlemekten kaçındığına
E) Tebliğinde başarılı olduğuna

2020 TYT

18. Kur'an-ı Kerim, Hz. Muhammed aracılığıyla tüm insanlara indirilmiş evrensel bir mesajdır. Kur'an'ın ihtiva ettiği anlamlar, derin ve çok yönlüdür. Tarih boyunca Müslümanlar onun anlaşılması ve yorumlanması için tefsir olarak isimlendirilen önemli bir faaliyet ortaya koymuşlardır. Bununla birlikte bu faaliyetin, gelişigüzel yapılmaması için de bazı kurallar belirlemişler ve tefsirin bunlara göre yapılmasını gerekli görmüşlerdir.

Aşağıdakilerden hangisinin bu kurallar arasında yer aldığı <u>söylenemez</u>?

A) Her ayeti diğerlerinden bağımsız bir şekilde yorumlamak
B) Hz. Muhammed'in açıklamalarına müracaat etmek
C) Kur'an'ın indiği dönemin şartlarını bilmek
D) Her türlü ön yargıdan ve taassuptan uzak durmak
E) Başta Arapça olmak üzere pek çok alana dair bilgi sahibi olmak

2020 TYT

19. "... O gaybı da, görünen âlemi de bilendir. O, Rahman'dır, Rahîm'dir. O, kendisinden başka hiçbir ilah bulunmayan Allah'tır. O, mülkün gerçek sahibi, kutsal (her türlü eksiklikten uzak), barış ve esenliğin kaynağı, güvenlik veren, gözetip koruyan, mutlak güç sahibi, düzeltip ıslah eden ve dilediğini yaptıran ve büyüklükte eşsiz olan Allah'tır. Allah, onların ortak koştuklarından uzaktır. O, yaratan, yoktan var eden, şekil veren Allah'tır. Güzel isimler O'nundur. Göklerdeki ve yerdeki her şey O'nu tesbih eder. O, mutlak güç sahibidir, hüküm ve hikmet sahibidir." (Haşr, 59:22-24)

Bu ayetlerde Allah'ın sıfatlarından hangisine <u>değinilmemiştir</u>?

A) Kudret B) İlim C) Tekvin D) Beka E) Vahdaniyet

2019 TYT

20. **Teyemmümle ilgili olarak,**

I. Abdestte farz olan yüz, el, baş ve ayakların mesh edilmesiyle yapılır.
II. Abdesti bozan durumların hepsi teyemmümü de bozar.
III. Gerektiğinde hem abdest hem de gusül yerine yapılabilir.

yargılarından hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve III E) II ve III

2018 TYT

1. Asya Hun Devleti hükümdarı Mete Han, 26 kavmi tek bayrak altında toplamıştır. İkinci Göktürk Devleti zamanında da Kapgan Kağan, Orta Asya'daki tüm Türk boylarını bir bayrak altında toplayarak gücüne güç katmıştır. Uygur Kağanı Moyen-Çor ise Hunlarda ve Göktürklerde olduğu gibi öncelikle Orta Asya'daki boyları kendine bağlamıştır.

Buna göre söz konusu devletlerle ilgili

I. teşkilatçı bir merkezî yapı oluşturdukları,

II. benzer bir hâkimiyet anlayışına sahip oldukları,

III. ülke sınırlarını genişlettikleri

çıkarımlarından hangileri yapılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III

2023 TYT

2. Anadolu Selçuklu Devleti, 8 Mart 1220'de Venedik ile dostluk ve ticaret anlaşması yapmıştır. Buna göre Selçuklu topraklarında Venediklilerin kendi aralarında veya diğer yabancılarla olan anlaşmazlıklara, oluşturulacak bir mahkeme heyeti tarafından bakılmasına izin verilmiş ancak hırsızlık ve adam öldürme gibi suçlarda Selçuklu mahkemelerinin yetkili olduğuna karar verilmiştir.

Bu bilgiyle;

I. Hristiyanların tek temsilcisinin Venedikliler olduğu,

II. Venedik'e Selçuklu ülkesinde ayrıcalıklar tanındığı,

III. Selçuklu sultanının ticareti canlandırmak istediği

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) I ve III E) II ve III

2020 TYT

3. Tarih öğretmeni Nil'e ödev olarak Divanıhümayun konusunu vermiştir. Nil hazırladığı ödevde Divanıhümayunun görevlerinden beşini yazmış ancak öğretmeni bunlardan birinin yanlış olduğunu belirtmiştir.

Buna göre öğretmenin, Nil'in ödevinde yanlış olduğunu belirttiği görev aşağıdakilerden hangisidir?

A) Şikâyetlerin dinlenmesi

B) Savaşa ve barışa karar verilmesi

C) Önemli davaların görülmesi

D) Veliahtın belirlenmesi

E) Elçilerin kabul edilmesi

2019 TYT

4. **Mondros Mütarekesi'nden sonra kurulan millî cemiyetlerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?**

A) Mütareke sonrasındaki işgalleri protesto eden mitingler ve gösteriler düzenlemişlerdir.

B) Kongrelerin toplanmasında rol oynamışlardır.

C) Ülkede yeni bir rejim kurmayı amaçlamışlardır.

D) Millî Mücadele'nin teşkilatlanmasında etkili olmuşlardır.

E) Kuvayımilliye için silah ve malzeme temin etmişlerdir.

2018 TYT

aromat+

5. II. Meşrutiyet Dönemi'nde İttihat ve Terakki Cemiyeti, toplumsal bütünlüğü sağlamak için ortak bir eğitim sistemine geçmek amacıyla çalışmalar yapmıştır.

II. Meşrutiyet Dönemi'nde sonuç alınamayan bu girişim Cumhuriyet Dönemi'ndeki hangi düzenleme ile başarıya ulaşmıştır?

A) Tevhid-i Tedrisat Kanunu'nun kabul edilmesi

B) Üniversite reformunun yapılması

C) Yeni Türk alfabesi ile ilgili bir kanun çıkarılması

D) Millet mekteplerinin açılması

E) Türk Tarih Kurumunun kurulması

2018 TYT

6. Aşağıdaki haritada bazı alanlar numaralandırılarak gösterilmiştir.

Bu alanlardan hangilerinin, tundra ikliminin görüldüğü alanlar esas alınarak oluşturulacak doğal bölge sınırları içinde yer alması beklenir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

2022 TYT

7. Aşağıdaki haritada Akdeniz İklimi'nin yeryüzündeki dağılışı kırmızı renkle gösterilmiştir.

Bu iklimin görüldüğü alanların aşağıdaki bölgelerden hangisi ile benzer dağılışa sahip olması beklenir?

A) Yoğun nüfus bölgeleriyle

B) Turunçgil üretim bölgeleriyle

C) Sel ve taşkın bölgeleriyle

D) Yüksek gelire sahip bölgelerle

E) Yoğun sanayi bölgeleriyle

2021 TYT

8. Türkiye ile Güney Kore arasındaki siyasi, ticari ve askerî ilişkilerin günümüzdeki yeri hakkında haber izleyen bir kişi; Türkiye'nin ve Güney Kore'nin dünya üzerindeki yerini, komşularını, birbirlerine uzaklıklarını ve aralarında hangi ülkelerin bulunduğunu merak ettiği için atlastaki haritalara bakmak istemiştir.

Bu kişinin aşağıdaki haritalardan hangisini incelemesi amacına uygundur?

A) Dünya Siyasi Haritası

B) Orta Doğu Ülkeleri Siyasi Haritası

C) Güneydoğu Asya Siyasi Haritası

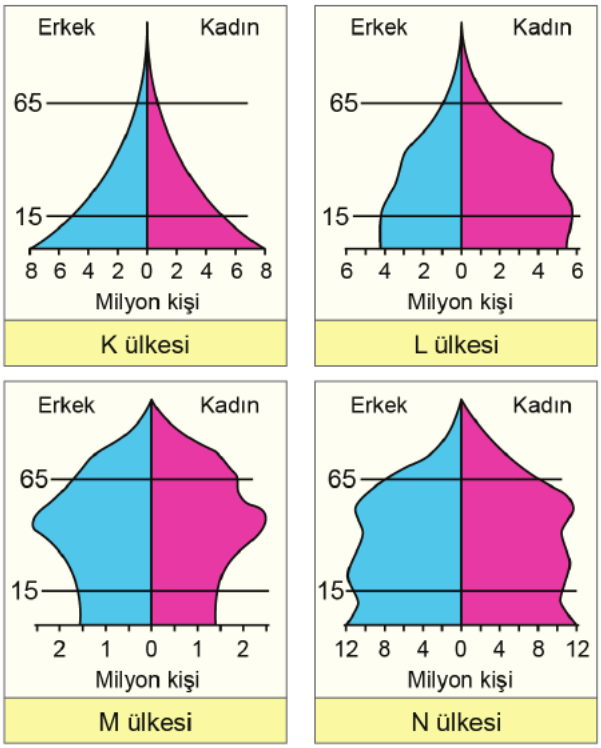
D) Güney Kore Siyasi Haritası

E) Türkiye Siyasi Haritası

2022 TYT

aromat+

9. Aşağıda dört farklı ülkeye ait nüfus piramitleri verilmiştir.

Bu nüfus piramitleri dikkate alındığında,

I. K ülkesinde ortalama yaşam süresi diğerlerinden uzundur.

II. L ülkesinde toplam nüfus içindeki kadınların oranı erkeklerin oranından fazladır.

III. M ülkesinde, çocuk nüfusun toplam nüfus içindeki oranı azdır.

IV. N ülkesinde doğurganlık oranı giderek azalmaktadır.

ifadelerinden hangileri söylenebilir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

2023 TYT

10. Büyük depremlerin her zaman olmasa da başka doğal afetleri tetikleyebildiği bilinmektedir.

Aşağıdaki doğal afetlerden hangisinin oluşumunda depremin böyle bir etkisi bulunmaz?

A) Heyelan B) Tsunami C) Çığ D) Erozyon E) Kaya düşmesi

2019 TYT

11. Felsefeyle tanışmanız büyük olasılıkla "İyi nedir?", "Hayatın bir anlamı var mıdır?", "Doğru nedir?" gibi sorulara cevap ararken olmuştur. Çok geçmeden fark edersiniz ki felsefe faaliyeti hiç bitmeyen bir alışveriştir; okuyucuların, meseleleri zihinlerinde tekrar tekrar ele almalarına olanak sağlayan ebedî bir sohbettir. Bu sohbet neticesinde söz konusu meseleyi daha iyi biliyor hâle gelip bazı sorulara cevap bulduğunuzu düşünebilirsiniz. Ama bilmeliyiz ki en temel sorulara ilişkin doğruları ve hakikatleri bulma görevi asla tamamlanan bir süreç değildir.

Bu parçada felsefenin hangi özelliği vurgulanmaktadır?

A) Basit kanaatler ve ön yargılara yer vermemesi

B) Mutlak ve kesin sonuçlar içermemesi

C) Var olanı bir bütün olarak ele alması

D) Sistemli ve tutarlı olması

E) Geçerli akıl yürütmelere dayanması

2023 TYT

12. Her insanın sağlığını korumak kendi sorumluluğundadır ve kendisine bırakılmalıdır. Bir kişi sağlığını veya mülklerini koruma konusunda ihmalkâr davranırsa devlet özel bir yasayla bu tür bir kimsenin yoksullaşmasını veya hastalanmasını engelleyebilir mi? Kanunlar, mümkün olduğu kadar, vatandaşların mülkiyetinin ve sağlığının başkalarının sahtekârlığı ve şiddeti yüzünden zarar görmemelerini sağlar. Ancak kanunlar, bireyleri mülkiyetlerine ve sağlıklarına yönelik kendi ihmalkârlıklarından korumazlar; çünkü hiç kimse, istesin istemesin, zengin veya sağlıklı olmaya mecbur edilemez.

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

A) Bireyin yaşamında gerekli olan araçlar devlet eliyle dağıtılmalıdır.

B) Devlet sadece bireysel hakların başkaları tarafından ihlali durumunda müdahale etmelidir.

C) Devlet, vatandaşların can ve mal güvenliğini her koşulda sağlamalıdır.

D) Düzenin sağlanması için devlet bütün toplumsal mekanizmalara müdahale eder.

E) Sağlıklı bir toplum ancak bireylerin devlete tam itaati ile gerçekleşir.

2019 TYT

13. Herhangi bir şeyi üretirken önce onu zihnimizde tasarlar, sonra da bu tasarıyı hayata geçiririz. Mesela bir masa yapacaksak yapacağımız masanın biçimini kafamızda önceden oluştururuz. Nihayetinde o şey bir "masa" olacaktır, "sandalye" değil. Ama insanın varlığı söz konusu olduğunda durum değişir. O önceden belirlenmemiştir. Korkak bir insan, doğuştan korkak değildir; kendi yaşamındaki yapıp ettikleri ile korkak bir insan hâline gelmiştir.

Bu parça Sartre'ın varoluşçu düşüncesindeki hangi noktayı vurgulamaktadır?

A) Kişi yaptığı şeyleri sorumluluk duygusuyla yapmalıdır.
B) Seçimlerimiz ile özgürlüğümüz arasında bir bağlantı vardır.
C) Varoluş bir iç sıkıntısı duygusunu beraberinde getirir.
D) İnsan şöyle veya böyle var olur, sonra özünü kurar.
E) Var olabilen tek varlık insandır.

2021 TYT

14. Da Vinci'nin Mona Lisa adlı tablosunun ne ifade ettiğini anlayabilir veya anlayamayabiliriz. Oysa Ağrı Dağı'nı veya Abant Gölü'nü anlamak ya da anlamamak gibi bir durum söz konusu olamaz. Bu ve benzeri doğa varlıkları çirkin veya güzel bulunabilir ama bir sanat yapıtı gibi anlaşılıp yorumlanmaları düşünülemez. Bir dağ görüntüsünden farklı olarak bir dağ resmi için her zaman "Bu resim şunu ifade ediyor." denilebilir. Çünkü sanat eserinin bir konusu vardır ve bir anlam içerir.

Bu parçaya göre bir nesneyi sanat eseri yapan özellik aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bir şeyin temsili olması
B) Bir duygunun dışavurumu olması
C) Sanat otoriteleri tarafından onaylanması
D) İç dünya deneyimi yaşatması
E) Belli bir biçime sahip olması

2021 TYT

15. Beynin fotoğrafı, zihnin veya bilincin fotoğrafı değildir. Fiziksel bir şey olmadığı için zihnin bir fotoğrafı olamaz. Bu yüzden büyük olasılıkla kaynağı zihin olduğu için bir inancın, düşüncenin, algının, imgelemin, arzunun ve duygunun fotoğrafını da çekemeyiz. Çünkü zihin ve beden birbirinden farklı iki tözdür. Düşünmemizi sağlayan beynimiz değil zihnimizdir.

Bu parçadaki görüşler aşağıdaki varlık anlayışlarından hangisiyle açıklanır?

A) Herakleitos'un oluşu esas alan anlayışı
B) Descartes'ın düalist anlayışı
C) Husserl'in fenomenolojik anlayışı
D) Hegel'in idealist anlayışı
E) La Mettrie'nin maddeci anlayışı

2018 TYT

16. Türklerin İslam'ı benimsemesinde bazı şahsiyetlerin önemli katkıları olmuştur. Bunlardan biri Osmanlı Devleti Dönemi'nde esnaf arasında saygın bir yer edinerek esnafın piri olarak şöhret bulmuştur. Onun sayesinde demircilik, marangozluk ve deri işlemeciliği gibi meslekler gelişmiştir. Kuruluşunda öncülük ettiği teşkilat aracılığıyla ilim ve bilgiyi insanların hizmetine sunmuş, yetimlerin ve yoksulların sosyal ihtiyaçlarının karşılanmasını sağlamıştır.

Bu parçada sözü edilen şahsiyet aşağıdakilerden hangisidir?

A) Hacı Bayram Veli
B) Hacı Bektaş Veli
C) Mevlana
D) Yunus Emre
E) Ahi Evran

2021 TYT

17. İslam öncesi Arap toplumunda yaygın olan asabiyet anlayışı, bir kimsenin her durumda kabilesini desteklemesi anlamına geliyordu. Öyle ki kabilesinden biri haksız bir şekilde başka kabileden birine saldırdığında dahi kişi kendi kabilesinin yanında yer almak zorundaydı. Ancak İslam; bu konuda haklının yanında olmayı merkeze almış, kişinin kabilesinden biri yanlış yaptığında diğerlerinin bu yanlışa ortak olmamalarını emretmiştir.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi vurgulanmaktadır?

A) Toplumdaki yanlış kabullerin ortadan kaldırılması zordur.
B) İslam, insan ilişkilerinin temeline adaleti koymuştur.
C) Müslüman, her durumda yakınlarını desteklemelidir.
D) İslam, toplumsal ve kültürel ögelere önem verir.
E) İslam'a göre bireysel haklar toplumsal haklardan önce gelir.

2020 TYT

18. Osmanlı Dönemi'nde esnafın alacaklarını kaydettiği defterlere zimem defteri denirdi. Bu defterlerde halkın daha sonra ödemek üzere satın aldığı ürünler kaydedilir ve ödendikçe silinirdi. Bu defterler yoluyla çevrede kimin fakir hatta zor durumda olduğu kolaylıkla tespit edilebilirdi. Zenginler bu sayede esnafa gelerek borcu biriken ve ödeme zorluğu çeken kimselerin borcunu öderdi. Bu şekilde zengin, herhangi bir karşılık beklemeden sırf Allah rızası için yardımını gerçekleştirmiş, fakir de kendini minnet altında hissetmemiş olurdu.

Bu uygulamanın öncelikle aşağıdaki olumsuz davranışlardan hangisini engellediği söylenebilir?

A) İsraf
B) Nankörlük
C) Haset
D) Hırs
E) Gösteriş

2019 TYT

19. İslam dini, Allah-insan ilişkisini yalnızca birtakım inanç esaslarıyla sınırlı tutmayıp insanı Allah'a daha çok yaklaştıran bazı somut davranışlar önerir. Dinin inanç boyutunda kalmayıp gözlemlenebilir ve yaşanabilir hayat tarzı hâline gelmesini sağlayan bu davranışlar çeşitli ibadet ve dualardır. İbadet ve dualar, sadece Allah'a ulaşmak için yapılan bazı sembolik davranış ve hareketlerle sınırlı tutulmamıştır. Dünya hayatının her yönüyle ibadet hâline dönüştürebilmesi için her davranışa sevap-günah gibi uhrevi bir hüküm bağlanmıştır. "Onlar ayaktayken, otururken ve yanları üzerine yatarken Allah'ı anarlar..." (Al-i İmran 3:191) ayeti de bu düşünceyi desteklemektedir. Sonuç olarak Müslümanların dünya hayatındaki nihai amaçlarının Allah'a ve O'nun rızasına kavuşmak olduğu söylenebilir.

Bu parçadan aşağıdakilerden hangisi <u>çıkarılamaz</u>?

A) İbadetlerin kapsamının geniş olduğu
B) Dinin ibadet boyutunun inanç boyutunu tamamladığı
C) Her davranışın ibadet yönünün olabileceği
D) İbadetlerin amacının şükretmek olduğu
E) Dinin, insan ve toplum hayatına yansıyan boyutlarının olduğu

2022 TYT

20. "Şüphesiz, Allah'ı ve peygamberlerini inkâr edenler, Allah'a inanıp peygamberlerine inanmayarak ayrım yapmak isteyenler, '(peygamberlerin) kimine inanırız, kimini inkâr ederiz.' diyenler ve böylece bu ikisinin (iman ile küfrün) arasında bir yol tutmak isteyenler var ya; işte onlar gerçekten kâfirlerdir. Biz de kâfirlere alçaltıcı bir azap hazırlamışızdır. Allah'a ve peygamberlerine iman edenler ve onlardan hiçbirini diğerlerinden ayırmayanlara gelince işte onlara Allah mükâfatlarını verecektir. Allah çok bağışlayıcıdır ve esirgeyicidir." (Nisa, 4:150-152)

Bu ayetlerden aşağıdakilerin hangisine ulaşılabilir?

A) İnanç, ibadet ve ahlakın birbiriyle ilişkili olduğuna
B) İnanç esaslarının bir bütün olduğuna
C) Allah'ın her topluma bir peygamber gönderdiğine
D) İnancın dil ile ikrar edilmesinin önemine
E) Allah ile kul arasında aracıların bulunmaması gerektiğine

2023 TYT

aromat+

1. **Doğu Roma İmparatorluğu'yla Avrupa Hunları arasında 434 yılında yapılan Margos Antlaşması'nın,**

- Doğu Roma bundan sonra Hunlara bağlı kavimlerle antlaşmalar yapmayacak,
- Doğu Roma, Hunlardan kaçanlara sığınma hakkı vermeyecek,
- Ticari münasebetler yine belirli sınır kasabalarında devam edecek,
- Doğu Roma'nın ödediği yıllık vergi iki katına çıkarılacak.

maddeleri dikkate alındığında aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Doğu Roma'nın, Avrupa Hunlarının siyasi üstünlüğünü kabul ettiğine

B) İki devlet arasındaki ekonomik ilişkilerin sürdürüleceğine

C) Avrupa Hunlarının kendilerine yönelik ittifakları engellemeye çalıştığına

D) Doğu Roma'ya uygulanan maddi yaptırımın artırıldığına

E) Akdeniz ticaretinin Avrupa Hunlarının kontrolüne girdiğine

2021 TYT

2. Gazneli hükümdarı Sultan Mahmut, bir gün mezâlim divanında iken; bir tacir, Şehzade Mesut'un kendisinden altmış bin dinarlık kumaş aldığından ancak parasını ödemediğinden şikâyet eder. Tacirin, hakkını aramak istediğini dile getirmesi üzerine Sultan Mahmut, taciri haklı bulur ve alacağının hemen ödenmesini emreder.
Gazneli Devleti'nde yaşanan bu durumla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Dava açmanın sultanın iznine bağlı olduğu

B) Mezâlim divanının Gaznelilere özgü bir kurum olduğu

C) Sultanın gerektiği durumlarda yargı kararı verebildiği

D) Mezâlim divanının yalnızca ticari davalara bakmak için kurulduğu

E) Ticari konuların İslam hukukunun dışında bulunduğu

2018 TYT

3. Osmanlı Beyliği'nin kurucusu olan Osman Gazi bir boy beyidir. Özellikle XIII. yüzyıl başlarındaki Moğol istilasından kaçan çok sayıda Oğuz boyu, Anadolu'nun farklı bölgelerine dağılmışlardır. Ertuğrul Gazi'ye bağlı olan boylar da Anadolu Selçukluları tarafından Bizans'a sınır olan Söğüt ve Domaniç bölgesine gönderilmiştir.
Bu bilgiden hareketle aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Moğol istilası, Anadolu'daki siyasi düzeni bozmuştur.

B) Osmanlı Beyliği, Kuzeybatı Anadolu'da kurulmuştur.

C) Oğuzlar, Anadolu'nun Türkleşmesinde etkili olmuştur.

D) Anadolu'da büyük göç hareketleri yaşanmıştır.

E) Moğollar, Anadolu'nun uç bölgelerinde kalıcı egemenlik kurmuştur.

2022 TYT

4. Son Osmanlı Mebusan Meclisinden gelen üyelerden ve yeni seçilmiş mebuslardan oluşan Birinci TBMM, bir taraftan kurtuluş mücadelesi verirken diğer taraftan da bağımsız bir devletin temellerini atmıştır. Bu meclisteki vekiller farklı zümrelere ait, farklı meslek ve düşüncelere sahipti. Hükûmet üyelerini seçen Meclis; yasama, yürütme ve yargı yetkisini de kullanmaktaydı.
Buna göre Birinci TBMM ile ilgili olarak aşağıdaki yargılardan hangisine varılamaz?

A) İnkılap çalışmalarına öncelik verdiğine

B) Olağanüstü koşullarda toplandığına

C) Kuvvetler birliği ilkesini benimsediğine

D) Meclis hükûmeti sisteminin uygulandığına

E) Toplumdaki çeşitliliği yansıttığına

2019 TYT

5. Teşkilat-ı Esasiye Kanunu'nun 7. maddesi, "Dinî hükümlerin yerine getirilmesi, yasaların konulması, değiştirilmesi, kaldırılması, antlaşma ve barış yapılması, savaş kararı verilmesi gibi temel haklar Büyük Millet Meclisine aittir." şeklindedir.

Bu bilgiler doğrultusunda Türkiye Büyük Millet Meclisi ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Laik bir yapıda olduğuna

B) Yeni bir devlet teşkilatı oluşturduğuna

C) Geçici olarak toplandığına

D) Kabine sistemini uyguladığına

E) Güçler ayrılığı ilkesini benimsediğine

2021 TYT

6. Karstik bölgelerde topoğrafya yüzeyinde birbirine yakın çok sayıda dolinin bir arada bulunması delikli karst olarak tanımlanırken, tropikal bölgelerde koni şekilli karstik tepelerin yaygın olarak bulunması ise kuleli karst olarak adlandırılmaktadır.

Bu yer şekillerinin oluşumunu, gelişimini ve dağılışını inceleyen coğrafyanın alt dalı aşağıdakilerden hangisidir?

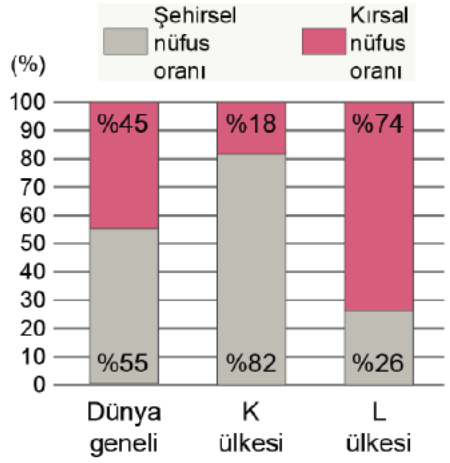
A) Klimatoloji B) Oseonografya

C) Jeomorfoloji D) Kartografya

E) Biyocoğrafya

2022 TYT

7. Aşağıdaki grafikte şehirsel ve kırsal nüfus oranlarının dünya geneli, K ve L ülkelerindeki ortalama durumu gösterilmiştir.

Yalnızca grafikteki bilgiler dikkate alındığında aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) K ülkesinin şehirsel nüfus oranı, dünya geneli şehirsel nüfus oranından yüksektir.

B) L ülkesinin kırsal nüfus oranı, dünya geneli kırsal nüfus oranından yüksektir.

C) K ülkesinin kırsal nüfus oranı hem dünya geneli hem de L ülkesinin kırsal nüfus oranından düşüktür.

D) Dünya geneli şehirsel nüfus oranı, L ülkesinin şehirsel nüfus oranından yüksektir.

E) Dünya genelinde en az kırsal nüfus oranına sahip ülke K'dir.

2021 TYT

8. Bir araştırma için yapılan ankete katılanlar, yaptıkları işler hakkında şu bilgileri vermiştir:

I. Katılımcı: Bir lisede öğretmen olarak görev yapıyorum.

II. Katılımcı: Kendi arazimde seracılık yapmaktayım.

III. Katılımcı: Uluslararası bir yazılım şirketinde müdürüm.

IV. Katılımcı: Bir otobüs firmasında şoförüm.

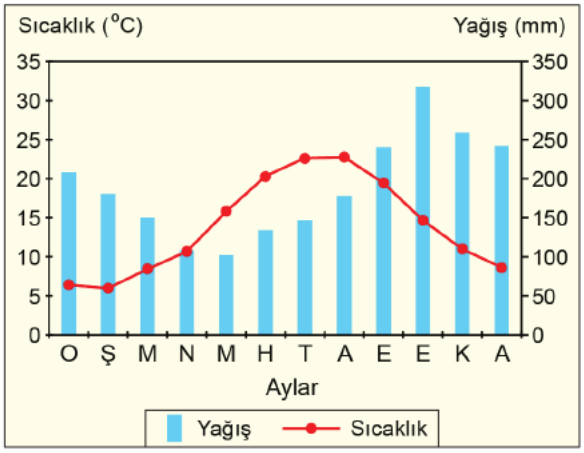
V. Katılımcı: Bir tekstil fabrikasında işçiyim.

Bu bilgilere göre hangi katılımcının ikincil ekonomik faaliyet grubunda yer alan bir işte çalıştığı söylenebilir?

A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

2022 TYT

9. Aşağıda, Türkiye'deki bir il merkezinde bulunan meteoroloji istasyonuna ait aylık ortalama sıcaklık ve yağış grafiği verilmiştir.

Yalnızca grafikteki bilgiler dikkate alındığında aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Yaz aylarında yağış 100 mm'nin üzerinde gerçekleşmiştir.
B) Yağışlar kış döneminde kar şeklinde gerçekleşir.
C) Sonbahar en fazla yağışın düştüğü dönemdir.
D) Aylık sıcaklık ortalaması 25 °C'nin üzerine çıkmaz.
E) Aylar arasındaki en büyük yağış farkı 200 mm'den fazladır.

2023 TYT

10. Mekânı amaca göre sınıflandırıp sınırlandırarak çeşitli bölge türleri ayırt edilebilir. Bunlardan biri de hizmetlerin insanlara ulaştırılması ve mekânsal organizasyonun etkili olması amacıyla oluşturulan, belirli bir merkezden yönetilen işlevsel bölgelerdir.

Aşağıdakilerden hangisi sözü edilen bu bölgeye örnek gösterilebilir?

A) Sık nüfuslu bölge
B) Akdeniz iklim bölgesi
C) Balıkçılık bölgesi
D) Sedir ormanı bölgesi
E) Kalkınma projesi bölgesi

2023 TYT

11. Kimileri felsefenin çözümsüz meseleler ile soyut ve yaşamdan kopuk fikirlerden ibaret olduğunu sanır. Hatta bunlar felsefenin "boş konuşma" olduğunu bile söylerler. Yaşamın hızlıca akıp geçtiğine, bu yüzden derin düşünmenin gerekli olmadığına inanırlar. Dahası birtakım önemli konulara kıyısından köşesinden ilişenleri "Felsefe yapma!" diyerek azarladıkları bile olur. Oysa felsefe yapmak, "hayatı doğrudan deneyimleme tavrından" ve "yaşamla yüzleşme" düşüncesinden ayrı tutulamaz. Hatta felsefeyle iç içe olan insan, yaşamın ne olduğunu sorgularken aynı zamanda yaşamın görünen yüzünün ötesine de nüfuz eder.

Bu parçadan felsefeyle ilgili aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılamaz?

A) Var olanın ardındaki gerçeği arar.
B) Bireyin deneyimlerinden bağımsız değildir.
C) Sorunlara genelgeçer soyut çözümler sunar.
D) Herkesin ilgilendiği bir alan değildir.
E) Hayatın özünü ve anlamını sorgular.

2019 TYT

12. Mavinin tüm tonlarını çok iyi bilip yalnızca bir tonunu hayatı boyunca hiç görmemiş bir kişi düşünelim. Bu kişinin önüne o görmediği ton hariç, mavinin gözün algılayabileceği tüm tonlarını en koyusundan en açığına kadar koyduğumuzda bu kişi o tonun olmadığı yerde bir boşluk hissedecek ve orada yan yana duran o renk tonları arasında, diğerlerindeki farklılıklardan daha büyük bir farklılık olduğunu algılayacaktır. Muhtemelen mavinin bu tonu, ona hiçbir zaman duyuları yoluyla iletilmese de o, bu tonun tasarımını kendi kendine oluşturabilecektir.

Bu parça aşağıdaki görüşlerden hangisine yönelik bir eleştiri olabilir?

A) Bilgi deneyimlerle değil, aklın doğuştan gelen ilkeleriyle edinilir.
B) İnsan, aklında bulunan formlara göre dış dünyayı algılayıp bilgi edinir.
C) İnsanın tüm bilgisi dış dünyadan doğrudan edinilen izlenimlerle oluşur.
D) Bilgilerin tamamı önceden zihinde bulunan fikirlerin anımsanmasıdır.
E) Bilgi akıldaki kavramların zihin tarafından işlenmesiyle oluşur.

2023 TYT

aromat+

13. Augustinus, "Mutlak olarak iyi olan ve her şeye gücü yeten bir Tanrı kötülükleri neden yaratmıştır?" sorusuna "Tanrı kötülüğü yaratmadı çünkü kötülük bir 'şey' değil, bir şeyin yokluğu ya da noksanlığıdır." diyerek cevap verir. Örneğin yalancılıktaki kötülük dürüstlüğün noksanlığından kaynaklanır. "Peki Tanrı neden dünyayı, içinde kötülüklerin olmasına izin vererek yaratmıştır?" sorusuna ise insanların akıllı varlıklar olduğu düşüncesi ve özgür irade kavramı ile açıklık getirmektedir. Ona göre Tanrı'nın kendisine bahşettiği özgürlüğü insanın yanlış ve kötü bir iradeyle kullanması, tüm ahlaki kötülüklere neden olmaktadır.

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

A) İnsan özü itibariyle eylemlerinde iyiye yönelen bir varlıktır.
B) Evrendeki işleyiş Tanrı müdahalesinden bağımsızdır.
C) İyiliğin var olabilmesi için kötülüğün de var olması gerekir.
D) Tanrı, kötülüğü insanları sınamak için yaratmıştır.
E) İnsan, eylemlerinin belirleyicisi ve mutlak sahibidir.

2022 TYT

14. Siyaset felsefesinde Platon ve Aristoteles'ten itibaren devlet doğal bir kurum olarak kabul edildiğinden Antik Çağ ve Orta Çağ felsefelerinde "Devlet nasıl ve ne şekilde var olmuştur?" sorusu filozofları birinci dereceden ilgilendirmemiştir. Modern felsefenin şekillendiği 17. yüzyılda görülen dinî ve siyasî otoriteler arasındaki rekabetin ilerlemesi, Coğrafi Keşifler ve nüfus artışı, yeni toplumsal sınıfların ortaya çıkışı gibi etmenler neticesinde devletin kuruluşu ve mahiyeti problemi ortaya çıkmıştır. Bu yüzyılda özellikle T. Hobbes, J. Locke ve J. J. Rousseau gibi filozoflar devletin nasıl var olduğu problemi ile ilgili merkezî bir kavram üzerinde durmuşlardır.

Bu parçada sözü edilen kavram aşağıdakilerden hangisidir?

A) Egemenlik
B) Doğa Durumu
C) Toplum Sözleşmesi
D) İktidar
E) Hak

2021 TYT

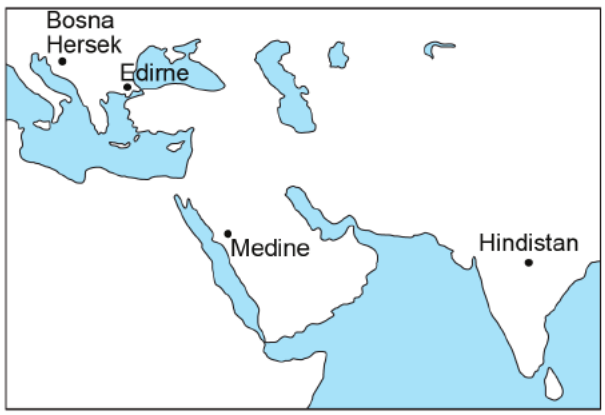
15. Felsefi soruların net ve değişmez yanıtları, herkese uygulanabilecek hazır reçeteleri yoktur. Bu soruların kişilerin kendileri tarafından sorulup yine kendileri tarafından, kendileri için yanıtlanmaları gerekir. Örneğin hangi eğitim türüyle hangi mesleğin doğanıza daha uygun düşeceğini belirleyip kendinizi daha iyi tanıyabilmek için gençlik psikoloğundan yardım alabilirsiniz. Fakat "eğitimin ne olduğu" veya "insanların kendilerine, ailelerine ve ülkelerine karşı ne gibi sorumlulukları bulunduğu" veya "sorumluluğun ne olduğu" soruları, bir uzman tarafından gereği gibi yanıtlanamaz. Bu soruları sadece felsefe yardımıyla yanıtlayabiliriz.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bir felsefe sorusu <u>değildir</u>?

A) Seninle aynı şeye bakıyoruz ama aynı şeyi mi görüyoruz?
B) Bir davranış bugün iyi yarın kötü olarak değerlendirilebilir mi?
C) İdeal şartlar sağlandığında bir devlet düzeni nasıl olmalıdır?
D) Kırmızı ışık yanınca herkes bekliyor ben de beklemeli miyim?
E) Bu filmi eleştirmenler beğendi diye ben de beğenmek zorunda mıyım?

2022 TYT

16.

Haritada belirtilen yerleri gezen birinin İslam sanatına ait aşağıdaki eserlerden hangisini görmesi <u>beklenemez</u>?

A) Mostar Köprüsü
B) Elhamra Sarayı
C) Mescid-i Nebi
D) Selimiye Camii
E) Tac Mahal

2022 TYT

17. Hz. Muhammed yoksulluğun yaygın olduğu yıllarda kurban etlerinin üç günden fazla saklanmasını yasaklamış, fazlasının fakirlere verilmesini istemiştir. Refah düzeyinin arttığı yıllarda ise kurban sahiplerini bu konuda serbest bırakmıştır. Geçmişten günümüze Müslüman âlimler de toplumun değişen ihtiyaçlarını karşılayabilmek için Kur'an-ı Kerim ve Sünnet'i merkeze alarak ve toplumun yararını gözeterek çeşitli hükümler vermişlerdir.

Bu parçada asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) İslam'ın inançla ilgili temel kuralları zamanla değişebilir.
B) Hüküm verebilmek için belirli yetkinliklere sahip olmak gerekir.
C) İslam inancı insan fıtratına uygundur.
D) Hz. Muhammed, sosyal adaleti sağlamaya çalışmıştır.
E) İslam, toplumsal hayatın dinamik yapısını dikkate alan bir dindir.

2023 TYT

18. Özel yaşam, kişinin sadece kendisine ve izin verdiği yakınlarına ait olan, yabancılarla paylaşmak istemediği hayat alanıdır. Özel yaşamın gizliliği, temel insan haklarındandır. Bu alanın korunmasına İslam dini de ayrı bir önem vermiş, pek çok ayet ve hadiste özel yaşamın korunmasına dair hususlar vurgulanmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi bu ayet ve hadislere örnek verilemez?

A) "Ey iman edenler! Zannın birçoğundan sakının... Birbirinizin kusurlarını ve mahremiyetini araştırmayın. Birbirinizin gıybetini yapmayın...." (Hucurat, 49:12)
B) "Ey iman edenler! Evlerinizden başka evlere izin almadan, seslenip selam vermeden girmeyin. Eğer düşünürseniz böyle hareket etmeniz sizin için hayırlıdır..." (Nur, 24:27)
C) "Ey iman edenler! Size bir fasık haber getirirse bilmeyerek bir topluluğa zarar verip yaptığınıza pişman olmamak için o haberin doğruluğunu araştırın." (Hucurat, 49:6)
D) "Kıyamet gününde insanların Allah nezdinde derecesi en kötü olanı, karı koca sırrını yayan kimsedir." (hadis-i şerif)
E) "Bir kimsenin evinin içine bakmak hiç kimseye helal değildir." (hadis-i şerif)

2020 TYT

19. Hz. Muhammed bir gün kendisine gelen birinin görüşme sırasında aşırı derecede heyecanlandığını görünce "Kardeşim, korkma! Ben de senin gibi annesi kurutulmuş et yiyen bir insanım." diyerek yanına gelen o kimseyi sakinleştirmiştir.

Hz. Muhammed'in bu davranışı aşağıdaki ahlaki kavramlardan hangisine örnek gösterilebilir?

A) Yumuşak huyluluk
B) Tevazu
C) Fedakârlık
D) Hoşgörü
E) Adil olma

2019 TYT

20. Gazali "İnsan bir kötülük işlediğinde günahı peşin alırken tövbeyi veresiye bırakır." der. Çoğu insan, kötü olduğuna kanaat getirmesine rağmen düşüncesiz ve aceleci bir şekilde bu davranışları işlemeye devam eder; kötülükleriyle hesaplaşmasını, iyiliğe yönelişini hep sonraya atar. İslam, tövbe kavramı ile ifade edilen bu hesaplaşmanın yapılan kötülüğün hemen akabinde gerçekleşmesine yönelik bir bilinç oluşturmaya çalışır. Bu bilinçten hareketle kişi, hatalarını anladığı anda vazgeçerek bunları telafi etmeye ve iyiliğe yönelmeye çaba sarf etmelidir. Gerçek kulluk da bunu gerektirir.

Bu parçada asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) İnsan bazı davranışları kötü olduğunu bildiği hâlde yapar.
B) Kötü davranışların günahı insana hemen yüklenir.
C) İnsan, davranışlarıyla yüzleşme sorumluluğunu ertelemeden yerine getirmelidir.
D) İnsanın yaptığı hataları iyiliklerle örtmesi gerekir.
E) Tövbe etmek kulluğun temel göstergelerinden biridir.

2023 TYT

TYT Sosyal Bilimler Deneme Sınavı · 01

1-B 2-C 3-B 4-C 5-D 6-E 7-C 8-D 9-C 10-D 11-B 12-C 13-B 14-B 15-D 16-A 17-B 18-A 19-D 20-E

TYT Sosyal Bilimler Deneme Sınavı · 02

1-E 2-E 3-D 4-C 5-A 6-B 7-B 8-A 9-C 10-D 11-B 12-B 13-D 14-A 15-B 16-E 17-B 18-E 19-D 20-B

TYT Sosyal Bilimler Deneme Sınavı · 03

1-E 2-C 3-E 4-A 5-B 6-C 7-E 8-E 9-B 10-E 11-C 12-C 13-E 14-C 15-D 16-B 17-E 18-C 19-B 20-C